

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο πενταμελές τμήμα)
της 14ης Μαΐου 1998 *

Στην υπόθεση T-317/94,

Moritz J. Weig GmbH & Co. KG, εταιρία γερμανικού δικαίου, με έδρα το Mayen (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους Thomas Jestaedt, Karsten Metz-laff και Hanns-Christian Salger, δικηγόρους Düsseldorf, Αμβούργου και Φρανκ-φούρτης επί του Μάιν, έπειτα δε και από την Verena von Bomhard, δικηγόρο Αμβούργου, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Philippe Dupont, 8-10, Rue Mathias Hardt,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους Bernd Langeheine και Richard Lyal, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενους από τον Dirk Schroeder, δικηγόρο Κολωνίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

που έχει ως αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως 94/601/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1994, σχετικά με μια διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/C/33.833 — Χαρτόνι) (ΕΕ 1994, L 243, σ. 1),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους B. Vesterdorf, Πρόεδρο, C. P. Briët, P. Lindh, A. Potocki και J. D. Cooke, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας που διεξήχθη από τις 25 Ιουνίου έως τις 8 Ιουλίου 1997,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Η παρούσα υπόθεση αφορά την απόφαση 94/601/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1994, σχετικά με μια διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/C/33.833 — Χαρτόνι) (ΕΕ 1994, L 243, σ. 1), όπως διορθώθηκε πριν από τη

δημοσίευσή της με απόφαση της Επιτροπής της 26ης Ιουλίου 1994 [C(94) 2135 τελικό] (στο εξής: απόφαση). Με την απόφαση, επιβλήθηκαν πρόστιμα σε 19 κατασκευαστές προμηθευτές χαρτονιού εγκατεστημένους εντός της Κοινότητας, λόγω παραβάσεων του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

- 2 Το προϊόν που αποτελεί αντικείμενο της αποφάσεως είναι το χαρτόνι. Στην απόφαση μνημονεύονται τρεις τύποι χαρτονιού, που περιγράφονται ως ανήκοντες στις ποιότητες GC, GD και SBS.
- 3 Το χαρτόνι ποιότητας GD (στο εξής: χαρτόνι GD) είναι μονωτική ινόπλακα λευκής επιστρώσεως (ανακυκλωμένο χαρτί), που χρησιμοποιείται συνήθως για τη συσκευασία μη εδωδίων προϊόντων.
- 4 Το χαρτόνι ποιότητας GC (στο εξής: χαρτόνι GC) περιβάλλεται από λευκή επίστρωση και χρησιμοποιείται συνήθως για τη συσκευασία τροφίμων. Το χαρτόνι GC έχει ανώτερη ποιότητα από το χαρτόνι GD. Κατά το καλυπτόμενο από την απόφαση χρονικό διάστημα, η διαφορά τιμής μεταξύ των δύο αυτών προϊόντων ήταν συνήθως της τάξεως του 30 %. Σε μικρότερη έκταση, το χαρτόνι GC υψηλής ποιότητας χρησιμοποιείται επίσης για γραφικές εφαρμογές.
- 5 Με τα αρχικά SBS χαρακτηρίζεται το εντελώς λευκό χαρτόνι (στο εξής: χαρτόνι SBS). Η τιμή του προϊόντος αυτού υπερβαίνει κατά 20 % περίπου την του χαρτονιού GC. Χρησιμοποιείται για τη συσκευασία τροφίμων, καλλυντικών, φαρμακευτικών προϊόντων και σιγαρέτων, κυρίως όμως για γραφικές εφαρμογές.
- 6 Με επιστολή της 22ας Νοεμβρίου 1990, η British Printing Industries Federation, οργάνωση που αντιπροσωπεύει τις περισσότερες βιομηχανίες εκτυπώσεως χαρτονιού στο Ηνωμένο Βασίλειο (στο εξής: BPIF), κατέθεσε στην Επιτροπή ανε-

πίσημη καταγγελία. Υποστήριξε ότι οι παραγωγοί χαρτονιού που εφοδιάζουν την αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου είχαν προβεί σε μια σειρά ταυτοχρόνων και ενιαίων αυξήσεων των τιμών και ζητούσε από την Επιτροπή να διενεργήσει ελέγχους για να διαπιστωθεί κατά πόσον είχε διαπραχθεί παράβαση των κοινοτικών κανόνων περί ανταγωνισμού. Για να προσδώσει δημοσιότητα στην πρωτοβουλία της, η BPIF εξέδωσε ανακοινωθέν Τύπου. Στοιχεία αυτού του ανακοινωθέντος περιέλαβε ο ειδικευμένος εμπορικός Τύπος κατά τον μήνα Δεκέμβριο του 1990.

- 7 Στις 12 Δεκεμβρίου 1990, η Fédération française de cartonnage υπέβαλε επίσης ανεπίσημη καταγγελία στην Επιτροπή, παρόμοια με εκείνη της BPIF, στην οποία διατύπωνε κατηγορίες σχετικά με τη γαλλική αγορά χαρτονιού.
- 8 Στις 23 και 24 Απριλίου 1991, υπάλληλοι της Επιτροπής διενήργησαν, βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτος κανονισμός εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25, στο εξής: κανονισμός 17), ταυτοχρόνους ελέγχους χωρίς προειδοποίηση στα κτίρια και τις εγκαταστάσεις ορισμένων επιχειρήσεων και εμπορικών συνδέσμων του κλάδου του χαρτονιού.
- 9 Μετά τους ελέγχους αυτούς, η Επιτροπή απηύθυνε αίτηση παροχής πληροφοριών και εγγράφων βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17 σε όλους τους αποδέκτες της αποφάσεως.
- 10 Τα στοιχεία τα οποία συνέλεξε στο πλαίσιο αυτών των ελέγχων και αιτήσεων παροχής πληροφοριών και εγγράφων οδήγησαν την Επιτροπή στο συμπέρασμα ότι οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είχαν, από τα μέσα του 1986 μέχρι τον Απρίλιο του 1991 τουλάχιστον (στις πλείστες των περιπτώσεων), μετάσχει σε παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

- 11 Αποφάσισε, κατά συνέπεια, να κινήσει την κατ' εφαρμογήν της διατάξεως αυτής προβλεπόμενη διαδικασία. Με επιστολή της 21ης Δεκεμβρίου 1992, απηύθυνε ανακοίνωση των αιτιάσεων σε κάθε μια από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Όλες οι αποδέκτριες επιχειρήσεις απάντησαν γραπτώς. Εννέα εξ αυτών ζήτησαν να εκθέσουν προφορικά τις παρατηρήσεις τους. Η ακρόασή τους διενεργήθηκε από τις 7 έως τις 9 Ιουνίου 1993.
- 12 Κατά το πέρας της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση, η οποία περιέχει τις ακόλουθες διατάξεις:

«Άρθρο 1

Οι επιχειρήσεις Buchmann GmbH, Cascades SA, Enso-Gutzeit Oy, Europa Carton AG, Finnboard — the Finnish Board Mills Association, Fiskeby Board AB, Gruber & Weber GmbH & Co KG, Kartonfabriek De Eendracht NV (με εμπορική επωνυμία BPB de Eendracht NV) Koninklijke KNP BT NV (πρώην Koninklijke Nederlandse Papierfabrieken NV), Laakmann Karton GmbH & Co. KG, Mo Och Domsjö AB (MoDo), Mayr-Melnhof Gesellschaft mbH, Papeteries de Lancey SA, Rena Kartonfabrik AS, Sarrió SpA, SCA Holding Ltd [πρώην Reed Paper & Board (UK) Ltd], Stora Kopparberge Bergslags AB, Enso Española SA (πρώην Tampella Española SA) και Moritz J. Weig GmbH & Co. KG παρέβησαν το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης με τη συμμετοχή τους:

- στην περίπτωση της Buchmann και της Rena από τον Μάρτιο του 1988 περίπου μέχρι τα τέλη του 1990 τουλάχιστον,
- στην περίπτωση της Enso Española, τουλάχιστον από τον Μάρτιο του 1988 μέχρι το τέλος Απριλίου 1991 τουλάχιστον,
- στην περίπτωση της Gruber & Weber από το 1988 τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του 1990,

— στις υπόλοιπες περιπτώσεις, από τα μέσα του 1986 μέχρι τον Απρίλιο του 1991 τουλάχιστον,

σε μία συμφωνία και μια εναρμονισμένη πρακτική με τις οποίες, από τα μέσα του 1986, οι προμηθευτές χαρτονιού στην Κοινότητα:

— πραγματοποίησαν σε τακτά χρονικά διαστήματα σειρά μυστικών και θεσμοθετημένων συναντήσεων για να συζητήσουν και να υιοθετήσουν ένα κοινό βιομηχανικό σχέδιο περιορισμού του ανταγωνισμού,

— συμφώνησαν τακτικές αυξήσεις των τιμών για κάθε ποιότητα του προϊόντος σε κάθε εθνικό νόμισμα,

— προσχεδίασαν και εφήρμοσαν ταυτόχρονες και ενιαίες αυξήσεις των τιμών σε ολόκληρη την Κοινότητα,

— συμφώνησαν άτυπα να διατηρηθούν σταθερά τα μερίδια των σημαντικότερων παραγωγών στην αγορά με κατά καιρούς τροποποιήσεις,

— έλαβαν, όλο και συχνότερα από τις αρχές του 1990, εναρμονισμένα μέτρα ελέγχου της προσφοράς του προϊόντος στην κοινοτική αγορά, για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή των εν λόγω εναρμονισμένων αυξήσεων των τιμών,

— αντήλλαξαν εμπορικές πληροφορίες (για τις παραδόσεις, τις τιμές, την παύση της λειτουργίας των εργοστασίων, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες και τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων) για τη στήριξη των παραπάνω μέτρων.

(...)

Άρθρο 3

Με την παρούσα απόφαση επιβάλλονται, για τις παραβάσεις του άρθρου 1 που διαπιστώθηκαν, τα ακόλουθα πρόστιμα στις παρακάτω επιχειρήσεις:

(...)

xix) Moritz J. Weig GmbH & Co. KG, πρόστιμο 3 000 000 ECU·

(...)».

- 13 Κατά την απόφαση, η παράβαση εξερίχθηκε στο πλαίσιο ενός φορέα γνωστού ως Product Group Paperboard (στο εξής: PG Paperboard), ο οποίος απετελείτο από διάφορες ομάδες ή επιτροπές.
- 14 Εντός του φορέα αυτού συστάθηκε, περί τα μέσα του 1986, μια Presidents Working Group (ομάδα εργασίας προέδρων, στο εξής: PWG), αποτελούμενη από υψηλά ισταμένους εκπροσώπους των (οκτώ περίπου) μεγαλύτερων παραγωγών χαρτονιού της Κοινότητας.
- 15 Η PWG είχε ως βασική δραστηριότητα να συζητεί και να διαβουλεύεται για την αγορά, τα μερίδια αγοράς, τις τιμές και την παραγωγική ικανότητα. Ειδικότερα, ελάμβανε βασικές αποφάσεις τόσο για το χρονοδιάγραμμα όσο και για το επίπεδο των αυξήσεων των τιμών που θα πραγματοποιούσαν οι παραγωγοί.

- 16 Η PWG υπέβαλλε εκθέσεις στην President Conference (συμβούλιο προέδρων, στο εξής: PC), στην οποία μετείχαν (κατά το μάλλον ή ήττον τακτικά) όλοι σχεδόν οι διευθύνοντες σύμβουλοι των οικείων επιχειρήσεων. Η PC συνερχόταν κατά την υπό κρίση περίοδο δύο φορές ετησίως.
- 17 Περί τα τέλη του 1987, συστάθηκε η Joint Marketing Committee (κοινή επιτροπή μάρκετινγκ, στο εξής: JMC). Βασικό της έργο ήταν αφενός μεν να προσδιορίζει εάν και, εφόσον ναι, με ποιον τρόπο θα μπορούσαν να τεθούν σε ισχύ οι αυξήσεις των τιμών, αφετέρου δε να επεξεργάζεται τις λεπτομέρειες των πρωτοβουλιών για τις τιμές που απεφάσιζε η PWG για καθεμία χώρα μεμονωμένα και για τους κυριότερους πελάτες με στόχο τη δημιουργία ενός συστήματος ισοδυνάμων τιμών στην Ευρώπη.
- 18 Τέλος, η «οικονομική επιτροπή» (στο εξής: OE) συζητούσε θέματα όπως οι διακυμάνσεις των τιμών στις εθνικές αγορές και οι ανεκτέλεστες παραγγελίες και γνωστοποιούσε τα πορίσματά της στην JMC ή, πριν από τα τέλη του 1987, στην προκάτοχο της JMC, Marketing Committee. Η OE απετελείτο από διευθυντές μάρκετινγκ ή/και πωλήσεων των περισσότερων από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις και συνερχόταν περισσότερες από μία φορές ετησίως.
- 19 Όπως προκύπτει ακόμη από την απόφαση, η Επιτροπή έκρινε ότι οι δραστηριότητες της PG Paperboard υπεβοηθούντο από την ανταλλαγή πληροφοριών που γινόταν μέσω της εταιρείας καταπιστευτικής διαχείρισης Fides με έδρα τη Ζυρίχη (Ελβετία). Κατά την απόφαση, τα περισσότερα μέλη της PG Paperboard υπέβαλλαν στη Fides περιοδικές εκθέσεις σχετικά με τις παραγγελίες, την παραγωγή, τις πωλήσεις και τη χρησιμοποίηση της παραγωγικής ικανότητας. Οι εκθέσεις αυτές συγκεντρώνονταν στο πλαίσιο του συστήματος Fides, τα δε συγκεντρωμένα κατ' αυτόν τον τρόπο στοιχεία διαβιβάζονταν στη συνέχεια στους μετέχοντες.

Διαδικασία

- 20 Ως προς τη Moritz J. Weig GmbH & Co. KG (στο εξής: Weig), η Επιτροπή δέχτηκε ότι μετείχε σε συναντήσεις της PC κατά την καταλαμβανομένη από την απόφαση περίοδο, καθώς και σε συναντήσεις της JMC και της PWG από το 1988 και εφεξής.
- 21 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 9 Οκτωβρίου 1994, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.
- 22 Κατά της αποφάσεως προσέφυγαν επίσης δεκαέξι από τις λοιπές δεκαοκτώ επιχειρήσεις που θεωρήθηκαν υπαίτιες της παραβάσεως (υποθέσεις T-295/94, T-301/94, T-304/94, T-308/94, T-309/94, T-310/94, T-311/94, T-319/94, T-327/94, T-334/94, T-337/94, T-338/94, T-347/94, T-348/94, T-352/94 και T-354/94).
- 23 Με επιστολή που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 10 Ιουνίου 1996, η προσφεύγουσα στην υπόθεση T-301/94, Laakmann Karton GmbH, παραιτήθηκε της προσφυγής της, η δε υπόθεση διαγράφηκε από το πρωτόκολλο του Πρωτοδικείου με διάταξη της 18ης Ιουλίου 1996, T-301/94, Laakmann Karton κατά Επιτροπής (που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή).
- 24 Κατά της αποφάσεως προσέφυγαν επίσης τέσσερις φινλανδικές επιχειρήσεις, μέλη του επαγγελματικού ομίλου Finnboard και ευθυνόμενες αλληλεγγύως, υπ' αυτή τους την ιδιότητα, για την πληρωμή του επιβληθέντος σ' αυτόν προστίμου (συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-339/94, T-340/94, T-341/94 και T-342/94).
- 25 Τέλος, προσφυγή άσκησε ο σύνδεσμος CEPI-Cartonboard, μη αποδέκτης της αποφάσεως. Παραιτήθηκε όμως της προσφυγής του με επιστολή που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 8 Ιανουαρίου 1997, η δε υπόθεση διαγράφηκε από το πρωτόκολλο του Πρωτοδικείου με διάταξη της 6ης Μαρτίου 1997, T-312/94, CEPI-Cartonboard κατά Επιτροπής (που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή).
- 26 Με επιστολή της 5ης Φεβρουαρίου 1997, το Πρωτοδικείο κάλεσε τους διαδίκους να μετάσχουν σε ανεπίσημη συνάντηση, ιδίως για ν' αναπτύξουν τις παρα-

τηρήσεις τους επί του ενδεχομένου της συνεκδικάσεως των υποθέσεων T-295/94, T-304/94, T-308/94, T-309/94, T-310/94, T-311/94, T-317/94, T-319/94, T-327/94, T-334/94, T-337/94, T-338/94, T-347/94, T-348/94, T-352/94 και T-354/94, προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας. Κατά την εν λόγω συνάντηση, που πραγματοποιήθηκε στις 29 Απριλίου 1997, οι διάδικοι αποδέχθηκαν τη συνεκδίκαση αυτή.

- 27 Με διάταξη της 4ης Ιουνίου 1997, ο πρόεδρος του τρίτου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου αποφάσισε να συνεκδικάσει λόγω συναφείας τις προαναφερθείσες υποθέσεις προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού Διαδικασίας, δέχθηκε δε αίτηση εμπιστευτικού χειρισμού την οποία υπέβαλε η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-334/94.
- 28 Με διάταξη της 20ής Ιουνίου 1997, δέχθηκε αίτηση εμπιστευτικού χειρισμού την οποία υπέβαλε η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-337/94 σχετικά με έγγραφο το οποίο προσκόμισε εις απάντηση γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου.
- 29 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τρίτο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να λάβει μέτρα οργάνωσης της διαδικασίας, ζητώντας από τους διαδίκους να απαντήσουν σε ορισμένες γραπτές ερωτήσεις και να προσκομίσουν ορισμένα έγγραφα. Οι διάδικοι ανταποκρίθηκαν στα αιτήματα αυτά.
- 30 Οι διάδικοι των απαριθμουμένων στη σκέψη 26 υποθέσεων αγόρευαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη δημόσια συνεδρίαση που διεξήχθη από τις 25 Ιουνίου έως τις 8 Ιουλίου 1997.

Αιτήματα των διαδίκων

31 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση εν όλω ή εν μέρει·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων και των δαπανών στις οποίες υποβλήθηκε για τη σύσταση τραπεζικής εγγυήσεως,

επικουρικώς,

- να μειώσει το ύψος του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα προστίμου·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων και των δαπανών στις οποίες υποβλήθηκε για τη σύσταση τραπεζικής εγγυήσεως, κατά το ισόποσον της μειώσεως του προστίμου.

32 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή·
- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί του αιτήματος ολικής ή μερικής ακυρώσεως του άρθρου 1 της αποφάσεως

Επί του λόγου ακυρώσεως περί μη συμμετοχής της προσφεύγουσας σε μέτρα ελέγχου του όγκου της παραγωγής

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 33 Ο λόγος αυτός αποτελείται από δύο σκέλη.
- 34 Με το πρώτο σκέλος, η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι, κατά το άρθρο 1 της αποφάσεως, οι κατονομαζόμενες στη διάταξη αυτή επιχειρήσεις «συμφώνησαν άτυπα να διατηρηθούν σταθερά τα μερίδια των σημαντικότερων παραγωγών στην αγορά με κατά καιρούς τροποποιήσεις» και «έλαβαν, όλο και συχνότερα από τις αρχές του 1991, εναρμονισμένα μέτρα ελέγχου της προσφοράς του προϊόντος στην κοινοτική αγορά, για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή των εν λόγω εναρμονισμένων αυξήσεων των τιμών (...)».
- 35 Δεδομένου ότι περιστασιακά μόνον μετείχε στις συναντήσεις της PG Paperboard, η προσφεύγουσα δεν ε γνώριζε περί συνολικών συμπράξεων και διαβουλεύσεων τέτοιου χαρακτήρα. Κατά τις συναντήσεις της PC, της PWG και της JMC, στις οποίες παρίσταντο εκπρόσωποι της, γενική μόνον συζήτηση γινόταν περί διατηρήσεως του όγκου των πωλήσεων ορισμένων εθνικών ομίλων κατασκευαστών και περιόδων διακοπής της παραγωγής.
- 36 Κατά τις συναντήσεις της PWG στις οποίες μετείχαν οι εκπρόσωποι της, γινόταν λόγος περί όγκου των πωλήσεων των επιχειρήσεων ανά χώρα καταγωγής εντός της ευρωπαϊκής αγοράς. Έτσι, οι στατιστικές για τον όγκο των πωλήσεων των διαφόρων ομάδων χωρών συγκρίνονταν με εκείνες των προηγού-

μένων συναντήσεων. Τα στοιχεία αυτά εδίδοντο για να μην αυξάνουν οι διάφοροι εθνικοί όμιλοι τα μερίδιά τους στην ευρωπαϊκή αγορά.

- 37 Κατά τις συναντήσεις της JMC στις οποίες παρίσταντο οι εκπρόσωποι της προσφεύγουσας, γινόταν ενίοτε λόγος για περιόδους διακοπής λειτουργίας των μηχανών. Ο εκπρόσωπος όμως της προσφεύγουσας, από το 1990 και έπειτα, παγίως εδήλωνε ότι δεν ήταν εξουσιοδοτημένος να λάβει θέση για την πολιτική της επιχειρησεώς του ως προς τον όγκο παραγωγής. Η κατάσταση άλλωστε της αγοράς δεν δικαιολογούσε διακοπές της λειτουργίας των μηχανών της προσφεύγουσας κατά την καταλαμβανόμενη από την απόφαση περίοδο.
- 38 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι οι ισχυρισμοί της Επιτροπής περί ρυθμίσεως του όγκου των πωλήσεων στηρίζονται σε τρία αποδεικτικά στοιχεία, ήτοι την από 14 Φεβρουαρίου 1992 απάντηση της Stora σε αίτηση παροχής πληροφοριών βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17 (παράρτημα 43 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων), το από 28 Δεκεμβρίου 1988 εμπιστευτικό σημείωμα του διευθυντή πωλήσεων της FS-Karton (του ομίλου Mayr-Melnhof) (παράρτημα 73 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων) και το από 3 Οκτωβρίου 1988 σημείωμα του γενικού διευθυντή της Rena, που αφορά ειδική συνάντηση του Nordic Paperboard Institute (στο εξής: NPI) (παράρτημα 102 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων).
- 39 Κατά την προσφεύγουσα, δεν έπρεπε να χρησιμοποιήσει τις μαρτυρίες της Stora ως κύριο αποδεικτικό στοιχείο.
- 40 Όσο για τα παραρτήματα 73 και 102 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, ουδόλως αναφέρονται στην έννοια της «πολιτικής της τιμής πριν από την ποσότητα», την οποία χρησιμοποιεί η Stora στην απάντησή της προς την Επιτροπή. Περιέχουν απλώς γενικής φύσεως ευχές ή ιδέες και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποδεικνύουν ότι είχαν συμφωνηθεί και, πολλώ μάλλον, αποφασιστεί μέτρα ρυθμίσεως της παραγωγής.

- 41 Με το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τα στοιχεία που αφορούν τη δική της παραγωγή αποδεικνύουν την έλλειψη συμμετοχής της σε οποιαδήποτε ρύθμιση του όγκου των πωλήσεων. Εκθέτει λεπτομερώς την εξέλιξη των πωλήσεών της και διευκρινίζει ότι αυτές υπερδιπλασιάστηκαν σε ολόκληρη την κοινοτική αγορά μεταξύ 1986 και 1991, ενώ οι πωλήσεις χαρτονιού αυξήθηκαν μόλις κατά 20 %. Στη σημαντικότερη γι' αυτήν γεωγραφική αγορά, τη γερμανική, η αύξηση από άποψη όγκου πωλήσεων ήταν ακόμη σημαντικότερη.
- 42 Τέλος, η προσφεύγουσα ουδέποτε δήλωσε στους λοιπούς μετέχοντες των συναντήσεων της JMC ότι θα σταματούσε τις μηχανές της για να μειώσει τις ποσότητες. Συναφώς, οι επελθούσες στα τέλη του 1990 και στις αρχές του 1991 διακοπές της παραγωγής, που μνημονεύονται σε χειρόγραφο σημείωμα του διευθυντή πωλήσεων της FS-Karton (παράρτημα 115 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων), εξηγούνται από τις διακοπές των Χριστουγέννων.
- 43 Η Επιτροπή τονίζει ότι δεν υφίσταται αντίφαση μεταξύ των διαπιστώσεών της και των δηλώσεων της προσφεύγουσας, ότι οι διεξαγόμενες εντός της PWG και της JMC συζητήσεις σχετικά με τη διατήρηση του όγκου των πωλήσεων και τις διακοπές της παραγωγής ήταν γενικού απλώς περιεχομένου, παρ' όλον ότι εθίγετο το ζήτημα της διατηρήσεως του όγκου πωλήσεων ορισμένων εθνικών ομίλων κατασκευαστών, καθώς και του χρόνου διακοπής (σκέψεις 36 και 37 ανωτέρω). Πράγματι, οι εν λόγω συζητήσεις προδήλως αφορούσαν τον περιορισμό του όγκου των πωλήσεων των διαφόρων κατασκευαστών, ήτοι συγκεκριμένα προβλήματα.
- 44 Κατά την Επιτροπή, αν τα ανωτέρω αρκούν για να επιβεβαιώσουν ότι κατά τις συνεδριάσεις της PG Paperboard εθίγοντο τα θέματα της διατηρήσεως του όγκου πωλήσεων και του χρόνου διακοπής, τα ανευρεθέντα υπ' αυτής αποδεικτικά στοιχεία δείχνουν περαιτέρω ότι οι συζητήσεις δεν περιορίζοντο σε ανταλλαγή γενικών σκέψεων, αλλ' ότι οι μετέχοντες συνήπταν βέβαιες συμφωνίες περί διατηρήσεως του όγκου παραγωγής και καθορισμένων μεριδίων αγοράς.

- 45 Στη δεύτερη δήλωσή της (παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων), η Stora περιέγραψε λεπτομερώς την πολιτική που αποσκοπούσε στη διατήρηση οιονεί ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησεως, πολιτική την οποία περιέγραψε ως πολιτική της «τιμής πριν από την ποσότητα». Κατά την Επιτροπή, από την περιγραφή της πολιτικής αυτής προκύπτει ότι συνιστούσε ουσιώδες στοιχείο της αντίθετης στον ανταγωνισμό συνεργασίας εντός της PG Paperboard, όπου διαμορφώθηκε συναίνεση γύρω από τη σκέψη ότι η διατήρηση ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησεως ήταν αναγκαία για την εξασφάλιση της σταθερότητας των τιμών. Επί πλέον, οι παραγωγοί αποδέχτηκαν, λόγω της πτώσεως της ζήτησεως κατά το 1990, χρόνους διακοπής, τους οποίους υπολόγισαν βάσει των ετησίων εκθέσεων για το παραγωγικό δυναμικό (παράγραφοι 24 και 25 της δηλώσεως).
- 46 Οι δηλώσεις της Stora σχετικά με την πολιτική της «τιμής πριν από την ποσότητα», η οποία περιελάμβανε ρύθμιση του όγκου πωλήσεων και περιορισμό των μεριδίων αγοράς, ενισχύονται από διάφορες άλλες αποδείξεις, και ιδίως από το εμπιστευτικό σημείωμα του διευθυντή πωλήσεων της FS-Karton (παράρτημα 73 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, σ. 3, αριθ. 1, και σ. 5, αριθ. 5).
- 47 Η Επιτροπή μνημονεύει επίσης το χειρόγραφο σημείωμα του ίδιου διευθυντή (παράρτημα 115 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων), όπου παρατίθενται, σε ημέρες ή σε εβδομάδες, οι ανεκτέλεστες παραγγελίες διαφόρων κατ' ιδίαν παραγωγών, που σχετίζονται ενίοτε με συγκεκριμένες μηχανές παραγωγής χαρτονιού. Οι πληροφορίες αυτές χρησίμευσαν, μαζί με τα στοιχεία για το παραγωγικό δυναμικό, για τον καθορισμό της χρησιμοποιήσεως του παραγωγικού δυναμικού, ενδεχομένως δε και για την πρόβλεψη των διαστημάτων διακοπής.
- 48 Τα όσα περιέχονται στη δήλωση της Stora επιρρωννύονται επίσης από σημείωμα επιγραφόμενο «Highlights», που αφορά συνάντηση της ΟΕ της 3ης Οκτωβρίου 1989 (παράρτημα 70 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων).
- 49 Βάσει των παραπάνω σκέψεων, η Επιτροπή καταλήγει ότι πρέπει να γίνει δεκτό ότι η προσφεύγουσα μετείχε σε συνεδριάσεις της PG Paperboard, κατά τις οποίες συζητούντο ο περιορισμός του όγκου παραγωγής, η διατήρηση των μεριδίων αγοράς και η εφαρμογή διαστημάτων διακοπής.

- 50 Υπ' αυτές τις συνθήκες, τα επιχειρήματα τα οποία αναπτύσσει η προσφεύγουσα με το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως όσον αφορά τη συμπεριφορά της δεν ασκούν καμμία επιρροή.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

— Περί υπάρξεως διαβουλεύσεως για την παγίωση των μεριδίων αγοράς και διαβουλεύσεως για τον έλεγχο της προσφοράς

- 51 Ως προς το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 1 της αποφάσεως, οι αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις παρέβησαν το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης συμμετέχοντας, κατά την περίοδο αναφοράς, σε συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική με τις οποίες οι προμηθευτές χαρτονιού στην Κοινότητα, μεταξύ άλλων, «συμφώνησαν άτυπα να διατηρηθούν σταθερά τα μερίδια των σημαντικότερων παραγωγών στην αγορά με κατά καιρούς τροποποιήσεις» και «έλαβαν, όλο και συχνότερα από τις αρχές του 1991, εναρμονισμένα μέτρα ελέγχου της προσφοράς του προϊόντος στην κοινοτική αγορά, για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή των εν λόγω εναρμονισμένων αυξήσεων των τιμών».
- 52 Κατά την Επιτροπή, οι δύο αυτές μορφές συμπαιγνίας, οι οποίες περιγράφονται στην απόφαση ως «επιβολή πειθαρχίας στην αγορά», εισήχθησαν για πρώτη φορά κατά την περίοδο αναφοράς από τους μετέχοντες στις συναντήσεις της PWG. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 37, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως, το αληθές έργο της PWG, όπως περιγράφεται από τη Stora, «ήταν η διεξαγωγή “συζητήσεων και συνεννοήσεων για την αγορά, τα μερίδια της αγοράς, τις τιμές, τις αυξήσεις των τιμών και την παραγωγική ικανότητα”».
- 53 Όσο για τον ρόλο της PWG στη συμπαιγνία περί τα μερίδια αγοράς, η απόφαση (αιτιολογική σκέψη 37, πέμπτο εδάφιο) επισημαίνει: «Σε συνδυασμό με τις

ενέργειες για αύξηση των τιμών, η PWG πραγματοποιούσε λεπτομερείς συζητήσεις για τα μερίδια των εθνικών ομίλων και των μεμονωμένων ομίλων παραγωγών στην αγορά της Δυτικής Ευρώπης. Κατόπιν αυτών, οι συμμετέχοντες κατέληξαν σε ορισμένες “άτυπες συμφωνίες” για τα αντίστοιχα μερίδια της αγοράς, με στόχο να μην τεθούν σε κίνδυνο οι συντονισμένες πρωτοβουλίες για τις τιμές λόγω υπερβάλλουσας προσφοράς. Οι μεγαλύτεροι όμιλοι παραγωγών συμφωνούσαν στην ουσία να διατηρήσουν τα μερίδιά τους στην αγορά στα επίπεδα που εγνωστοποιούνται κάθε χρόνο μέσω των στοιχείων για την ετήσια παραγωγή και τις πωλήσεις, τα οποία η Fides ανακοίνωσε στην τελική τους μορφή τον Μάρτιο του επόμενου έτους. Σε κάθε συνεδρίαση της PWG αναλύονταν οι εξελίξεις των μεριδίων της αγοράς βάσει των μηνιαίων εκθέσεων της Fides και, εάν προέκυπταν σημαντικές διακυμάνσεις, εξητούντο εξηγήσεις από την επιχείρηση που εθεωρείτο υπεύθυνη».

54 Κατά την αιτιολογική σκέψη 52, «η συμφωνία που επιτεύχθηκε στην PWG κατά το 1987 προέβλεπε το “πάγωμα” στα τότε επίπεδα των μεριδίων των κυριότερων παραγωγών στην αγορά της Δυτικής Ευρώπης, χωρίς προσπάθειες για την προσέλκυση νέων πελατών ή την επέκταση των υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με επιθετική πολιτική τιμολόγησης».

55 Στην αιτιολογική σκέψη 56, πρώτο εδάφιο, τονίζεται: «Η βασική άτυπη συμφωνία μεταξύ των κυριότερων παραγωγών για τη διατήρηση των αντίστοιχων μεριδίων τους στην αγορά συνέχισε να ισχύει καθόλη την περίοδο που καλύπτει η παρούσα απόφαση». Κατά την αιτιολογική σκέψη 57, «η “εξέλιξη των μεριδίων της αγοράς” αναλυόταν σε κάθε συνεδρίαση της PWG βάσει προσωρινών στατιστικών στοιχείων». Τέλος, στην αιτιολογική σκέψη 56, τελευταίο εδάφιο, τονίζεται: «Οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στις συζητήσεις αυτές για τα μερίδια της αγοράς ήταν εκείνες που εκπροσωπούντο στην PWG, και συγκεκριμένα η Cascades, η Finnboard, η KNP (μέχρι το 1988), η [Mayr-Melnhof], η MoDo, η Sarriό, οι δύο όμιλοι παραγωγών της Stora, CBC και Feldmuehle, και (από το 1988) η Weig».

56 Πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή ορθώς δέχτηκε την ύπαρξη συμπαιγνίας ως προς τα μερίδια αγοράς μεταξύ των μετεχόντων στις συναντήσεις της PWG.

- 57 Ειδικότερα, η ανάλυση της Επιτροπής στηρίζεται ουσιαστικά στις δηλώσεις της Stora (παραρτήματα 39 και 43 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων), ενισχύεται δε από το παράρτημα 73 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων.
- 58 Στο παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η Stora εξηγεί: «Η PWG συνεδριάζει από το 1986 για να συνδράμει στην επιβολή πειθαρχίας στην αγορά (...). Μεταξύ άλλων (θεμιτών) δραστηριοτήτων, είχε ως αντικείμενο τη συζήτηση και τη συνεννόηση για την αγορά, τα μερίδια της αγοράς, τις τιμές, τις αυξήσεις των τιμών, τη ζήτηση και την παραγωγική ικανότητα. Ο ρόλος της ήταν, μεταξύ άλλων, να αξιολογεί και να παρουσιάζει στο συμβούλιο προέδρων την ακριβή κατάσταση της προσφοράς και της ζήτησης στην αγορά και τα μέτρα που έπρεπε να ληφθούν για να επιβληθεί τάξη σε αυτήν».
- 59 Όσον αφορά ειδικότερα τη σύμπραξη σχετικά με τα μερίδια αγοράς, η Stora δηλώνει ότι, «στο πλαίσιο της PWG, εξετάζονταν τα μερίδια τα οποία κατελάμβαναν οι εθνικοί όμιλοι της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της ΕΖΕΣ και των λοιπών χωρών τις οποίες εφοδίαζαν τα μέλη της PG Paperboard» και ότι η PWG «διερευνούσε τη δυνατότητα να διατηρηθούν τα μερίδια αγοράς στα επίπεδα του προηγούμενου έτους» (π παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, παράγραφος 19). Επισημαίνει άλλωστε (ίδιο έγγραφο, παράγραφος 2) ότι, «κατά την ίδια περίοδο, έλαβαν επίσης χώρα συζητήσεις σχετικά με τα μερίδια αγοράς των κατασκευαστών στην Ευρώπη, έχοντας ως πρώτη περίοδο αναφοράς τα επίπεδα του 1987».
- 60 Σε απάντησή της σε ερώτημα της Επιτροπής της 23ης Δεκεμβρίου 1991, την οποία απέστειλε στις 14 Φεβρουαρίου 1992 (π παράρτημα 43 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων), η Stora διευκρινίζει ακόμη: «Οι συμπράξεις σχετικά με τα μερίδια αγοράς τις οποίες συνήπταν τα μέλη της PWG αφορούσαν την Ευρώπη στο σύνολό της. Οι συμπράξεις αυτές στηρίζονταν σε ετήσιους συνολικούς αριθμούς του προηγούμενου έτους, οι οποίοι είχαν συνήθως διαμορφωθεί οριστικά και ήσαν διαθέσιμοι από τον μήνα Μάρτιο του επομένου έτους» (σημείο 1.1).
- 61 Ο ισχυρισμός αυτός επιβεβαιώνεται, στο ίδιο έγγραφο, από τα κάτωθι: «(...) οι συζητήσεις κατέληγαν σε συμπράξεις, οι οποίες, κατά κανόνα, συνήπτοντο

κατά τον μήνα Μάρτιο κάθε έτους, μεταξύ των μελών της PWG, με σκοπό τη διατήρηση των μεριδίων τους στα επίπεδα του προηγούμενου έτους» (σημείο 1.4). Η Stora επισημαίνει ότι «κανένα μέτρο δεν λαμβανόταν για να εξασφαλισθεί η συμμόρφωση προς τις συμπράξεις» και ότι οι μετέχοντες στις συναντήσεις της PWG «είχαν επίγνωση ότι, εάν κατελάμβαναν κατ' εξαίρεση θέσεις σε ορισμένες αγορές εφοδιαζόμενες από άλλους, αυτοί θα έπρατταν το ίδιο σε άλλες αγορές» (ίδιο σημείο).

- 62 Τέλος, δηλώνει ότι στις συζητήσεις σχετικά με τα μερίδια αγοράς έλαβε μέρος και η Weig (σημείο 1.2).
- 63 Τους ισχυρισμούς της Stora ότι υπήρξε συμπαιγνία περί τα μερίδια αγοράς στηρίζει το παράρτημα 73 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων. Το έγγραφο αυτό, που βρέθηκε στις εγκαταστάσεις της FS-Karton, είναι εμπιστευτικό σημείωμα με ημερομηνία 28 Δεκεμβρίου 1988, το οποίο απηύθυνε ο υπεύθυνος πωλήσεων διευθυντής μάρκετινγκ του ομίλου Mayr-Melnhof στη Γερμανία (ονόματι Katzner) προς τον γενικό διευθυντή της Mayr-Melnhof στην Αυστρία (ονόματι Gröller), με αντικείμενο την κατάσταση της αγοράς.
- 64 Κατά το έγγραφο αυτό, που μνημονεύεται στις αιτιολογικές σκέψεις 53 έως 55, η αποφασισθείσα το 1987 στενότερη συνεργασία στο πλαίσιο του «κύκλου των προέδρων» («Präsidentenkreis»), δημιούργησε «κερδισμένους» και «χαμένους». Ο συντάκτης του σημειώματος κατατάσσει τη Mayr-Melnhof μεταξύ των «χαμένων» για σειρά λόγων, και ιδίως για τους κάτωθι:
- «2) Η σύναψη συμφωνίας κατέστη δυνατή μόνο χάρη στην επιβολή “κυρώσεως” — απαίτησαν από μας να κάνουμε “θυσίες”.
- 3) Έπρεπε να “παγώσουν” τα μερίδια αγοράς του 1987, να διατηρηθούν οι υφιστάμενες επαφές και να μην κατακτηθεί καμμία νέα δραστηριότητα ή ποιότητα διά της προσφοράς ευνοϊκών τιμών (το αποτέλεσμα θα γίνει αισθητό τον Ιανουάριο του 1989 — αν όλοι οι μετέχοντες παραμείνουν συνεπείς).»

- 65 Τα παραπάνω αποσπάσματα πρέπει να γίνουν αντιληπτά στη γενικότερη αλληλουχία του σημειώματος.
- 66 Συναφώς, ο συντάκτης του μνημονεύει, προεισαγωγικώς, τη στενότερη συνεργασία σε ευρωπαϊκή κλίμακα στο πλαίσιο του «κύκλου των προέδρων». Την έκφραση αυτή ερμήνευσε η Mayt-Melnhof ως καταλαμβάνουσα ταυτόχρονα την PWG και την PC στο γενικότερό τους πλαίσιο, χωρίς δηλαδή να αναφέρεται σε κάποιο γεγονός ή κάποια συγκεκριμένη συνάντηση (παράρτημα 75 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, σημείο 2. α), ερμηνεία που δεν χρειάζεται να συζητηθεί στο παρόν πλαίσιο.
- 67 Ο συντάκτης αναφέρει, ακολούθως, ότι η συνεργασία αυτή οδήγησε σε «πειθαρχία όσον αφορά τις τιμές», από την οποία προκύπτουν «κερδισμένοι» και «χαμένοι».
- 68 Στο πλαίσιο αυτής, επομένως, της πειθαρχίας, την οποία αποφάσισε ο «κύκλος των προέδρων», πρέπει να γίνει νοητή η έκφραση που αναφέρεται στα μερίδια αγοράς που έπρεπε να παγιωθούν στα επίπεδα του 1987.
- 69 Περαιτέρω, η παραπομπή στο 1987 ως έτος αναφοράς συμφωνεί με τη δεύτερη δήλωση της Stora (παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, βλ. σκέψη 58 ανωτέρω).
- 70 Τέλος, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας δεν εξασθενεί την αποδεικτική ισχύ των προμνησθέντων εγγράφων, εφόσον περιλαμβάνει απλώς τον ισχυρισμό ότι οι συζητήσεις που διεξήγοντο μεταξύ των συναντωμένων εντός της PWG επιχειρήσεων είχαν γενικό μόνο περιεχόμενο. Υπό το φως της προηγηθείσας εκτιμήσεως, η αναγνώριση αυτή ενισχύει μάλλον τους περιεχομένους στην απόφαση ισχυρισμούς της Επιτροπής.

- 71 Όσο για τον ρόλο τον οποίο διαδραμάτισε η PWG στη συμπαιγνία για τον έλεγχο του εφοδιασμού, την οποία χαρακτήριζε η εξέταση των διαστημάτων διακοπής λειτουργίας των μηχανών, η απόφαση αναφέρει ότι η PWG διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην εφαρμογή των διαστημάτων διακοπής λειτουργίας, όταν από το 1990, αυξήθηκε το παραγωγικό δυναμικό και υποχώρησε η ζήτηση: «(...) από τις αρχές του 1990, οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις (...) θεώρησαν αναγκαίο να συνεννοηθούν για την ανάγκη προσωρινής παύσης της παραγωγής στα πλαίσια της PWG. Οι μεγαλύτεροι παραγωγοί ανεγνώριζαν ότι δεν μπορούσαν να αυξήσουν τη ζήτηση με μείωση των τιμών και ότι η συνέχιση της χρησιμοποίησης όλης της παραγωγικής ικανότητας θα είχε απλώς ως αποτέλεσμα την πτώση των τιμών. Θεωρητικά, η περίοδος προσωρινής παύσης της παραγωγής που ήταν απαραίτητη για την εξισορρόπηση της προσφοράς και της ζήτησης μπορούσε να υπολογισθεί βάσει των εκθέσεων για την παραγωγική ικανότητα» (αιτιολογική σκέψη 70).
- 72 Η απόφαση επισημαίνει περαιτέρω: «Ωστόσο, η PWG δεν κατένεμε επίσημα το “χρόνο προσωρινής παύσης της παραγωγής” που αντιστοιχούσε σε κάθε παραγωγό. Σύμφωνα με τη Stora, αντιμετώπιζονταν πρακτικές δυσκολίες για την κατάρτιση ενός συντονισμένου σχεδίου όσον αφορά το χρόνο προσωρινής διακοπής της παραγωγής για όλους τους παραγωγούς. Η Stora αναφέρει ότι για τους λόγους αυτούς “υπήρχε μόνον ένα χαλαρό σύστημα ενθάρρυνσης”» (αιτιολογική σκέψη 71).
- 73 Πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον την ύπαρξη συμπαιγνίας ως προς τα διαστήματα διακοπής της παραγωγής μεταξύ των μετεχόντων στις συναντήσεις της PWG.
- 74 Τα έγγραφα τα οποία προσκόμισε ενισχύουν την ανάλυσή της.
- 75 Με τη δεύτερη δήλωσή της (παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, παράγραφος 24), η Stora εξηγεί: «Με την υιοθέτηση, από την PWG, της πολιτικής της τιμής πριν από την ποσότητα και την προοδευτική εφαρμογή συστήματος ισοδυνάμων τιμών από το 1988, τα μέλη της PWG αναγνώρισαν ότι η τήρηση των διαστημάτων διακοπής της λειτουργίας ήταν αναγκαία για τη διατήρηση των τιμών ενώπιον της μειωμένης αυξήσεως της ζήτησεως. Αν οι κατα-

σκευαστές δεν τηρούσαν τα διαστήματα διακοπής της λειτουργίας, θα τους ήταν αδύνατο να διατηρήσουν τις συμφωνηθείσες τιμές ενώπιον του αυξανόμενου πλεονάσματος του παραγωγικού δυναμικού».

76 Στην επόμενη παράγραφο της δηλώσεώς της, προσθέτει: «Το 1988 και 1989, η βιομηχανία μπορούσε να λειτουργήσει σχεδόν με το πλήρες δυναμικό της. Τα διαστήματα διακοπής, πέρα από το φυσιολογικό κλείσιμο λόγω επισκευών και διακοπών, κατέστησαν αναγκαία από το 1990 και μετά (...). Ακολούθως, αποδείχθηκαν αναγκαίες οι διακοπές λειτουργίας, όταν τα κύματα παραγγελιών σταματούσαν, για να διατηρηθεί η πολιτική της τιμής πριν από την ποσότητα. Τα διαστήματα διακοπής τα οποία όφειλαν να τηρούν οι παραγωγοί (για να εξασφαλίζουν τη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ παραγωγής και καταναλώσεως) μπορούσαν να υπολογίζονται βάσει των εκθέσεων για τις ποσότητες. Η PWG δεν υπεδείκνυε ρητά τα διαστήματα διακοπής που έπρεπε να τηρηθούν, παρ' όλον ότι υπήρχε κάποιο χαλαρό σύστημα ενθαρρύνσεως (...)».

77 Όσο για το παράρτημα 73 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, οι λόγοι τους οποίους επικαλείται ο συντάκτης για να εξηγήσει γιατί η Mayr-Melnhof ήταν μεταξύ των «χαμένων» κατά τον χρόνο της συντάξεώς της αποτελούν σημαντικά αποδεικτικά στοιχεία περί της υπάρξεως συμπαιγνίας μεταξύ των μετεχόντων στις συναντήσεις της PWG όσον αφορά τα διαστήματα διακοπής.

78 Ειδικότερα, ο συντάκτης διαπιστώνει:

«4) Στο σημείο αυτό η αντίληψη των ενδιαφερομένων μερών ως προς τον επιδιωκόμενο στόχο αρχίζει να δίσταται.

(...)

ε) Όλοι οι υπεύθυνοι πωλήσεων και πράκτορες μας στην Ευρώπη ελευθερώθηκαν από τον όγκο πωλήσεων του προϋπολογισμού τους και ακολουθήθηκε

μια αυστηρή πολιτική τιμών, μη επιδεχόμενη καμμία σχεδόν εξαίρεση (συχνά οι συνεργάτες μας δεν κατάλαβαν την αλλαγή στάσεώς μας απέναντι στην αγορά — στο παρελθόν, η μόνη απαίτηση αφορούσε τις ποσότητες, ενώ εφεξής σημασία είχε μόνο η πειθαρχία ως προς τις τιμές, με κίνδυνο να χρειαστεί να σταματήσουν οι μηχανές).»

- 79 Η Mayr-Melnhof υποστηρίζει (παράρτημα 75 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων) ότι το παρατιθέμενο ανωτέρω χωρίο αφορά την εσωτερική κατάσταση της επιχειρήσεως. Αν αναλυθεί όμως υπό το πρίσμα του γενικότερου πλαισίου του σημειώματος, το απόσπασμα αυτό εξηγεί πώς εφαρμοζόταν, σε επίπεδο εμπορικών υπευθύνων, μια αυστηρή πολιτική χαρασσόμενη από τον «κύκλο των προέδρων». Το έγγραφο, επομένως, σημαίνει ότι οι μετέχοντες στη συμφωνία του 1987, δηλαδή τουλάχιστον οι μετέχοντες στις συναντήσεις της PWG, αναμφισβήτητα στάθμισαν ποιες θα ήσαν οι συνέπειες της χαρασσομένης πολιτικής, στην περίπτωση που αυτή θα εφαρμοζόταν αυστηρά.
- 80 Βάσει των προεκτεθέντων, συμπεραίνεται ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον την ύπαρξη συμπαιγνίας ως προς τα μερίδια αγοράς μεταξύ των μετεχόντων στις συναντήσεις της PWG, καθώς και συμπαιγνίας ως προς τα διαστήματα διακοπής της παραγωγής μεταξύ των αυτών επιχειρήσεων. Καθόσον η συμμετοχή της προσφεύγουσας στις συναντήσεις της PWG δεν αμφισβητείται, κατονομάζεται δε αυτή ρητώς στις δηλώσεις της Stora, ορθώς η Επιτροπή εθεώρησε την προσφεύγουσα υπαίτια συμμετοχής στις δύο αυτές πτυχές της συμπαιγνίας, τουλάχιστον αφότου άρχισε να μετέχει στις συναντήσεις της PWG, ήτοι από το 1988 και έπειτα.
- 81 Τη διαπίστωση αυτή δεν αποδυναμώνουν οι επικρίσεις της προσφεύγουσας κατά των δηλώσεων της Stora, με τις οποίες αυτή αμφισβητεί την αποδεικτική ισχύ των εγγράφων αυτών.
- 82 Συγκεκριμένα, δεν αμφισβητείται ότι οι δηλώσεις αυτές προέρχονται από μια από τις επιχειρήσεις που φέρονται μετασχούσες στην καταλογιζόμενη παράβαση και ότι περιέχουν λεπτομερή περιγραφή της φύσεως των συζητήσεων που διεξήγοντο εντός των οργάνων της PG Paperboard, του στόχου τον οποίον επι-

δίωκαν οι μετέχουσες σ' αυτό επιχειρήσεις, καθώς και της συμμετοχής των εν λόγω επιχειρήσεων στις συναντήσεις των διαφόρων οργάνων του. Καθόσον δε το καίριο αυτό αποδεικτικό στοιχείο επιρρωννύεται από άλλα έγγραφα της δικογραφίας, παρέχει πρόσφορο έρεισμα στους ισχυρισμούς της Επιτροπής.

- 83 Άλλα η Επιτροπή απέδειξε την ύπαρξη των δύο αυτών πτυχών της συμπαίγνιας, παρέλκει η εξέταση των επικρίσεων της προσφεύγουσας κατά των παραρτημάτων 102 έως 115 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων.

— Επί της πραγματικής συμπεριφοράς της προσφεύγουσας

- 84 Ούτε το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, κατά το οποίο η πραγματική συμπεριφορά της προσφεύγουσας δεν συμβιβάζεται με τους ισχυρισμούς της Επιτροπής περί υπάρξεως των δύο αμφισβητούμενων πτυχών της συμπαίγνιας, μπορεί να γίνει δεκτό.
- 85 Πρώτον, η ύπαρξη συμπαίγνιας μεταξύ των μελών της PWG επί των δύο πτυχών της «πολιτικής της τιμής πριν από την ποσότητα» δεν πρέπει να συγχέεται με την εφαρμογή τους. Συγκεκριμένα, η ισχύς των προσκομισθεισών από την Επιτροπή αποδείξεων είναι τέτοια, ώστε οι πληροφορίες οι σχετικές με την πραγματική συμπεριφορά της προσφεύγουσας στην αγορά να μη δύνανται να επηρεάσουν τα συμπεράσματα της Επιτροπής σχετικά με την ίδια την ύπαρξη συμπαίγνιας επί των δύο πτυχών της επίμαχης πολιτικής. Οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας θα μπορούσαν, το πολύ, να τείνουν εις απόδειξη του ότι η συμπεριφορά της δεν ακολουθούσε τα συμφωνηθέντα μεταξύ των επιχειρήσεων που συνηντώντο εντός της PWG.
- 86 Δεύτερον, τα συμπεράσματα της Επιτροπής δεν αντικρούονται από τις πληροφορίες τις οποίες παρέχει η προσφεύγουσα. Δέον να τονισθεί ότι η Επιτροπή παραδέχεται ρητώς ότι η συμπαίγνια επί των μεριδίων αγοράς δεν ενείχε «επίσημο μηχανισμό κυρώσεων ή αποζημίωσης για την εφαρμογή της άτυπης συμφωνίας σχετικά με τα μερίδια της αγοράς» και ότι τα μερίδια αγοράς ορισμένων

μεγάλων παραγωγών σημείωναν ισχνή αύξηση από έτος σε έτος (αιτιολογικές σκέψεις 59 και 60). Επί πλέον, η Επιτροπή συνομολογεί ότι, εφόσον ο κλάδος λειτούργησε με το πλήρες δυναμικό του μέχρι τις αρχές του 1990, δεν χρειάστηκε σχεδόν καμμία προσωρινή παύση της παραγωγής μέχρι τότε (αιτιολογική σκέψη 70).

- 87 Τρίτον, κατά πάγια νομολογία, το γεγονός ότι μια επιχείρηση δεν συμμορφώνεται προς τα αποτελέσματα των συναντήσεων που έχουν αντικείμενο προδήλως αντίθετο προς τον ανταγωνισμό ουδόλως μειώνει την ευθύνη της για τη συμμετοχή της στη σύμπραξη, άπαξ αυτή δεν αποστασιοποιήθηκε δημοσίως από το περιεχόμενο των συναντήσεων (βλ., π.χ., απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-141/89, Tréfileurope κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-791, σκέψη 85). Επομένως, και αν ακόμη υποτεθεί ότι η συμπεριφορά της προσφεύγουσας στην αγορά δεν συνήδε προς τα συμφωνηθέντα, το γεγονός αυτό ουδόλως επηρεάζει την ευθύνη της εκ παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

- 88 Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η Επιτροπή εκτίμησε εσφαλμένα τη διάρκεια της παραβάσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 89 Πρώτον, η προσφεύγουσα αμφισβητεί τον χρόνο ενάρξεως της παραβάσεως που της καταλογίζεται, ήτοι τα μέσα του 1986. Στην πραγματικότητα, πριν από τον Φεβρουάριο/Μάρτιο του 1988 δεν διέπραξε καμμία παράβαση.

- 90 Υπενθυμίζει ότι, κατά την εκτίμηση της Επιτροπής, τα γεγονότα που στοιχειοθετούν την έναρξη της παραβάσεως ήσαν η σύσταση της PWG και η «εντατικοποίηση της αθέμιτης συνεργασίας» μεταξύ των παραγωγών (αιτιολογική σκέψη 161 της αποφάσεως). Η προσφεύγουσα δεν είναι όμως σε θέση να γνωρίζει αν η PWG είχε συσταθεί από το 1986. Ακόμη και αν αυτό συνέβαινε, η σύσταση του οργάνου αυτού ήταν άγνωστη στα μη εκπροσωπούμενα σ' αυτό μέλη της PG Paperboard. Περαιτέρω, ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι «η αθέμιτη συνεργασία εντατικοποιήθηκε» από τον Ιούνιο του 1986 δεν στηρίζεται σε κανένα έγγραφο αποδεικτικό στοιχείο.
- 91 Μέχρι τον Φεβρουάριο/Μάρτιο του 1988, η συμμετοχή της προσφεύγουσας στις συνεδριάσεις των οργάνων της PG Paperboard περιορίστηκε σε συμμετοχή της στις συνεδριάσεις της PC. Η συμμετοχή όμως αυτή δεν δικαιολογεί την άποψη της Επιτροπής ότι η προσφεύγουσα μετείχε στη φερόμενη παράβαση από τον Ιούνιο του 1986. Πράγματι, η πρακτική κατά την οποία ο πρόεδρος της PWG υπέβαλλε αναφορά για τα βασικά πορίσματα της PC εγκαθιδρύθηκε μόλις στα τέλη 1988/αρχές 1989. Περαιτέρω, η δήλωση την οποία φέρεται ότι έκανε (βλ. αιτιολογική σκέψη 41 της αποφάσεως) εκπρόσωπος της προσφεύγουσας σε συνεδρίαση της Fides του 1986, ότι μια αύξηση κατά 9 % «ήταν πολύ υψηλή για το Ηνωμένο Βασίλειο», ώστε να καταλήξει στο 7 %, δεν μπορεί να έγινε σε συνεδρίαση της PC. Συγκεκριμένα, ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας στη συνεδρίαση της PC της 10ης Νοεμβρίου 1986 δεν θυμάται να έκανε τέτοιες δηλώσεις. Η δήλωση αυτή ίσως έγινε στο περιθώριο κάποιας συσκέψεως.
- 92 Η προσφεύγουσα δεν μετείχε σε διαβούλευση για τις τιμές πριν από τη διαβούλευση για την ανατίμηση της ανοίξεως του 1988. Ειδικότερα, δεν μετείχε — πράγμα άλλωστε που δεν αμφισβητεί η Επιτροπή — σε ανατίμηση στο Ηνωμένο Βασίλειο τον Ιανουάριο του 1987, ανατίμηση την οποία η Επιτροπή εθεώρησε ως αποτέλεσμα διαβουλεύσεως μεταξύ των παραγωγών.
- 93 Δεύτερον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι από την αιτιολογική σκέψη 164 της αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή στηρίχτηκε στην εσφαλμένη εκτίμηση ότι η παράβαση συνεχίστηκε μέχρι τον Ιούνιο του 1991. Στην πραγματικότητα, όμως, μετά τους ελέγχους στους οποίους προέβη η Επιτροπή τον Απρίλιο του 1991, δεν έγιναν συζητήσεις στρεφόμενες κατά του ανταγωνισμού.

- 94 Η Επιτροπή διατείνεται ότι ορθώς εθεώρησε ότι, όσον αφορά την προσφεύγουσα, η παράβαση διήρκεσε τουλάχιστον από τα μέσα του 1986 μέχρι τον Απρίλιο του 1991.
- 95 Τονίζει ότι, από τον Φεβρουάριο του 1986, η προσφεύγουσα ανήκε στην PG Paperboard και μετείχε τακτικά στις συνεδριάσεις της PC. Θα έπρεπε, επομένως, η προσφεύγουσα να ήταν εν γνώσει των παρανόμων συμπράξεων των παραγωγών χαρτονιού σχετικά με τις κοινές και ομοιόμορφες ανατιμήσεις, διότι έργο της PC ήταν ιδίως να ενημερώνει τους γενικούς διευθυντές για τις λαμβανόμενες εντός της PWG αποφάσεις και για τις οδηγίες που έπρεπε να διαβιβάζουν στα τμήματα πωλήσεών τους προς υλοποίηση των πρωτοβουλιών για τις τιμές. Κατά γενικό κανόνα, τις πληροφορίες αυτές κοινοποιούσε ο πρόεδρος της PC, που ήταν και πρόεδρος της PWG.
- 96 Το αν η προσφεύγουσα δεν μετείχε στην πρωτοβουλία ανατιμήσεως στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν ασκεί καμμία επιρροή. Το γεγονός και μόνον ότι η προσφεύγουσα εξακολούθησε να μετέχει στις συνεδριάσεις της PC αρκεί, πράγματι, για να καταταγεί αυτή μεταξύ των μελών της συμπράξεως και για να της καταλογιστεί η παράβαση, διότι αναπόφευκτα έλαβε υπόψη, για να σχεδιάσει τη δική της συμπεριφορά στην αγορά, τις επικείμενες ανατιμήσεις των ανταγωνιστών της, των οποίων ήταν ενήμερη.
- 97 Όσον αφορά το πέρας της παραβάσεως, η Επιτροπή ουδέποτε ισχυρίστηκε ότι η προσφεύγουσα εξακολούθησε να μετέχει σε παράβαση μετά τον Απρίλιο του 1991.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 98 Κατά το άρθρο 1 της αποφάσεως, η προσφεύγουσα παρέβη το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης από τα μέσα του 1986 μέχρι τον Απρίλιο του 1991 τουλάχιστον.

- 99 Σχετικά με την έναρξη της παραβάσεως, στην αιτιολογική σκέψη 161 της αποφάσεως αναφέρεται ότι οι περισσότερες αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις μετείχαν στην παράβαση από τον Ιούνιο του 1986, όταν «συστάθηκε η PWG και η αθέμιτη συνεργασία μεταξύ των παραγωγών εντατικοποιήθηκε και άρχισε να είναι αποτελεσματικότερη». Εξ άλλου, στην αιτιολογική σκέψη 74, πρώτο εδάφιο, διευκρινίζεται ότι η πρώτη εναρμονισμένη πρωτοβουλία για τις τιμές ανελήφθη στο Ηνωμένο Βασίλειο στα τέλη του 1986 «ενώ ο νέος μηχανισμός της PG Paperboard βρισκόταν ακόμη στο στάδιο της διαμόρφωσης». Η Επιτροπή θεωρεί ότι «έχει εξακριβωθεί με βεβαιότητα ότι ήδη από τα μέσα του 1986 οι παραγωγοί χαρτονιού συμμετείχαν τουλάχιστο σε ένα είδος αθέμιτης συνεργασίας που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως εναρμονισμένη πρακτική (...)» (αιτιολογική σκέψη 132, τέταρτο εδάφιο).
- 100 Εφόσον η προσφεύγουσα παραδέχεται ότι μετείχε σε διαβούλευση αφορώσα την ανατίμηση του Μαρτίου/Απριλίου 1988, πρέπει να διαπιστωθεί ότι τουλάχιστον έκτοτε μετείχε σε συμπαιγνία για τις τιμές.
- 101 Όσον αφορά το χρονικό διάστημα από τα μέσα του 1986 μέχρι τον Μάρτιο του 1988, η σύσταση της PWG στα μέσα του 1986 δεν αποδεικνύει, αφ' εαυτής, ότι η προσφεύγουσα μετείχε έκτοτε σε παράβαση των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού. Η Επιτροπή δεν επικαλείται άλλωστε κανένα αποδεικτικό στοιχείο προς στήριξη του ισχυρισμού ότι, στα μέσα του 1986, η προσφεύγουσα ήταν εν γνώσει της συστάσεως του οργάνου αυτού ούτε, κατά μείζονα λόγον, του αντίθετου στον ανταγωνισμό αντικειμένου τνω συνεδριάσεών του.
- 102 Πρέπει, επομένως, να εξετασθεί αν το γεγονός ότι η προσφεύγουσα έλαβε μέρος σε ορισμένες συνεδριάσεις της PC, και συγκεκριμένα τις της 29ης Μαΐου 1986, της 10ης Νοεμβρίου 1986 και της 4ης Δεκεμβρίου 1987 (συνημμένος στην απόφαση πίνακας 3), στοιχειοθετεί συμμετοχή της σε παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης πριν από τον Μάρτιο του 1988.

- 103 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί την αποδεικτική ισχύ του παραρτήματος 61 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, καθώς και τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι όσοι μετείχαν στις συνεδριάσεις της PC ενημερώνονταν, πριν από τα τέλη του 1988, για τις αποφάσεις τις οποίες ελάμβανε η PWG.
- 104 Σχετικά με το παράρτημα 61 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, σημείωμα που εντοπίστηκε στο υποκατάστημα πωλήσεων της Mayr-Melnhof στο Ηνωμένο Βασίλειο, η Επιτροπή θεωρεί ότι πρόκειται για «εσωτερικό σημείωμα της συνεδρίασης του συμβουλίου προέδρων, [το οποίο επιβεβαιώνει την] ομολογία της Stora ότι το συμβούλιο προέδρων συζητούσε όντως τον κατόπιν αθέμιτης συνεργασίας καθορισμό των τιμών» (αιτιολογικές σκέψεις 41, τρίτο εδάφιο, και 75, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως).
- 105 Το έγγραφο αυτό, που αναφέρεται σε συνάντηση που έγινε στη Βιέννη στις 12 και 13 Δεκεμβρίου 1986, περιέχει την ακόλουθη πληροφορία:

«Καθορισμός των τιμών στο Ηνωμένο Βασίλειο

Σε πρόσφατη συνεδρίαση της Fides συμμετείχε εκπρόσωπος της Weig που ανέφερε ότι, κατά τη γνώμη της τελευταίας, το 9 % ήταν πολύ υψηλό για το Ηνωμένο Βασίλειο και κατέληγε στο 7 %. Μεγάλη απογοήτευση επειδή αυτό εσήμαινε ότι ο καθένας μπορούσε να διαπραγματευθεί τις τιμές. Η πολιτική τιμών στο Ηνωμένο Βασίλειο θα ανατεθεί στην RHU με τη στήριξη της [Mayr-Melnhof], έστω και αν αυτό επιφέρει προσωρινή μείωση της ποσότητας, ενώ προσπαθούμε να διατηρήσουμε τον στόχο του 9 % (πράγμα που θα φανεί). [Οι Mayr-Melnhof/FS] επιδιώκουν μια πολιτική αναπτύξεως στο Ηνωμένο Βασίλειο, η μείωση όμως των κερδών είναι σοβαρή και θα χρειαστεί να αγωνιστούμε για ν' ανακτήσουμε τον έλεγχο των τιμών. [Η Mayr-Melnhof] δεν αμφισβητεί ότι κανένα πρόβλημα δεν λύνεται από το γεγονός ότι η αύξηση των πωλήσεών της στη Γερμανία κατά 6 000 είναι γνωστή!»

- 106 Η συνάντηση της Fides που μνημονεύεται στην αρχή του παρατιθεμένου χωρίου είναι πιθανότατα, κατά τη Mayr-Melnhof (απάντηση σε αίτηση παροχής πληροφοριών, παράρτημα 61 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων), η συνάντηση της PC της 10ης Νοεμβρίου 1986.
- 107 Διαπιστώνεται ότι το αναλυθέν έγγραφο πιστοποιεί ότι ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας αντέδρασε παρέχοντας ενδείξεις για τη μέλλουσα τιμολογιακή πολιτική της στο Ηνωμένο Βασίλειο, σε σχέση με κάποιο αρχικό επίπεδο ανατιμήσεως.
- 108 Δεν μπορεί όμως να θεωρηθεί ότι το έγγραφο αυτό αποδεικνύει ότι η προσφεύγουσα αντέδρασε σε σχέση με ορισμένο επίπεδο ανατιμήσεως συμφωνηθέν μεταξύ των επιχειρήσεων που συνηντώντο στο πλαίσιο της PG Paperboard σε κάποιο χρονικό σημείο προγενέστερο της 10ης Νοεμβρίου 1986.
- 109 Συγκεκριμένα, η Επιτροπή δεν προβάλλει κανένα αποδεικτικό στοιχείο σχετικά. Επί πλέον, η μεία της προσφεύγουσας σχετικά με κάποια ανατίμηση «9 %» μπορεί να εξηγηθεί από την αναγγελία ανατιμήσεως στο Ηνωμένο Βασίλειο της Thames Board Ltd στις 5 Νοεμβρίου 1986 (παράρτημα A-12-1). Η αναγγελία αυτή δημοσιοποιήθηκε σύντομα, όπως αυτό προκύπτει από ένα απόκομμα του Τύπου (παράρτημα A-12-3). Τέλος, η Επιτροπή δεν προσκόμισε κανένα άλλο έγγραφο που να αποδεικνύει ευθέως ότι κατά τις συναντήσεις της PC γίνονταν συζητήσεις για τις ανατιμήσεις. Υπ' αυτές τις συνθήκες, δεν αποκλείεται οι λόγοι της προσφεύγουσας, όπως παρατίθενται στο παράρτημα 61 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, να ελέχθησαν στο περιθώριο της συναντήσεως της PC της 10ης Νοεμβρίου 1986, όπως επανειλημμένα υποστήριξε επ' ακροατηρίου η προσφεύγουσα.
- 110 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η εναρμονισμένη πρακτική αφορά μορφή συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων που, χωρίς να έχει φθάσει στη σύναψη κατά κυριολεξία συμβάσεως, αντικαθιστά ηθελημένα τους κινδύνους που ενέχει ο ανταγωνισμός από τη συνεργασία των επιχειρήσεων αυτών στην πράξη. Τα κριτήρια του συντονισμού και της συνεργασίας νοούνται υπό το φως

της αντιλήψεως που εμπεριέχεται στις διατάξεις της Συνθήκης περί ανταγωνισμού, σύμφωνα με την οποία κάθε επιχειρηματίας πρέπει να καθορίζει αυτοτελώς την πολιτική που προτίθεται να ακολουθήσει εντός της κοινής αγοράς (απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1993, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85, και C-125/85 έως C-129/85, Ahlström Osakeyhtiö κ.λπ. κατά Επιτροπής Συλλογή 1993, σ. I-1307). Επομένως, το γεγονός ότι μια επιχείρηση δηλώνει μονομερώς τις μέλλουσες τιμές της στην αγορά δεν συνιστά αποχρώσα απόδειξη περί παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, εκτός εάν αποδεικνύεται ότι η δήλωση αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων.

- 111 Για να κριθεί αν η δήλωση του εκπροσώπου της προσφεύγουσας, που μνημονεύεται στο παράρτημα 61 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, εντασσόταν στο πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, πρέπει να εξετασθούν τα λοιπά αποδεικτικά στοιχεία τα οποία επικαλείται η Επιτροπή προς στήριξη των ισχυρισμών της σχετικά με την ύπαρξη διαβουλεύσεως για τις τιμές στο Ηνωμένο Βασίλειο τον Ιανουάριο του 1987.
- 112 Συναφώς, τα πρακτικά της συνεδριάσεως του διοικητικού συμβουλίου της Feldmühle (UK) Ltd της 7ης Νοεμβρίου 1986 (παράρτημα A-17-2), τα οποία επικαλείται στην απόφασή της η Επιτροπή (αιτιολογική σκέψη 74, τρίτο εδάφιο), επιβεβαιώνουν απλώς ότι η αναγγελθείσα από την Thames Board Ltd ανατίμηση κατά 9 % περίπου ήταν ήδη γνωστή σ' αυτή τη βρετανική θυγατρική της Feldmühle πριν από τις 10 Νοεμβρίου 1986: «TBM and the Fins have announced price increases of approximately 9 % to be effective from February 1987 and it would appear that most other mills will be looking for the same sort of increase» [«Η TBM και οι Φινλανδοί ανήγγειλαν αυξήσεις τιμών της τάξης του 9 % περίπου, που θα άρχιζαν να ισχύουν από τον Φεβρουάριο του 1987, και φαίνεται ότι οι περισσότερες άλλες χαρτοποιίες θα επιδιώξουν παρόμοια αύξηση»] (παράρτημα A-17-2, που παρατίθεται από την Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 74).
- 113 Όσον αφορά το παράρτημα 44 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, χειρόγραφο σημείωμα που καλύπτει τις σελίδες 15 έως 17 Ιανουαρίου 1987 του ημερολογίου ενός υπαλλήλου της Feldmühle, η Επιτροπή θεωρεί ότι συνιστά «περαιτέρω αποδείξεις για τις συνεννοήσεις» (αιτιολογική σκέψη 75, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως).

- 114 Το σημείωμα όμως αυτό δεν έχει την αποδεικτική αξία που του αποδίδει η καθής. Δεν κατονομάζει τη συνάντηση της οποίας αποτελεί πρακτικό, οπότε δεν αποκλείεται να επρόκειτο για εσωτερική σύσκεψη της επιχειρήσεως Feldmühle. Επί πλέον, δεδομένου ότι το σημείωμα χρονολογείται, κατά πάσα πιθανότητα, από τα μέσα Ιανουαρίου 1987, δεν αποδεικνύει ότι η εφαρμογή της ανατιμήσεως, «συμπεριλαμβανομένης και της ΤΒΜ», ήταν αποτέλεσμα διαβουλεύσεως, δεδομένου ότι η μνεία αυτή ενδέχεται να αποτελεί απλή διαπίστωση.
- 115 Ορισμένες μάλιστα αναφορές του σημειώματος μπορούν μάλιστα να εκληφθούν ως αντιφάσκουσες προς τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι το εν λόγω σημείωμα επιβεβαιώνει την ύπαρξη συμπαιγνίας σχετικά με την απόφαση ανατιμήσεως στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ειδικότερα, οι παρατηρήσεις ότι ο διευθυντής της Feldmühle εδήλωνε ότι «είχε αμφιβολίες» για την Korparfors και είχε κατηγορήσει τη Mayr-Melnhof για «ανευθυνότητα» («ohne Verantwortung») δεν μπορούν να θεωρούν ως ενισχύουσες την άποψη της Επιτροπής. Το ίδιο ισχύει και ως προς τη μνεία: «Finnboard: Preisautonomie auch f. Tako» [«Finnboard: αυτονομία τιμών και για την Tako»].
- 116 Εξ άλλου, στα στοιχεία που παρατίθενται στον πίνακα Α του παραρτήματος της αποφάσεως — πίνακα που περιέχει στοιχεία σχετικά με τη φερόμενη εναρμονισμένη πρωτοβουλία ανατιμήσεως στο Ηνωμένο Βασίλειο του Ιανουαρίου του 1987 — οι εμφανιζόμενες χρονολογίες αναγγελίας και εφαρμογής των ανατιμήσεων δεν παρουσιάζουν τέτοια ομοιομορφία, ώστε να μπορούν τα στοιχεία αυτά να θεωρηθούν ως αποχρώσα ένδειξη περί υπάρξεως συμπαιγνίας ως προς τις τιμές. Η Επιτροπή άλλωστε δέχτηκε επ' ακροατηρίου ότι δεν διαθέτει πλήρη απόδειξη του ότι η προσφεύγουσα αύξησε τις τιμές της στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου στις αρχές του 1987.
- 117 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι οι επιχειρήσεις συνεννοήθηκαν για ν' αυξήσουν τις τιμές στο Ηνωμένο Βασίλειο τον Ιανουάριο του 1987, ούτε, κατά μείζονα λόγο, ότι η προσφεύγουσα ενεπλάκη σε συζητήσεις με το αντικείμενο αυτό.

- 118 Δέον, τέλος, ν' απορριφθεί ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι η προσφεύγουσα ήταν εν γνώσει των παρανόμων συμπράξεων των παραγωγών χαρτονιού, διότι έργο της PC ήταν ιδίως να ενημερώνει τους γενικούς διευθυντές για τις λαμβανόμενες εντός της PWG αποφάσεις και για τις οδηγίες που έπρεπε να διαβιβάζουν στα τμήματα πωλήσεών τους προς υλοποίηση των πρωτοβουλιών για τις τιμές. Συγκεκριμένα, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξετασθεί αν οι μετέχοντες στις συναντήσεις της PC ήσαν αποδεδειγμένα ενήμεροι των αποφάσεων τις οποίες ελάμβανε η PWG από τις αρχές του 1988, αρκεί να διαπιστωθεί ότι η Επιτροπή δεν επικαλέστηκε την κοινοποίηση καμμιάς συγκεκριμένης πληροφορίας σε όσους μετείχαν στις συναντήσεις της PC πριν από τις αρχές του 1988, πλην εκείνης της ανατιμήσεως στο Ηνωμένο Βασίλειο τον Ιανουάριο του 1987. Επομένως, η συμπαιγνία ως προς τις τιμές, στην οποία η προσφεύγουσα παραδέχεται τη συμμετοχή της, πρέπει να θεωρηθεί ότι άρχισε τον Μάρτιο του 1988.
- 119 Σχετικά με την έναρξη της συμπαιγνίας ως προς τα μερίδια αγοράς και της συμπαιγνίας ως προς τα διαστήματα διακοπής, η Επιτροπή υποστηρίζει, στην απόφαση, ότι «έγγραφα που ενεδόπισε η Επιτροπή στην FS-Karton (που ανήκει στον όμιλο M-M) επιβεβαιώνουν ότι κατά τα τέλη του 1987 επετεύχθη συμφωνία στις δύο ομάδες προέδρων για τα συναφή θέματα του ελέγχου του όγκου των πωλήσεων και της πειθαρχίας όσον αφορά τις τιμές» (αιτιολογική σκέψη 53, πρώτο εδάφιο). Αναφέρεται, σχετικώς, στο παράρτημα 73 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων (βλ. σκέψη 63 ανωτέρω). Ο συντάκτης του εγγράφου μνημονεύει, προεισαγωγικώς, τη στενότερη συνεργασία σε ευρωπαϊκή κλίμακα στο πλαίσιο του «κύκλου των προέδρων» («Präsidentenkreis»), έκφραση την οποία η Mayr-Melnhof ερμηνεύει ως καταλαμβάνουσα ταυτόχρονα την PWG και την PC στο γενικότερό τους πλαίσιο, χωρίς δηλαδή να αναφέρεται σε κάποιο γεγονός ή κάποια συγκεκριμένη συνάντηση (παράρτημα 75 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, σημείο 2. α).
- 120 Ασφαλώς, το παράρτημα 73 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων συνιστά απόδειξη που ενισχύει τις δηλώσεις της Stora περί υπάρξεως συμπαιγνίας αφενός μεν ως προς τα μερίδια αγοράς μεταξύ των επιχειρήσεων που είχαν πρόσβαση στον «κύκλο των προέδρων», αφετέρου δε ως προς τα διαστήματα διακοπής της λειτουργίας των ιδίων επιχειρήσεων (βλ. ανωτέρω σκέψεις 51 επ.). Κανένα άλλο όμως αποδεικτικό στοιχείο δεν επιβεβαιώνει τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι η PC είχε, μεταξύ άλλων, ως σκοπό να συζητεί για τη συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς και τη ρύθμιση του όγκου της παραγωγής. Κατά συνέπεια, ο — χρησιμοποιούμενος στο παράρτημα 73 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων —

όρος «κύκλος των προέδρων» («Präsidentenkreis») δεν μπορεί, παρά τις παρασχεθείσες από τη Mayr-Melnhof εξηγήσεις, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι παραπέμπει δε άλλα όργανα πλην της PWG.

- 121 Επομένως, ούτε η συμμετοχή της προσφεύγουσας σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς και σε συμπαιγνία ως προς τα διαστήματα διακοπής μπορεί να θεωρηθεί αποδεδειγμένη προ του Μαρτίου 1988, όταν μετέσχε για πρώτη φορά σε συνεδρίαση της PWG (βλ. σκέψη 261 κατωτέρω).
- 122 Όσον αφορά το πέρας της παραβάσεως, από το άρθρο 1 της αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή έκρινε την παράβαση στην οποία μετείχε η προσφεύγουσα περατωθείσα τον Απρίλιο του 1991. Αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, δεν προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 164 της αποφάσεως ότι η Επιτροπή εθεώρησε την παράβαση συνεχισθείσα μέχρι τον Ιούνιο του 1991.
- 123 Εν όψει των προεκτεθέντων, το άρθρο 1 της αποφάσεως πρέπει ν' ακυρωθεί καθ' όσον διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα μετείχε σε παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης πριν από τον Μάρτιο του 1988. Ο λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί κατά τα λοιπά.

Επί του λόγου ακυρώσεως περί ελλείψεως συμφωνιών σχετικά με τις ανατιμήσεις

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 124 Η προσφεύγουσα ναι μεν αναγνωρίζει ότι υπήρξαν διαβουλεύσεις επί των ανατιμήσεων των διαφόρων προϊόντων εντός της PG Paperboard, αμφισβητεί όμως ότι συνήφθησαν σχετικές συμφωνίες.

- 125 Οι μετέχοντες στις συνεδριάσεις της PWG ενημερώνονταν αμοιβαία για την προβλεπόμενη ημερομηνία της αυξήσεως των τιμών τους και του ύψους αυτής της ανατιμήςεως. Εν γένει, οι εκπροσωπούμενες στην PWG επιχειρήσεις αντήλασσαν πληροφορίες επί των ανατιμήσεων τις οποίες προέβλεπαν, οι οποίες όμως δεν συνεζητούντο σε απόλυτες τιμές.
- 126 Οι μετέχοντες στις συνεδριάσεις της PWG αντήλασσαν λεπτομερώς απόψεις για την ημερομηνία της εκτελέσεως συγκεκριμένης ανατιμήσεως και την έκτασή της και καθόριζαν τη σειρά αναγγελίας των ανατιμήσεων.
- 127 Ωστόσο, οι επιχειρήσεις κοινοποιούσαν μεν αμοιβαία τις προβλεπόμενες ανατιμήσεις τους, οι οποίες όμως δεν υπολογίζονταν αυθαίρετα ούτε καθορίζονταν ομοιόμορφα με βάση κοινό σχέδιο. Τις ανατιμήσεις, πράγματι, αποφάσιζε κάθε επιχείρηση χωριστά ανάλογα με το διαμορφωνόμενο στην αγορά κόστος, οπότε η ενδεχόμενη ομοιότητα του ύψους των ανατιμήσεων οφειλόταν αποκλειστικά στα δεδομένα της αγοράς και στο γεγονός ότι οι επιχειρήσεις εθίγοντο ομοιόμορφα από την αύξηση του κόστους.
- 128 Κανένα άλλωστε μέτρο δεν προβλεπόταν για να αναγκαστούν οι επιχειρήσεις να εφαρμόσουν τις συμφωνίες.
- 129 Τέλος, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι ισχυρισμοί της Επιτροπής στηρίζονται αποκλειστικά στις δηλώσεις της Stora. Οι δηλώσεις όμως αυτές δεν έχουν καμία αποδεικτική ισχύ, ιδίως διότι η επιχείρηση αυτή υπερέβαλε την έκταση των παραβάσεων για να ενισχύσει τη μαρτυρία της και να αποσπάσει στη συνέχεια μείωση του προστίμου.
- 130 Κατά την Επιτροπή, πρέπει να θεωρηθεί αποδεδειγμένο το γεγονός ότι οι εκπροσωπούμενες στην PWG επιχειρήσεις συνεννοούντο επί των σχεδιαζο-

μένων ανατιμήσεων και ελάμβαναν αποφάσεις αναγκαστικής ισχύος σχετικά με το χρονοδιάγραμμα, τη σειρά της αναγγελίας από κάθε επιχείρηση και το ύψος των ανατιμήσεων (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 72 και 73 της αποφάσεως). Επομένως, οι μετέχοντες στη σύμπραξη συνήπταν συμφωνίες ως προς τη συμπεριφορά την οποία προετίθεντο ν' ακολουθήσουν στην αγορά. Υπ' αυτές τις συνθήκες, πρέπει να γίνει δεκτή η ύπαρξη συμφωνίας κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης (απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-13/89, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1021, σκέψη 253). Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται ιδίως από τη δεύτερη δήλωση της Stora (παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων), δήλωση πάντως που δεν είναι το μοναδικό αποδεικτικό στοιχείο το οποίο επικαλείται η Επιτροπή.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 131 Η προσφεύγουσα παραδέχεται τη συμμετοχή της σε διαβούλευση για τις μελλοντικές ανατιμήσεις. Έγινε άλλωστε δεκτό ότι η συμμετοχή αυτή άρχισε τον Μάρτιο του 1988 (βλ. ανωτέρω σκέψεις 98 επ., και ειδικότερα σκέψη 118).
- 132 Κατά την απόφαση, οι μνημονευόμενες στο άρθρο 1 αυτής επιχειρήσεις ευθύνονταν για τον «κατόπιν συμφωνίας τακτικό καθορισμό των αυξήσεων των τιμών που θα γίνονται σε κάθε εθνική αγορά» (αιτιολογική σκέψη 130, δεύτερο εδάφιο, τρίτη περίπτωση). Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι «η κατάσθρωση ενός σχεδίου μέσω εξαμηνιαίων πρωτοβουλιών για τις τιμές δεν πρέπει να θεωρείται σαν μια σειρά μεμονωμένων συμφωνιών ή εναρμονισμένων πρακτικών, αλλά σαν μια ενιαία συνεχής συμφωνία» (αιτιολογική σκέψη 131, δεύτερο εδάφιο).
- 133 Επομένως, πρέπει να ερευνηθεί αν ορθώς η Επιτροπή χαρακτήρισε ως συμφωνία τη διαβούλευση ως προς τις τιμές στην οποία μετείχε η προσφεύγουσα από τον Μάρτιο του 1988.

- 134 Κατά πάγια νομολογία, για να υφίσταται συμφωνία κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, αρκεί οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις να έχουν εκφράσει την κοινή τους βούληση να συμπεριφέρονται στην αγορά καθ' ορισμένο τρόπο (βλ. ιδίως αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1970, 41/69, ACF Chemiefabrik κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 397, σκέψη 112, και της 29ης Οκτωβρίου 1980, 209/78 έως 215/78 και 218/78, Van Landewyck κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 207, σκέψη 86, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1991, T-7/89, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1711, σκέψη 256). Υπ' αυτές τις συνθήκες, παρέλκει να ερευνηθεί, αντιθέτως προς ό,τι φαίνεται ότι υποστηρίζει η προσφεύγουσα, αν επεβάλλοντο κυρώσεις για να εξαναγκασθούν οι επιχειρήσεις να τηρήσουν τη συμφωνηθείσα συμπεριφορά.
- 135 Πρέπει, επομένως, να ερευνηθεί αν η Επιτροπή απέδειξε ότι οι αποδέκτριες της απόφασεως επιχειρήσεις είχαν εκφράσει την κοινή τους βούληση να τηρήσουν στην αγορά ορισμένη συμπεριφορά ως προς τις τιμές.
- 136 Όσον αφορά τις πρωτοβουλίες για τις τιμές, η Stora δηλώνει, μεταξύ άλλων, τα εξής (παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, παράγραφοι 27, 28 και 30):

«(...) το 1987, το παραγωγικό δυναμικό και η κατανάλωση ήταν περίπου σε ισορροπία. Το έτος εκείνο, το παραγωγικό δυναμικό υπερέβαινε την κατανάλωση κατά 5 %. Η διαφορά αυτή (που ήταν κατά πολύ μικρότερη απ' όσην είχε καταγράψει μέχρι τότε ο κλάδος) παρέσχε στην PWG την ευκαιρία να επιτύχει συμφωνία επί των ανατιμήσεων από το 1987 και εφεξής, με κάποια βεβαιότητα ότι η εφαρμογή των ανατιμήσεων θα ήταν επιτυχής. Όταν η ευκαιρία αυτή εμφανίστηκε, το μέλημα των κατασκευαστών ήταν να αντισταθμίσουν τις ζημιές που είχαν υποστεί κατά τα παρελθόντα έτη.

Η PWG εθεώρησε ότι έπρεπε να τεθεί σε εφαρμογή μια πρώτη ανατίμηση 10 % το 1988. Αυτή αντιπροσώπευε, π.χ., ανατίμηση 50 FF για 100 χιλιόγραμμα ποιότητας GC και ανατίμηση 35 FF για 100 χιλιόγραμμα ποιότητας GD στη γαλλική αγορά. Παρόμοιες ανατιμήσεις εφαρμόστηκαν σε άλλες χώρες. Επακολού-

θησαν ανατιμήσεις ισοδύναμες σε απόλυτους τιμές, πράγμα που μείωνε το ποσοστό της ανατιμήσεως.

(...)

Η PWG συζητούσε και συμφωνούσε ποιος κατασκευαστής θα ανήγγελλε πρώτος κάθε ανατίμηση και τότε οι λοιποί βασικοί κατασκευαστές θα ανήγγελλαν τις δικές τους. Το σχέδιο δεν ήταν κάθε φορά το ίδιο.»

¹³⁷ Και προσθέτει (παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, παράγραφοι 13 και 14):

«(...) σκοπός της JMC ήταν ιδίως να καταρτίζει συγκριτικούς τιμοκαταλόγους για ορισμένους μεγάλους πελάτες και να εκπονεί, για κάθε χώρα, τις λεπτομέρειες της εφαρμογής των αποφάσεων τις οποίες ελάμβανε για τις τιμές η PWG, τόσο για τις ποιότητες GC όσο και για τις ποιότητες GD.

Η JMC συζητούσε για τη λεπτομερή ανά αγορά εφαρμογή των αποφάσεων τις οποίες ελάμβανε για τις τιμές η PWG και έδινε αναφορά στην τελευταία.»

¹³⁸ Κατά τη Stora, επομένως, οι συναντώμενες στο πλαίσιο της PWG και της JMC επιχειρήσεις εξέφραζαν την κοινή τους βούληση να προβαίνουν σε όμοιες και ταυτόχρονες ανατιμήσεις στις επί μέρους εθνικές αγορές.

- 139 Τις δηλώσεις της Stora στηρίζουν, ως προς το ζήτημα αυτό, διάφορα αποδεικτικά έγγραφα, τα οποία επικαλείται η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 74 επ. της απόφασης.
- 140 Αρκεί να αναφερθούν, συναφώς, οι τρεις τιμοκατάλογοι που μνημονεύονται στις αιτιολογικές σκέψεις 79, 80 και 83 της απόφασης. Οι κατάλογοι, τους οποίους η Επιτροπή έλαβε από τις εγκαταστάσεις της Rena (παραρτήματα 110 και 111 της ανακοίνωσης των αιτιάσεων) και της Finnboard (UK) Ltd, περιλαμβάνουν στοιχεία για διάφορους τύπους χαρτονιού και για διάφορες χώρες της Κοινότητας, για τις ακριβείς ημερομηνίες και τα ακριβή ποσά των ανατιμήσεων τις οποίες εφάρμοσαν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις τον Απρίλιο του 1989, τον Σεπτέμβριο/Οκτώβριο του 1989 και τον Απρίλιο του 1990. Τα στοιχεία των τριών τιμοκαταλόγων, που αφορούν τις ανατιμήσεις και τις ημερομηνίες εφαρμογής τους, επιβεβαιώνονται από την πράγματι εκδηλωθείσα συμπεριφορά των επιχειρήσεων στην αγορά (βλ. τους συνημμένους στην απόφαση πίνακες D, E και F).
- 141 Επί πλέον, η Επιτροπή έλαβε από τη Rena χειρόγραφες σημειώσεις που αναφέρονται σε συνεδρίαση της JMC της 6ης Σεπτεμβρίου 1990 (παράρτημα 118 της ανακοίνωσης των αιτιάσεων) και περιέχουν, μεταξύ άλλων, το εξής χωρίο:

«Την επόμενη εβδομάδα, το Σεπτέμβριο θα ανακοινωθεί αύξηση των τιμών

Γαλλία	40 FF
Κάτω Χώρες	14 NLG
Γερμανία	12 DM
Ιταλία	80 LIT
Βέλγιο	2,50 BFR
Ελβετία	9 SF
Ηνωμένο Βασίλειο	40 UK£
Ιρλανδία	45 IR£

Η αύξηση των τιμών θα είναι "η ίδια" για όλες τις ποιότητες, GD, UD, GT, GC κ.λπ. θα είναι ίση.

Μόνο μία αύξηση της τιμής ετησίως.

Για τις παραδόσεις από 7 Ιανουαρίου.

Όχι αργότερα από τις 31 Ιανουαρίου.

Επιστολή της 14ης Σεπτεμβρίου για την αύξηση των τιμών (Mayr-Melnhof).

19 Σεπτεμβρίου η Feldmuehle διαβιβάζει επιστολή.

Η Cascades πριν από το τέλος Σεπτεμβρίου.

Όλοι πρέπει να αποστείλουν τις επιστολές τους πριν από τις 8 Οκτωβρίου».

142 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι οι τρεις προαναφερθέντες τιμοκατάλογοι αφορούν διαβούλευση για τις τιμές, ούτε ότι το παράρτημα 118 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων αφορά τη συνεδρίαση της JMC της 6ης Σεπτεμβρίου 1990.

143 Κατά συνέπεια, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξετάσει άλλα αποδεικτικά στοιχεία, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η Επιτροπή απέδειξε ότι οι επιχειρήσεις που μετείχαν στις συναντήσεις της PWG και της JMC είχαν εκφράσει την κοινή τους βούληση να προβούν σε ομοιόμορφες και ταυτόχρονες ανατιμήσεις. Δικαιολογημένα, επομένως, η Επιτροπή χαρακτήρισε τη συμφωνία ως σύμπτωση βουλήσεων μεταξύ της προσφεύγουσας και άλλων παραγωγών χαρτονιού επί των πρωτοβουλιών για τις τιμές.

144 Επομένως, ο παρών λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του αιτήματος ακυρώσεως του άρθρου 2 της αποφάσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

145 Αυτός ο λόγος ακυρώσεως υποδιαιρείται σε δύο σκέλη.

- 146 Με το πρώτο σκέλος, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το άρθρο 2 της αποφάσεως είναι διατυπωμένο κατά τρόπο υπερβολικά γενικό και αόριστο. Συγκεκριμένα, κάθε ανταλλαγή πληροφοριών θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στην απαγόρευση την οποία απαγγέλλει. Και τούτο διότι υπάρχει πάντα ο κίνδυνος οι ανταλλασσόμενες πληροφορίες να χρησιμεύσουν στη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων. Ομοίως, η απαγόρευση ανταλλαγής πληροφοριών στο μέλλον είναι υπερβολικά αόριστη, καθ' όσον απαγορεύει την ανταλλαγή πληροφοριών που έχουν σημασία για τον ανταγωνισμό, και τούτο διότι κάθε ανταλλαγή πληροφοριών έχει σημασία για τον ανταγωνισμό.
- 147 Με το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η απόφαση αποτελεί το πρώτο παράδειγμα απαγορεύσεως της ανταλλαγής πληροφοριών, υπό συμπυκνωμένη μορφή, ως προς τις εισερχόμενες και τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, καθώς και το προβλεπόμενο ποσοστό χρησιμοποίησης του παραγωγικού δυναμικού, χωρίς να μπορεί να ανιχνευθεί η συμπεριφορά κάθε επιχειρήσεως. Κατά τούτο η επίδικη απαγόρευση αντιβαίνει προς την προηγούμενη πρακτική της Επιτροπής.
- 148 Επί πλέον, στον τομέα του χαρτονιού είναι απαραίτητο να υπάρχει ένα όσο το δυνατόν ακριβέστερο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών, που χρησιμεύει στο να δίνει σε κάθε επιχείρηση τη δυνατότητα να προβαίνει σε οικονομικές επιλογές, όσον αφορά ιδίως τις επενδύσεις.
- 149 Η Επιτροπή δικαιολογεί την ευρεία απαγόρευση ανταλλαγής πληροφοριών με το γεγονός ότι στατιστικές χρησιμοποιούνται κατά τρόπο αντίθετο προς το άρθρο 85 της Συνθήκης. Κατά την ίδια, επομένως, την Επιτροπή, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι δεν αντιβαίνουν στη Συνθήκη αυτές καθαυτές οι στατιστικές, αλλά μόνον η χρήση που τους γίνεται.
- 150 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, η Επιτροπή αμφισβητεί το ότι η απαγόρευση ανταλλαγής πληροφοριών για το μέλλον είναι αόριστη. Συγκεκριμένα, αρκεί το διατακτικό και το αιτιολογικό της αποφάσεως να εμφανίζουν σε ποια αντίθετη στον ανταγωνισμό συμπεριφορά πρέπει να τεθεί τέρμα (απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1975, 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73,

55/73, 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1975, σ. 507, σκέψεις 122 έως 124). Εν προκειμένω, το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α', β' και γ', της αποφάσεως περιλαμβάνει αφ' εαυτού λεπτομερή περιγραφή της φύσεως της μη επιτρεπομένης ανταλλαγής πληροφοριών. Περαιτέρω, τα διαπιστωθέντα πραγματικά περιστατικά σχετικά με τις ανταλλασσόμενες πληροφορίες εξετέθησαν λεπτομερώς στις αιτιολογικές σκέψεις 61 έως 68, 105 και 106 της αποφάσεως. Επί πλέον, η απόφαση περιέχει ακριβή περιγραφή των περιοριστικών αποτελεσμάτων τα οποία παρήγαγε η ανταλλαγή πληροφοριών επί των συνθηκών του ανταγωνισμού (αιτιολογικές σκέψεις 134 και 166). Συνεπώς, το περιεχόμενο της απαγορεύσεως προκύπτει σαφώς από μια ανάγνωση του άρθρου 2 της αποφάσεως σε συνδυασμό προς το σκεπτικό της.

- 151 Το δεύτερο και το τρίτο εδάφιο του άρθρου 2 της αποφάσεως περιέχει απλώς εξηγήσεις για τη μορφή την οποία μπορεί να προσλάβει μια επιτρεπτή ανταλλαγή πληροφοριών.
- 152 Ως προς το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δικαίως εθεώρησε αθέμιτη την ανταλλαγή συγκεντρωτικών στοιχείων για την κατάσταση των εισερχομένων και των ανεκτελέστων παραγγελιών, καθώς και την προβλεπόμενη χρησιμοποίηση του παραγωγικού δυναμικού.
- 153 Τονίζει ότι η περιεχόμενη στο άρθρο 2 της αποφάσεως απαγόρευση πρέπει να γίνει αντιληπτή σε αλληλουχία με τις διαπιστώσεις των αιτιολογικών σκέψεων 68 έως 70. Η απαγόρευση ανταλλαγής συγκεντρωτικών πληροφοριών αφορά μόνο τις πληροφορίες για τις εισερχόμενες και τις ανεκτέλεστες παραγγελίες και τη χρησιμοποίηση του παραγωγικού δυναμικού. Η εκτίμηση της ανταλλαγής αυτού του είδους πληροφοριών πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη δομή της οικείας αγοράς, που χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό συγκεντρώσεως και μεγάλη ομοιογένεια των προϊόντων. Λόγω της προηγηθείσας συνεργασίας εντός της PG Paperboard, οι παραγωγοί έχουν εξαιρετη γνώση της δομής και της πολιτικής των επί μέρους επιχειρήσεων.
- 154 Σε αγορές που χαρακτηρίζονται από συγκέντρωση, τα υπολειπόμενα περιθώρια ανταγωνισμού έγκεινται κυρίως στην αβεβαιότητα και στο απόρρητο που

υπάρχουν μεταξύ των κυριότερων προσφερόντων. Η συχνή, όμως, ανταλλαγή πληροφοριών για τις ανεκτέλεστες παραγγελίες και τη χρησιμοποίηση του παραγωγικού δυναμικού καθιστά την αγορά τόσο διαφανή, ώστε τα υπολειπόμενα περιθώρια ανταγωνισμού να μη μπορούν, σε τελική ανάλυση, να ενεργοποιηθούν. Πράγματι, βάσει των πληροφοριών αυτών, οι παραγωγοί είναι σε θέση να προγραμματίζουν διακοπές της παραγωγής σε επίπεδο κλάδου, για να διατηρούν ισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησεως, πράγμα που τους επιτρέπει, σε περίπτωση μεν υποχωρήσεως της ζήτησεως να εμποδίζουν πτώση των τιμών, σε περίπτωση δε έντονης ζήτησεως να επιβάλλουν ανατιμήσεις.

- 155 Η ανταλλαγή τέτοιων πληροφοριών αίρει, επομένως, την αβεβαιότητα και το απόρρητο μεταξύ προσφερόντων και ενθαρρύνει τη κοινή συμπεριφορά ολόκληρου του κλάδου, πολλώ μάλλον που οι εν λόγω στατιστικές έχουν όντως χρησιμοποιηθεί για τον συντονισμό της εμπορικής συμπεριφοράς σε επίπεδο κλάδου. Ο περιορισμός του ανταγωνισμού προκύπτει ήδη από τη συχνή ανταλλαγή συγκεντρωτικών στοιχείων για τις ανεκτέλεστες παραγγελίες και τη χρησιμοποίηση του παραγωγικού δυναμικού. Συνεπώς, καλώς η Επιτροπή έκρινε ότι η ανταλλαγή των εν λόγω πληροφοριών, έστω και συγκεντρωτικών, αντέβαινε προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 156 Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 2 της αποφάσεως έχει ως εξής:

«Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 πρέπει να παύσουν αμέσως την ανωτέρω παράβαση, εάν δεν το έχουν ήδη πράξει. Πρέπει στο εξής να απέχουν, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων τους στον τομέα του χαρτονιού, από οιαδήποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική που μπορεί να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανόμενης και οποιασδήποτε ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών:

- α) με την οποία οι συμμετέχοντες ενημερώνονται άμεσα ή έμμεσα για την παραγωγή, τις πωλήσεις, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων, το κόστος των τιμών πώλησης ή τα σχέδια εμπορίας των άλλων παραγωγών, ή

- β) με την οποία, ακόμη και εάν δεν κοινοποιούνται συγκεκριμένες πληροφορίες, προωθείται, διευκολύνεται ή ενθαρρύνεται μια κοινή αντίδραση του κλάδου όσον αφορά τις τιμές ή τον έλεγχο της παραγωγής ή
- γ) με την οποία μπορεί να ελεγχθεί η συμμετοχή ή η συμμόρφωση προς οποιαδήποτε ρητή ή σιωπηρή συμφωνία όσον αφορά τις τιμές ή την κατανομή της αγοράς στην Κοινότητα.

Κάθε σύστημα ανταλλαγής γενικών πληροφοριών μεταξύ τους (όπως το σύστημα Fides ή το σύστημα που θα το διαδεχθεί) πρέπει να εφαρμόζεται με τρόπο ώστε να αποκλείεται όχι μόνο η παροχή οποιωνδήποτε πληροφοριών για την εξακρίβωση της συμπεριφοράς μεμονωμένων παραγωγών, αλλά και η κοινοποίηση οποιωνδήποτε στοιχείων σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση των εισερχόμενων και ανεκτέλεστων παραγγελιών, την πρόβλεψη του ποσοστού χρησιμοποίησης της παραγωγικής ικανότητας (έστω και αν πρόκειται, και στις δύο περιπτώσεις, για συνολικά μεγέθη) ή την παραγωγική ικανότητα κάθε μηχανήματος.

Κάθε τέτοιο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών πρέπει να περιορίζεται στη συλλογή και κοινοποίηση συγκεντρωτικών στατιστικών στοιχείων για την παραγωγή και για τις πωλήσεις που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προώθηση ή τη διευκόλυνση μιας κοινής βιομηχανικής συμπεριφοράς.

Οι επιχειρήσεις καλούνται επίσης να απέχουν από οποιαδήποτε ανταλλαγή πληροφοριών που έχουν σημασία για τον ανταγωνισμό πέραν εκείνων των οποίων επιτρέπεται η ανταλλαγή, και να μη συμμετέχουν σε οποιεσδήποτε συνεδριάσεις ή άλλες επαφές για να συζητήσουν τη σημασία των ανταλλασσόμενων πληροφοριών ή την πιθανή ή ενδεχόμενη αντίδραση του κλάδου ή μεμονωμένων παραγωγών στις πληροφορίες αυτές.

Τάσσεται προθεσμία τριών μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης για να γίνουν οι αναγκαίες τροποποιήσεις σε οποιοδήποτε σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών.»

- 157 Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 165, το άρθρο 2 της αποφάσεως έχει ως νομική βάση το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17. Δυνάμει δε της διατάξεως αυτής, αν η Επιτροπή διαπιστώσει παράβαση των διατάξεων, μεταξύ άλλων, του άρθρου 85, δύναται να υποχρεώσει τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις να παύσουν τη διαπιστωθείσα παράβαση.
- 158 Κατά πάγια νομολογία, η εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 μπορεί να συνεπάγεται απαγόρευση εξακολούθησως ορισμένων δραστηριοτήτων, πρακτικών ή καταστάσεων που έχουν κριθεί παράνομες (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 6ης Μαρτίου 1974, 6/73 και 7/73, Istituto Chemioterapico Italiano και Commercial Solvents κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 113, σκέψη 45, και της 6ης Απριλίου 1995, C-241/91 P και C-242/91 P, RTE και ITP κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. I-743, σκέψη 90), αλλά και απαγόρευση παρόμοιας συμπεριφοράς στο μέλλον (απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Οκτωβρίου 1994, T-83/91, Tetra Pak κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-755, σκέψη 220).
- 159 Επί πλέον, κατά το μέτρο που η εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 πρέπει να γίνεται σε συνάρτηση προς τη διαπιστωθείσα παράβαση, η Επιτροπή έχει την εξουσία να καθορίζει την έκταση των υποχρεώσεων τις οποίες υπέχουν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις προκειμένου να τεθεί τέρμα στην εν λόγω παράβαση. Οι βαρύνουσες κατ' αυτόν τον τρόπο τις επιχειρήσεις υποχρεώσεις δεν πρέπει να υπερβαίνουν το μέτρο που είναι ενδεδειγμένο και αναγκαίο για να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος σκοπός, δηλαδή η αποκατάσταση της νομιμότητας σε σχέση με τους κανόνες που παραβιάστηκαν (προαναφερθείσα απόφαση RTE και ITP κατά Επιτροπής, σκέψη 93· βλ., στην ίδια κατεύθυνση, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουνίου 1995, T-7/93, Langnese-Iglo κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1533, σκέψη 209, και T-9/93, Schöller κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1611, σκέψη 163).

- 160 Για να ελεγχθεί, εν προκειμένω, αν — όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα — η περιεχόμενη στο άρθρο 2 της αποφάσεως εντολή είναι ευρύτερη του δέοντος, πρέπει να εξετασθεί το περιεχόμενο καθεμιάς από τις απαγορεύσεις τις οποίες επιβάλλει στις επιχειρήσεις.
- 161 Η απαγόρευση του άρθρου 2, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος — κατά την οποία οι επιχειρήσεις πρέπει στο εξής να απέχουν από οιαδήποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική δυνάμενη να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα με τις παραβάσεις που διαπιστώνονται στο άρθρο 1 της αποφάσεως — έχει ως μοναδικό σκοπό να εμποδίσει τις επιχειρήσεις να συνεχίσουν να εκδηλώνουν τη συμπεριφορά της οποίας διαπιστώθηκε ο παράνομος χαρακτήρας. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή, θεσπίζοντας την απαγόρευση αυτή, δεν υπερέβη τις εξουσίες που της αναθέτει το άρθρο 3 του κανονισμού 17.
- 162 Ως προς το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α', β' και γ', οι διατάξεις του αφορούν ειδικότερα την απαγόρευση ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών στο μέλλον.
- 163 Η περιεχόμενη στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', εντολή, που απαγορεύει στο εξής κάθε ανταλλαγή εμπορικών πληροφοριών από τις οποίες οι μετέχοντες μπορούν να αντλήσουν, άμεσα ή έμμεσα, ατομικές πληροφορίες για τις ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, προϋποθέτει ότι, με την απόφαση της Επιτροπής, έχει διαπιστωθεί ο παράνομος χαρακτήρας της ανταλλαγής πληροφοριών αυτής της φύσεως υπό το πρίσμα του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 164 Διαπιστώνεται, συναφώς, ότι το άρθρο 1 της αποφάσεως δεν λέει ότι η ανταλλαγή ατομικών εμπορικών πληροφοριών συνιστά, αυτή καθαυτή, παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 165 Γενικότερα ορίζει ότι οι επιχειρήσεις παρέβησαν το άρθρο αυτό της Συνθήκης συμμετέχοντας σε συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική με τις οποίες, μεταξύ

άλλων, «αντήλλαξαν εμπορικές πληροφορίες (για τις παραδόσεις, τις τιμές, την παύση της λειτουργίας των εργοστασίων, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες και τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων) για τη στήριξη των παραπάνω μέτρων».

- 166 Δεδομένου όμως ότι το διατακτικό της αποφάσεως πρέπει, κατά πάγια νομολογία, να γίνεται νοητό υπό το πρίσμα του αιτιολογικού της (προαναφερθείσα απόφαση *Suiker Unie* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 122), σημειώνεται ότι η αιτιολογική σκέψη 134, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως αναφέρει:

«Η μεταξύ των παραγωγών ανταλλαγή συνήθως εμπιστευτικών και λεπτής φύσης ατομικών εμπορικών πληροφοριών στις συνεδριάσεις της PG Paperboard (και ιδίως της JMC) σχετικά με τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, την παύση της λειτουργίας των μηχανημάτων και τα ποσοστά παραγωγής, είχαν σαφώς ανταγωνιστικό χαρακτήρα και στόχος τους ήταν η εξασφάλιση όσο το δυνατό ευνοϊκότερων προϋποθέσεων για την εφαρμογή των συμπεφωνημένων πρωτοβουλιών για τις τιμές (...).»

- 167 Επομένως, εφόσον η Επιτροπή έκρινε προσηκόντως, με την απόφαση, ότι η ανταλλαγή ατομικών εμπορικών πληροφοριών συνιστούσε, αυτή καθαυτή, παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, η απαγόρευση μιας τέτοιας ανταλλαγής πληροφοριών στο μέλλον πληροί τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17.

- 168 Όσον αφορά τις απαγορεύσεις ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών που κατονομάζονται στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ', της αποφάσεως, πρέπει να εξετασθούν υπό το πρίσμα του δεύτερου, του τρίτου και του τετάρτου εδαφίου του ίδιου αυτού άρθρου, που αναπτύσσουν το περιεχόμενό τους. Σ' αυτό ακριβώς το πλαίσιο πρέπει να προσδιορισθεί εάν και κατά πόσον η Επιτροπή έκρινε παράνομες τις εν λόγω ανταλλαγές, με δεδομένο το ότι η έκταση των βαρυνουσών τις επιχειρήσεις υποχρεώσεων πρέπει να περιοριστεί στο μέτρο που είναι αναγκαίο για ν' αποκατασταθεί η νομιμότητα της συμπεριφοράς τους υπό το πρίσμα του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

- 169 Η απόφαση πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η Επιτροπή θεώρησε το σύστημα Fides αντίθετο προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, ως υποστήριγμα της διαπιστωθείσας συμπράξεως (αιτιολογική σκέψη 134, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως). Την ερμηνεία αυτή επιρρωννύει το γράμμα του άρθρου 1 της αποφάσεως, κατά το οποίο οι επιχειρήσεις αντήλλασαν εμπορικές πληροφορίες «για τη στήριξη των παραπάνω μέτρων» που κρίθηκαν αντίθετα στο άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 170 Η έκταση των απαγορεύσεων του άρθρου 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ', της αποφάσεως για το μέλλον πρέπει να εκτιμηθεί υπό το φως της ερμηνείας αυτής, την οποία παρέχει η Επιτροπή για το αν το σύστημα Fides συμβιβάζεται με το άρθρο 85 της Συνθήκης.
- 171 Συναφώς, αφενός μεν οι εν λόγω απαγορεύσεις δεν περιορίζονται στις ανταλλαγές ατομικών εμπορικών πληροφοριών, αλλ' αφορούν και τις ανταλλαγές ορισμένων συγκεντρωτικών στατιστικών στοιχείων (άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', και δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως). Αφετέρου δε το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ', της αποφάσεως απαγορεύει την ανταλλαγή ορισμένων στατιστικών πληροφοριών, για ν' αποφευχθεί η δημιουργία ενός πιθανού υποβάθρου ενδεχομένης αντίθετης στον ανταγωνισμό συμπεριφοράς.
- 172 Μια τέτοια απαγόρευση, καθόσον αποσκοπεί στην παρεμπόδιση της ανταλλαγής αμιγώς στατιστικών πληροφοριών μη έχουσών τον χαρακτήρα ατομικών ή δυναμένων να εξατομικευθούν πληροφοριών, με την αιτιολογία ότι οι ανταλλασσόμενες πληροφορίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για αντίθετους στον ανταγωνισμό σκοπούς, υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο προς αποκατάσταση της νομιμότητας της διαπιστωθείσας συμπεριφοράς. Ειδικότερα, αφενός μεν από την απόφαση δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή θεώρησε αυτή καθαυτή την ανταλλαγή στατιστικών στοιχείων ως παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Αφετέρου δε το γεγονός και μόνον ότι ένα σύστημα ανταλλαγής στατιστικών πληροφοριών ενδέχεται να χρησιμοποιηθεί για αντίθετους στον ανταγωνισμό σκοπούς δεν το καθιστά αντίθετο στο άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, διότι, υπ' αυτές τις συνθήκες, πρέπει να διαπιστωθεί ότι αυτό παράγει συγκεκριμένα αντίθετα στον ανταγωνισμό αποτελέσματα.

- 173 Κατά συνέπεια, το άρθρο 2, πρώτο έως τέταρτο εδάφιο, της αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί, πλην των ακολούθων χωρίων:

«Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 πρέπει να παύσουν αμέσως την ανωτέρω παράβαση, εάν δεν το έχουν ήδη πράξει. Πρέπει στο εξής να απέχουν, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων τους στον τομέα του χαρτονιού, από οιαδήποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική που μπορεί να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανόμενης και οποιασδήποτε ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών:

- α) με την οποία οι συμμετέχοντες ενημερώνονται άμεσα ή έμμεσα για την παραγωγή, τις πωλήσεις, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων, το κόστος των τιμών πώλησης ή τα σχέδια εμπορίας των άλλων παραγωγών.

Κάθε σύστημα ανταλλαγής γενικών πληροφοριών μεταξύ τους (όπως το σύστημα Fides ή το σύστημα που θα το διαδεχθεί), πρέπει να εφαρμόζεται με τρόπο ώστε να αποκλείεται η παροχή οποιωνδήποτε πληροφοριών για την εξακρίβωση της συμπεριφοράς μεμονωμένων παραγωγών.»

Επί του αιτήματος ακυρώσεως ή μειώσεως του προστίμου

Επί του λόγου ακυρώσεως περί παραβάσεως του άρθρου 190 της Συνθήκης σχετικά με τον υπολογισμό των προστίμων

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 174 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η απόφαση είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένη καθ' όσον οι αποδέκτριες επιχειρήσεις δεν ήταν σε θέση να ελέγξουν αφενός

μεν αν το ύψος του προστίμου που τους επιβλήθηκε ήταν δικαιολογημένο; αφετέρου δε αν το πρόστιμο τελούσε σε εύλογη αναλογία με τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν στις άλλες επιχειρήσεις. Οι αποφάσεις της Επιτροπής πρέπει, πράγματι, να περιέχουν επαρκή αιτιολογία έναντι εκάστου αποδέκτη (απόφαση του Πρωτοδικείου της 28ης Απριλίου 1994, Τ-38/92, AWS Benelux κατά Επιτροπής Συλλογή 1994, σ. ΙΙ-211).

- 175 Η επιταγή αυτή δεν πληρούται εν προκειμένω. Ειδικότερα, η αιτιολόγηση δεν είναι τόσο λεπτομερής και ακριβής όσο η της αποφάσεως 86/398/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 23ης Απριλίου 1986, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.149 — Πολυπροπυλένιο) (ΕΕ 1986, L 230, σ. 1, στο εξής: απόφαση Πολυπροπυλενίου), διότι η παρούσα απόφαση μνημονεύει μόνο τα αφηρημένα κριτήρια τα οποία εφάρμοσε η Επιτροπή για να υπολογίσει το επιβαλλόμενο σε κάθε επιχείρηση πρόστιμο. Επί πλέον, η Επιτροπή δεν διευκρίνισε, για κάθε επιχείρηση, ποια από τα κριτήρια αυτά είχαν ληφθεί ως βάση, ούτε τί βαρύτητα είχε αποδώσει στο καθένα για τον υπολογισμό του προστίμου.
- 176 Κατά τη διάρκεια συνεντεύξεως Τύπου την οποία έδωσε στις 13 Ιουλίου 1994, το αρμόδιο επί θεμάτων ανταγωνισμού μέλος της Επιτροπής γνωστοποίησε στοιχεία σχετικά με τον υπολογισμό των προστίμων πολύ ακριβέστερα από εκείνα που περιέχονται στην απόφαση. Οι επιχειρήσεις αδυνατούν, ως εκ τούτου, να κρίνουν αν οι αληθείς λόγοι είναι οι γνωστοποιηθέντες στον Τύπο ή εκείνοι που εκτίθενται στην απόφαση.
- 177 Η προσφεύγουσα τονίζει ότι, στην απόφαση (αιτιολογική σκέψη 170), περιγράφεται ως μία από τους «επί κεφαλής» της συμπράξεως, ενώ το αρμόδιο μέλος της Επιτροπής δήλωσε ότι ο συντελεστής 9 % είχε επιλεγεί μόνο για τους πρωτεργάτες. Υπ' αυτές τις συνθήκες, δεν ηδύνατο να γνωρίζει αν το πρόστιμο που της επιβλήθηκε αντιστοιχεί στο 9 % του καθορισθέντος κύκλου εργασιών. Ομοίως, η προσφεύγουσα δεν ξέρει αν έτυχε μειώσεως κατά ένα τρίτον του προστίμου, όπως αφήνει να εννοηθεί η δήλωση του αρμόδιου μέλους της Επιτροπής. Τέλος, κατά δήλωση που έγινε ενώπιον του Τύπου, η Επιτροπή έλαβε

υπόψη τη διάρκεια της παραβάσεως κάθε επιχειρήσεως, πράγμα που δεν προκύπτει από την απόφαση όσον αφορά την προσφεύγουσα.

- 178 Το γεγονός άλλωστε ότι η προσφεύγουσα αφενός μεν χαρακτηρίζεται ως μία από τους «επί κεφαλής» της συμπράξεως, αφετέρου δε ως επιχείρηση που «δεν φαίνεται να διαδραμάτισε τόσο σημαντικό ρόλο στη χάραξη της πολιτικής της σύμπραξης όσο οι μεγάλοι βιομηχανικοί όμιλοι» (αιτιολογική σκέψη 170), την εμποδίζει να αντιληφθεί σε ποια βάση της επιβλήθηκε το πρόστιμο.
- 179 Λόγω αυτών των αντιφάσεων, η προσφεύγουσα δεν είναι άλλωστε σε θέση να οργανώσει κατάλληλα την άμυνά της.
- 180 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι εξατομίκευσε επαρκώς τα κριτήρια τα οποία εφάρμοσε κατά τον υπολογισμό του προστίμου. Οι θεωρήσεις τις οποίες έλαβε υπόψη κατά τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων και τα κριτήρια τα οποία εφάρμοσε κατά την επιμέτρηση των επιβληθέντων σε κάθε επιχείρηση προστίμων εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 168 και 169 αντιστοίχως της αποφάσεως. Τα κριτήρια αυτά είναι εξ ίσου λεπτομερή και ακριβή με εκείνα που ίσχυσαν στην απόφαση του Πολυπροπυλενίου, η οποία κρίθηκε επαρκώς αιτιολογημένη (προαναφερθείσα απόφαση ΙCΙ κατά Επιτροπής, σκέψεις 353 και 354).
- 181 Η απόφαση εξηγεί πώς εφάρμοσε η Επιτροπή τα εκτιθέμενα στην αιτιολογική σκέψη 169 κριτήρια κατά την επιμέτρηση του προστίμου της προσφεύγουσας. Συγκεκριμένα, η δικαιολόγηση του ύψους του προστίμου πρέπει να εκτιμηθεί με γνώμονα το όλο σκεπτικό της αποφάσεως (προαναφερθείσα απόφαση ΙCΙ κατά Επιτροπής, σκέψη 355). Η απόφαση περιέχει στοιχεία για τον ρόλο τον οποίο διαδραμάτισε εντός της συμπράξεως η προσφεύγουσα (αιτιολογική σκέψη 170), για τη διάρκεια της συμμετοχής της στη σύμπραξη (αιτιολογική σκέψη 43 και πίνακας 3 της αποφάσεως) και για τον τρόπο με τον οποίο εκτιμήθηκε η συνεισφορά της κατά τη διαδικασία (αιτιολογική σκέψη 172). Τέλος, από την αιτιολογική σκέψη 8 προκύπτει ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη τη θέση την οποία κατείχε εντός του κλάδου η προσφεύγουσα, ως σημαντικός μεν, αλλ' αρκετά μικρών διαστάσεων παραγωγός.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 182 Κατά πάγια νομολογία, η υποχρέωση αιτιολόγησης μιας ατομικής αποφάσεως σκοπό έχει να επιτρέψει στον κοινοτικό δικαστή να ασκήσει τον έλεγχο του επί της νομιμότητας της αποφάσεως και να παράσχει στον ενδιαφερόμενο ικανές ενδείξεις ως προς το αν η απόφαση έχει επαρκές έρεισμα ή αν ενδεχομένως πάσχει ελάττωμα λόγω του οποίου θα μπορούσε να αμφισβητηθεί το κύρος της, το δε περιεχόμενο της υποχρεώσεως αυτής εξαρτάται από τη φύση της περί ης πρόκειται πράξεως και από το πλαίσιο εντός του οποίου εκδόθηκε (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Δεκεμβρίου 1996, T-49/95, Van Megen Sports κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-1799, σκέψη 51).
- 183 Προκειμένου περί αποφάσεως που επιβάλλει, όπως η υπό κρίση, πρόστιμα σε πλείονες επιχειρήσεις λόγω παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού, η έκταση της υποχρεώσεως αιτιολόγησης πρέπει να προσδιορίζεται ιδίως με γνώμονα το γεγονός ότι η σοβαρότητα των παραβάσεων πρέπει να αποδεικνύεται βάσει μεγάλου αριθμού στοιχείων όπως είναι, ιδίως, τα ιδιαίτερα περιστατικά της υποθέσεως, το πλαίσιό της και ο αποτρεπτικός χαρακτήρας των προστίμων, και τούτο χωρίς να υφίσταται δεσμευτικός ή εξαντλητικός κατάλογος κριτηρίων που πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνονται υπόψη (διάταξη του Δικαστηρίου της 25ης Μαρτίου 1996, C-137/95 P, SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-1611, σκέψη 54).
- 184 Επί πλέον, κατά τον καθορισμό του ύψους κάθε προστίμου, η Επιτροπή διαθέτει εξουσία εκτιμήσεως και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υποχρεούται να εφαρμόζει προς τούτο κάποιον συγκεκριμένο μαθηματικό τύπο (βλ., στην ίδια κατεύθυνση, απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-150/89, Martinelli κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1165, σκέψη 59).
- 185 Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη, στην απόφαση, για τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων και του ύψους των κατ' ιδίαν προστίμων παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 168 και 169 αντιστοίχως. Όσον αφορά, περαιτέρω, τα κατ' ιδίαν πρόστιμα, η Επιτροπή εξηγεί, στην αιτιολογική σκέψη 170, ότι οι επιχειρήσεις που μετείχαν στην PWG εθεωρούντο, κατ' αρχήν, ως

«επί κεφαλής» της συμπράξεως, ενώ οι λοιπές επιχειρήσεις εθεωρούντο ως «απλά μέλη» της. Συναφώς, η προσφεύγουσα δεν κατονομάζεται μεταξύ των επιχειρήσεων που θεωρούνται ως «επί κεφαλής» της συμπράξεως, ενώ στην αιτιολογική σκέψη 170, τρίτο εδάφιο, διευκρινίζεται ότι, «αν και [...] ήταν μέλος της PWG από το 1988, δεν φαίνεται να διαδραμάτισε τόσο σημαντικό ρόλο στη χάραξη της πολιτικής της σύμπραξης όσο οι μεγάλοι βιομηχανικοί όμιλοι». Τέλος, στις αιτιολογικές σκέψεις 171 και 172, η Επιτροπή αναφέρει ότι τα ποσά των προστίμων που επιβλήθηκαν στη Repa και στη Stora πρέπει να είναι σημαντικά μειωμένα, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η συνεργασία τους με την Επιτροπή, και ότι άλλες οκτώ επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, μπορούν επίσης, σε μικρότερο βαθμό, να τύχουν κάποιας μειώσεως, διότι, στις απαντήσεις που έδωσαν στην κοινοποίηση των αιτιάσεων, δεν αμφισβήτησαν την ουσία των πραγματικών ισχυρισμών που διατύπωσε η Επιτροπή.

- 186 Με τα δικόγραφα που κατέθεσε στο Πρωτοδικείο, καθώς και με απάντησή της σε γραπτή του ερώτηση, η Επιτροπή εξήγησε ότι τα πρόστιμα υπολογίστηκαν βάσει του κύκλου εργασιών τον οποίον είχε πραγματοποιήσει καθεμιά από τις αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις στην κοινοτική αγορά του χαρτονιού το 1990. Επιβλήθηκαν έτσι πρόστιμα έχοντα ως βάση υπολογισμού για τις μεν επιχειρήσεις που εθεωρούντο ως «επί κεφαλής» της συμπράξεως το 9 %, για τις δε λοιπές το 7,5 % του ατομικού τους κύκλου εργασιών. Στην περίπτωση της προσφεύγουσας, η Επιτροπή εξήγησε ότι εφάρμοσε συντελεστή 8 % του ατομικού κύκλου εργασιών, διότι, παρ' όλων ότων η επιχείρηση ήταν «μέλος της PWG», ο ρόλος της δεν φαίνεται να υπήρξε εξ ίσου σημαντικός με εκείνον των άλλων επιχειρήσεων που μετείχαν στις συνεδριάσεις αυτού του οργάνου. Τέλος, η Επιτροπή έλαβε υπόψη το ενδεχόμενο πνεύμα συνεργασίας το οποίο επέδειξαν ορισμένες επιχειρήσεις κατά την ενώπιόν της διαδικασία. Γι' αυτόν τον λόγο, δύο επιχειρήσεις έτυχαν μειώσεως των προστίμων τους κατά τα δύο τρίτα, ενώ άλλες έτυχαν μειώσεως κατά το ένα τρίτο.

- 187 Όπως άλλωστε προκύπτει από προσκομισθέντα από την Επιτροπή πίνακα που περιέχει στοιχεία για τον καθορισμό του ύψους καθενός από τα κατ' ιδίαν πρόστιμα, ναι μεν αυτά δεν καθορίστηκαν εφαρμόζοντας κατ' αυστηρώς μαθηματικό τρόπο μόνο τα προαναφερθέντα αριθμητικά στοιχεία, τα εν λόγω όμως στοιχεία ελήφθησαν κατά σύστημα υπόψη κατά τον υπολογισμό των προστίμων.

- 188 Η απόφαση όμως δεν διευκρινίζει ότι τα πρόστιμα υπολογίστηκαν βάσει του κύκλου εργασιών τον οποίο είχε πραγματοποιήσει καθεμιά απο τις επιχειρήσεις στην κοινοτική αγορά του χαρτονιού το 1990. Επί πλέον, οι εφαρμοσθέντες βασικοί συντελεστές, του 9 % για τον υπολογισμό των προστίμων που εφαρμόστηκαν στις επιχειρήσεις που εθεωρούντο ως «επί κεφαλής» και του 7,5 % για τις θεωρούμενες ως «απλά μέλη», δεν μνημονεύονται στην απόφαση. Ούτε μνημονεύονται τα ποσοστά των μειώσεων που έγιναν στη Rena και στη Stora αφενός και στις άλλες οκτώ επιχειρήσεις αφετέρου.
- 189 Εν προκειμένω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι αιτιολογικές σκέψεις 168 έως 172 της αποφάσεως — ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα των λεπτομερώς παρατιθεμένων στην ίδια την απόφαση πραγματικών ισχυρισμών που στρέφονται καθ' εκάστου αποδέκτη της αποφάσεως — εκθέτουν επαρκή και πρόσφορα στοιχεία εκτιμήσεως που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της βαρύτητας και της διάρκειας της παραβάσεως την οποία διέπραξε καθεμιά από τις ενεχόμενες επιχειρήσεις (βλ., στην ίδια κατεύθυνση, απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1991, Τ-2/89, Petrofina κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. ΙΙ-1087, σκέψη 264). Συναφώς, η απόφαση περιέχει ειδική αιτιολόγηση της εκτιμήσεως της βαρύτητας της παραβάσεως την οποία διέπραξε η προσφεύγουσα (αιτιολογική σκέψη 170, τρίτο εδάφιο), πράγμα που εξηγεί γιατί αυτή έτυχε διαφορετικής μεταχειρίσεως έναντι τόσο των «επί κεφαλής» της συμπράξεως όσο και των «απλών μελών» αυτής.
- 190 Ομοίως, η αιτιολογική σκέψη 168, που πρέπει να συνεκτιμηθεί με της γενικές θεωρήσεις περί των προστίμων που περιέχονται στην αιτιολογική σκέψη 167, εκθέτει επαρκώς τα στοιχεία εκτιμήσεως που ελήφθησαν υπόψη για τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων.
- 191 Δεύτερον, όταν το ύψος κάθε προστίμου καθορίζεται, όπως εν προκειμένω, βάσει συστηματικής εκτιμήσεως ορισμένων συγκεκριμένων στοιχείων, η μνεία καθενός από τους παράγοντες αυτούς στην απόφαση θα διευκόλυνε τις επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να εκτιμήσουν αφενός μεν αν η Επιτροπή υπέπεσε σε σφάλματα κατά την επιμέτρηση του κάθε προστίμου, αφετέρου δε αν το ύψος κάθε προστίμου δικαιολογείται με γνώμονα τα εφαρμοζόμενα γενικά κριτήρια. Εν προκειμένω, η μνεία καθενός από τους εν λόγω παράγοντες στην

απόφαση, ήτοι του κύκλου εργασιών αναφοράς, του έτους αναφοράς, των ποσοστών που ελήφθησαν ως αφετηρία και των ποσοστών μείωσης του ύψους των προστίμων, ουδόλως θα συνεπαγόταν έμμεση κοινολόγηση του συγκεκριμένου κύκλου εργασιών των αποδεκτριών της αποφάσεως επιχειρήσεων, κοινολόγηση δυναμένη να στοιχειοθετήσει παράβαση του άρθρου 214 της Συνθήκης. Και τούτο, διότι το τελικό ποσό κάθε κατ' ιδίαν προστίμου δεν προκύπτει, όπως τόνισε η ίδια η Επιτροπή, από αυστηρώς μαθηματική εφαρμογή των παραπάνω παραγόντων.

192 Όπως άλλωστε αναγνώρισε επ' ακροατηρίου η Επιτροπή, τίποτε δεν την εμπόδιζε να μνημονεύσει στην απόφαση τους παράγοντες που είχε λάβει κατά σύστημα υπόψη και τους οποίους κοινολόγησε κατά τη διάρκεια της συνεντεύξεως Τύπου της 13ης Ιουλίου 1994, την οποία έδωσε την ημέρα της εκδόσεως αυτής της αποφάσεως. Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι, κατά πάγια νομολογία, η αιτιολογία αποφάσεως πρέπει να περιλαμβάνεται στο σώμα της αποφάσεως και ότι εξηγήσεις παρεχόμενες μεταγενεστέρως από την Επιτροπή δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη, πλην ειδικών περιστάσεων (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 2ας Ιουλίου 1992, T-61/89, Dansk Pelsdyravlerforening κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1931, σκέψη 131, και, στην ίδια κατεύθυνση, απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1991, T-30/89, Hilti κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1439, σκέψη 136).

193 Παρά τις διαπιστώσεις αυτές, πρέπει να σημειωθεί ότι η περιεχομένη στις αιτιολογικές σκέψεις 167 έως 172 της αποφάσεως αιτιολόγηση της επιμετρήσεως του προστίμου δεν είναι λιγότερο λεπτομερής από εκείνες που περιέχονται στις προγενέστερες αποφάσεις της Επιτροπής που αφορούν παρόμοιες παραβάσεις. Καίτοι, όμως, ο λόγος περί πλημμελούς αιτιολογίας είναι δημοσίας τάξεως, η κοινοτική δικαιοσύνη δεν είχε διατυπώσει — κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως — καμμία επίκριση ως προς την ακολουθούμενη από την Επιτροπή πρακτική σχετικά με την αιτιολόγηση των επιβαλλομένων προστίμων. Μόνο στην απόφαση της 6ης Απριλίου 1995, T-148/89, Tréfilunion κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1063, σκέψη 142), και σε άλλες δύο αποφάσεις εκδοθείσες αυθημερόν, T-147/89, Société métallurgique de Normandie κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1057, συνοπτική δημοσίευση), και T-151/89, Société des treillis et panneaux soudés κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1191, συνοπτική δημοσίευση), το Πρωτοδικείο τόνισε, για πρώτη φορά, ότι είναι επιθυμητό οι επιχειρήσεις να γνωρίζουν λεπτομερώς τον τρόπο υπολογισμού του προστίμου που τους επιβάλλεται, χωρίς να είναι υποχρεωμένες προς τούτο να ασκήσουν δικαστική προσφυγή κατά της αποφάσεως της Επιτροπής.

- 194 Επομένως, όταν διαπιστώνει, σε μια απόφαση, παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού και επιβάλλει πρόστιμα στις επιχειρήσεις που έχουν μετάσχει σ' αυτήν, η Επιτροπή οφείλει, εφόσον έχει λάβει κατά σύστημα υπόψη ορισμένα βασικά στοιχεία προς καθορισμό του ύψους των προστίμων, να μνημονεύει τα στοιχεία αυτά στο σώμα της αποφάσεως, ώστε να παρέχει στους αποδέκτες της τη δυνατότητα να επαληθεύουν αν το ύψος του προστίμου καθορίστηκε προσήκοντως και να εκτιμούν μήπως ασκήθηκε διάκριση.
- 195 Υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις που επισημαίνονται στην παραπάνω σκέψη 193, και εν όψει του ότι η Επιτροπή έδειξε διατεθειμένη να παράσχει, κατά την ένδικη διαδικασία, κάθε πρόσφορη πληροφορία σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού των προστίμων, η έλλειψη, στην απόφαση, ειδικής αιτιολογήσεως του τρόπου υπολογισμού των προστίμων δεν πρέπει να θεωρηθεί, εν προκειμένω, ως παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως δικαιολογούσα την ολική ή μερική ακύρωση των επιβληθέντων προστίμων. Τέλος, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι κωλύθηκε να χρησιμοποιήσει λυσιτελώς τα δικαιώματα του αμυνομένου.
- 196 Κατά συνέπεια, ο παρών λόγος ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

Επί του λόγου ακυρώσεως περί ελλείψεως οικονομικών συνεπειών των παραβάσεων

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 197 Κατά την προσφεύγουσα, τα οικονομικά αποτελέσματα μιας παραβάσεως πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εκτίμηση της βαρύτητας της παραβάσεως και τον υπολογισμό του ύψους των προστίμων (προαναφερθείσα απόφαση ICI κατά Επιτροπής, σκέψη 359). Εν προκειμένω, όμως, οι διαβουλεύσεις για τις τιμές δεν είχαν καμμία επίδραση, ή είχαν, το πολύ, περιορισμένη μόνον επίδραση στην αγορά.

- 198 Αυτό καταδεικνύει, πρώτον, η έκθεση την οποία κατήρτισε η London Economics, για την ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία, για λογαριασμό διαφόρων αποδεκτριών της αποφάσεως επιχειρήσεων, μεταξύ των οποίων και της προσφεύγουσας (στο εξής: έκθεση LE).
- 199 Η έκθεση LE κατέληγε στα εξής πορίσματα: α) ότι οι μεταβολές τιμών στον κλάδο του χαρτονιού κατά την υπό κρίση περίοδο εξηγούνται από τις διακυμάνσεις του κόστους μονάδας και της ζήτησεως, β) ότι οι έρευνες που διενεργήθηκαν σε ορισμένο αντιπροσωπευτικό αριθμό πελατών δεν αποδεικνύουν ότι η τιμολογιακή πολιτική μεταβλήθηκε μετά το 1986, γ) ότι υπάρχει μια πολύ χαλαρή συσχέτιση μεταξύ των αναγγελθεισών ανατιμήσεων και των πράγματι καταβληθεισών από τους πελάτες τιμών και δ) ότι τα πραγματοποιηθέντα κατά την υπό κρίση περίοδο κέρδη του κλάδου δεν επέτρεπαν, μακροπρόθεσμα, την επαρκή κάλυψη του κόστους επενδύσεως.
- 200 Στην απόφαση, η Επιτροπή δεν αποπειράθηκε καν να αποκρούσει τα πορίσματα της εκθέσεως LE, κατά τα οποία οι τιμές στην αγορά του χαρτονιού ακολούθησαν μια εξέλιξη που, κατά την υπό κρίση περίοδο, δεν θα ήταν διαφορετική και αν δεν υπήρχε καμμία διαβούλευση για τις ανατιμήσεις. Επιβάλλεται, επομένως, το συμπέρασμα ότι δεν υπήρξε καμμία αιτιώδης συνάφεια μεταξύ των διαβουλεύσεων για τις ανατιμήσεις και της πραγματικής εξελίξεως των τιμών των συναλλαγών.
- 201 Δεύτερον, την έλλειψη οικονομικών αποτελεσμάτων των διαβουλεύσεων για τις τιμές καταδεικνύει το γεγονός ότι η προσφεύγουσα μπόρεσε να εφαρμόσει στην αγορά μικρό μόνο τμήμα των ανατιμήσεων τις οποίες είχε αναγγείλει. Σχετικώς, η προσφεύγουσα συγκρίνει την εξέλιξη των καθαρών τιμών των συναλλαγών προ των ανατιμήσεων με την εξέλιξη των αναγγελλομένων τιμών. Το μέσο ποσοστό επιτυχίας των πρωτοβουλιών ανατιμήσεων ανήλθε για την προσφεύγουσα σε 38,8 % στη Γερμανία και σε 36 % στη Γαλλία.
- 202 Περαιτέρω, η προσφεύγουσα παραπέμπει σε ένα σχεδιάγραμμα, στο οποίο εκθέτει αφενός μεν την εξέλιξη των τιμών της εντός της Κοινότητας για την

ποιότητα χαρτονιού GD2 από το 1986 έως το 1994, αφετέρου δε την εξέλιξη του δείκτη τιμών κατά την ίδια περίοδο. Εξ αυτού προκύπτει ότι το επίπεδο των τιμών του πρώτου τριμήνου του 1986 δεν ξαναεπιτεύχθηκε ποτέ, εφόσον οι τιμές έπεφταν συνεχώς μέχρι τα τέλη του 1987, για να σταθεροποιηθούν τελικά το 1988, σε χαμηλότερο όμως επίπεδο. Αν οι τιμές ξανάρχισαν να αυξάνουν σταθερά το 1989-1990, το γεγονός αυτό ήταν συνέπεια της γενικότερης εξέλιξης της οικονομίας (επανάληψη της Γερμανίας), οι δε τιμές άρχισαν να πέφτουν και πάλι με την έναρξη της υφέσεως το 1991.

- 203 Η προσφεύγουσα καταλήγει ότι η εξέλιξη των τιμών των συναλλαγών σε σχέση με την εξέλιξη των αναγγελλομένων τιμών καταδεικνύει ότι οι αναγγελλόμενες τιμές περιορισμένο μόνο ρόλο διαδραμάτισαν στον καθορισμό των τιμών έναντι των διαφόρων πελατών και ότι καμμία οικονομική ζημία δεν προέκυψε από τις επίδικες πρακτικές ή, αν οικονομική ζημία υπήρξε, αυτή ήταν σαφώς κατώτερη απ' ό,τι ισχυρίζεται η Επιτροπή.
- 204 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η σύμπραξη παρήγαγε αναμφισβήτητα αποτελέσματα στην αγορά, διότι οι συμφωνούμενες ανατιμήσεις χρησίμευαν ως βάση της διαπραγματεύσεως των τιμών με τους πελάτες.
- 205 Περαιτέρω, οι εναρμονισμένες ανατιμήσεις παρήγαγαν και άλλα αποτελέσματα στην αγορά, διότι η εξέλιξη των τιμών που χρεώνονταν στους πελάτες συμφωνούσε με τις τιμές που είχαν συμφωνηθεί μεταξύ των παραγωγών. Η έκθεση LE ουδόλως δείχνει ότι οι αθέμιτες συμφωνίες δεν ασκούσαν καμμία επίδραση στο επίπεδο των τιμών, πράγμα το οποίο επιβεβαίωσε ο συντάκτης της εκθέσεως κατά την ενώπιον της Επιτροπής ακρόαση (πρακτικό, σ. 28). Είναι άλλωστε αδιαμφισβήτητο ότι οι συμφωνούμενες ανατιμήσεις επεβάλλοντο, εν μέρει τουλάχιστον, στους πελάτες. Επί πλέον, η έκθεση LE κατέστησε σαφές ότι, για τα έτη 1988 και 1989, υπήρχε, γραμμική σχέση μεταξύ των αναγγελλομένων και των πραγματικών τιμών, δεδομένου ότι οι καθαρές αυξήσεις τιμών αντιστοιχούσαν προς τις αναγγελλθείσες τιμές. Με ορισμένη καθυστέρηση, επομένως, η εξέλιξη των τιμών που χρεώνονταν στους πελάτες ακολουθούσε την εξέλιξη των συμφωνουμένων ανατιμήσεων, πράγμα μάλιστα το οποίο παραδέχτηκε ο συντάκτης της εκθέσεως LE (πρακτικό της ακροάσεως, σ. 21 και 28).

- 206 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι ο συντάκτης της εκθέσεως LE εξήγησε κατά την ακρόαση (πρακτικό, σ. 31) ότι μια μείωση ή βραδεία αύξηση της ζήτησεως μπορεί συχνά να οδηγήσει — σε έναν τομέα όπως ο του χαρτονιού, που χαρακτηρίζεται από ανελαστική ζήτηση και υψηλό κόστος χρηματοδοτήσεως — σε ολέθριο πόλεμο τιμών. Εν προκειμένω, όμως, δεν επιτεύχθηκε καν ο συνήθης και υγιής ανταγωνισμός τιμών, παρά την ελαφρά αύξηση της συνολικής καταναλώσεως εντός της Κοινότητας κατά την υπό κρίση περίοδο. Οι ανατιμήσεις δεν στηρίζονταν σε ατομικές αποφάσεις των επιχειρήσεων, αλλά σε συμφωνίες τις οποίες συνήπταν προς τούτο οι παραγωγοί. Κατά συνέπεια, και παρά την ενδεχόμενη αύξηση του κόστους, πρέπει να θεωρηθεί ότι οι τιμές δεν θα είχαν εξελιχθεί κατά τον ίδιο τρόπο αν δεν υπήρχαν πρωτοβουλίες για τις τιμές.
- 207 Οι παραγωγοί αναγκάζονταν μεν να κάνουν παραχωρήσεις, ιδίως στους μεγάλους πελάτες, κατά τις ατομικές διαπραγματεύσεις των τιμών, το φαινόμενο όμως αυτό ελήφθη προσηκόντως υπόψη από την Επιτροπή (αιτιολογικές σκέψεις 102 και 115 της Επιτροπής). Στην πραγματικότητα, οι χορηγούμενες παραχωρήσεις δεν μετέβαλλαν το γεγονός ότι αυτές είχαν ως αφετηρία ήδη αυξημένες τιμές.
- 208 Όσο για τα στοιχεία της εξελίξεως των τιμών της προσφεύγουσας στη Γερμανία και τη Γαλλία, τα οποία επικαλείται η επιχείρηση αυτή, δεν αντιφάσκουν προς τις διαπιστώσεις της Επιτροπής.
- 209 Ούτε αντιφάσκει προς τις διαπιστώσεις αυτές το σχεδιάγραμμα, που δείχνει την εξέλιξη των τιμών της προσφεύγουσας εντός της Κοινότητας σε σχέση προς την εξέλιξη του δείκτη τιμών. Πράγματι, από το σχεδιάγραμμα αυτό προκύπτει ότι οι εφαρμοζόμενες από την προσφεύγουσα τιμές αύξαναν διαρκώς μεταξύ 1988 και 1991, αν εξαιρεθεί μια σύντομη υποχώρηση στα τέλη 1989/αρχές 1990, και ότι οι εφαρμοζόμενες από την Weig τιμές αυξήθηκαν κατά 20 % και πλέον κατά την ίδια αυτή περίοδο.
- 210 Η Επιτροπή καταλήγει ότι εξετίμησε επισταμένως τα αποτελέσματα της συμπεράξεως. Διαπιστώνοντας ότι η σύμπραξη είχε επιτύχει σε μεγάλο βαθμό τους

στόχους της (αιτιολογική σκέψη 168 της αποφάσεως), αναφέρθηκε όχι μόνο στις πραγματικές ανατιμήσεις, αλλά και σε άλλα στοιχεία της συμπράξεως (βλ. ιδίως αιτιολογικές σκέψεις 136 και 137). Η εκτίμησή της συνάδει άλλωστε με εκείνη την οποία εξέφεραν τα ίδια τα μέλη της συμπράξεως, που εθεώρησαν επιτυχείς τις πλείστες των πρωτοβουλιών για τις τιμές.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 211 Κατά την αιτιολογική σκέψη 168, έβδομη περίπτωση, της αποφάσεως, η Επιτροπή καθόρισε το γενικό επίπεδο των προστίμων λαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, υπόψη το γεγονός ότι «η σύμπραξη επέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της». Η εκτίμηση αυτή αναφέρεται αδιαμφισβήτητα στα αποτελέσματα τα οποία επέφερε στην αγορά η διαπιστωθείσα στο άρθρο 1 της αποφάσεως παράβαση.
- 212 Για να ελεγχθεί η εκτίμηση την οποία εξέφερε η Επιτροπή επί των αποτελεσμάτων της παραβάσεως, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι αρκεί να εξετάσει την εκτίμηση την οποία εξέφερε επί των αποτελεσμάτων της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές, τη μόνη την οποία αμφισβήτησε η προσφεύγουσα. Συγκεκριμένα, από την απόφαση προκύπτει ότι η διαπίστωση περί μεγάλου βαθμού επιτυχίας των στόχων στηρίζεται κατ' ουσίαν στα αποτελέσματα της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές (αιτιολογικές σκέψεις 100 έως 102, 115 και 135 έως 137 της αποφάσεως).
- 213 Όσον αφορά τη συμπαιγνία ως προς τις τιμές, η Επιτροπή εκτίμησε τα γενικά της αποτελέσματα. Επομένως, και αν ακόμη υποτεθεί ότι τα παρεχόμενα από την προσφεύγουσα ατομικά στοιχεία αποδεικνύουν, όπως ισχυρίζεται, ότι η συμπαιγνία ως προς τις τιμές είχε γι' αυτήν λιγότερο σημαντικά αποτελέσματα από εκείνα που σημειώθηκαν στο σύνολο της ευρωπαϊκής αγοράς χαρτονιού, τα ατομικά αυτά στοιχεία δεν αρκούν αφ' εαυτών για ν' αναιρέσουν την εκτίμηση της Επιτροπής.

- 214 Από την απόφαση προκύπτει, όπως επιβεβαίωσε επ' ακροατηρίου η Επιτροπή, ότι έγινε διάκριση μεταξύ τριών ειδών αποτελεσμάτων. Επί πλέον, η Επιτροπή στηρίχτηκε στο γεγονός ότι οι πρωτοβουλίες για τις τιμές θεωρήθηκαν, σε γενικές γραμμές, ως επιτυχία από τους ίδιους τους παραγωγούς.
- 215 Το πρώτο είδος αποτελεσμάτων το οποίο έλαβε υπόψη η Επιτροπή — χωρίς ν' αμφισβητηθεί από την προσφεύγουσα — συνίσταται στο ότι οι συμφωνούμενες ανατιμήσεις αναγγέλλοντο πράγματι στους πελάτες. Οι νέες τιμές χρησιμοποιούν έτσι ως σημείο αφετηρίας, σε περίπτωση ατομικών διαπραγματεύσεων των τιμών των συναλλαγών με τους πελάτες (βλ. ιδίως αιτιολογικές σκέψεις 100 και 101, πέμπτο και έκτο εδάφιο, της αποφάσεως).
- 216 Το δεύτερο είδος αποτελεσμάτων συνίσταται στο ότι η εξέλιξη των τιμών των συναλλαγών ακολουθούσε την εξέλιξη των αναγγελλομένων τιμών. Όπως υποστηρίζει συναφώς η Επιτροπή, «οι παραγωγοί όχι μόνον ανήγγειλαν τις συμπεφωνημένες αυξήσεις των τιμών, αλλά και, με ελάχιστες εξαιρέσεις, ελάμβαναν αυστηρά μέτρα για να τις επιβάλλουν στους πελάτες» (αιτιολογική σκέψη 101, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως). Δέχεται ότι οι πελάτες επιτύγχαναν ενίοτε παραχωρήσεις όσον αφορά την έναρξη ισχύος των ανατιμήσεων ή ατομικές εκπτώσεις, ιδίως σε περίπτωση μεγάλων παραγγελιών, και ότι «η μέση καθαρή αύξηση που προέκυπτε μετά από όλες τις εκπτώσεις, τις μειώσεις και τις άλλες παραχωρήσεις ήταν πάντα μικρότερη από το ολόκληρο ποσό της αναγγελλόμενης αύξησης» (αιτιολογική σκέψη 102, τελευταίο εδάφιο). Αναφερόμενη όμως σε διαγράμματα που περιέχονται στην έκθεση LE, ισχυρίζεται ότι, κατά την καταλαμβανομένη από την απόφαση περίοδο, υπήρχε «στενή γραμμική σχέση» μεταξύ της εξελίξεως των αναγγελλομένων τιμών και της εξελίξεως των τιμών των συναλλαγών, εκφραζομένων σε εθνικό νόμισμα ή μετατρεπομένων σε ECU. Καταλήγει δε ως εξής: «Οι καθαρές αυξήσεις των τιμών ακολουθούσαν αμέσως μετά την αναγγελία των τιμών, αν και με κάποια χρονική υστέρηση. Ο συντάκτης της έκθεσης ομολόγησε κατά την προφορική ακρόαση ότι αυτό συνέβη το 1988 και το 1989» (αιτιολογική σκέψη 115, δεύτερο εδάφιο).
- 217 Πρέπει να γίνει δεκτό ότι, κατά την εκτίμηση αυτού του δευτέρου είδους αποτελεσμάτων, η Επιτροπή ορθώς θεώρησε ότι η ύπαρξη γραμμικής σχέσεως

μεταξύ της εξελίξεως των αναγγελλομένων τιμών και της εξελίξεως των τιμών των συναλλαγών στοιχειοθετούσε ότι αυτές υφίσταντο, όπως επιδίωκαν οι παραγωγοί, την επίδραση των πρωτοβουλιών για τις τιμές. Πράγματι, γίνεται κοινώς δεκτόν ότι, στην οικεία αγορά, η πρακτική των ατομικών διαπραγματεύσεων με τους πελάτες συνεπάγεται ότι οι τιμές των συναλλαγών δεν είναι, εν γένει, οι ίδιες με τις αναγγελλόμενες τιμές. Επομένως, δεν πρέπει να προδικάζεται ότι οι αυξήσεις των τιμών των συναλλαγών θα είναι οι ίδιες με τις αυξήσεις των αναγγελλομένων τιμών.

- 218 Όσον αφορά αυτή καθαυτή την ύπαρξη συσχέτισεως μεταξύ των αυξήσεων των αναγγελλομένων τιμών και των αυξήσεων των τιμών των συναλλαγών, ορθώς η Επιτροπή αναφέρθηκε στην έκθεση LE, η οποία αποτελεί ανάλυση της εξελίξεως των τιμών του χαρτονιού κατά την εξεταζόμενη στην απόφαση περίοδο, στηριζόμενη σε στοιχεία παρασχεθέντα από διαφόρους παραγωγούς.
- 219 Η έκθεση όμως αυτή εν μέρει μόνον επιβεβαιώνει την τότε ύπαρξη «στενής γραμμικής σχέσεως». Συγκεκριμένα, από την εξέταση της περιόδου 1987 έως 1991 προκύπτει ότι μπορούν να διακριθούν τρεις υποπερίοδοι. Συναφώς, σε ακρόαση ενώπιον της Επιτροπής, ο συντάκτης της εκθέσεως LE συνόψισε τα συμπεράσματά του ως εξής: «Δεν υπάρχει στενή συσχέτιση, έστω και ετεροχρονισμένη, μεταξύ της αναγγελθείσας ανατιμήσεως και των τιμών της αγοράς, κατά την αρχή της υπό κρίση περιόδου, από 1987 έως 1988. Αντιθέτως, τέτοια συσχέτιση υφίσταται το 1988/1989, στη συνέχεια η συσχέτιση αυτή φθίνει για να συμπεριφερθεί κατά τρόπο μάλλον παράδοξο [oddly] κατά την περίοδο 1990/1991» (πρακτικό της ακροάσεως, σ. 28). Επισήμανε περαιτέρω ότι αυτές οι διακυμάνσεις συνεδέοντο στενά με διακυμάνσεις της ζητήσεως (βλ. ιδίως πρακτικό της ακροάσεως, σ. 20).
- 220 Αυτά τα προφορικά διατυπωθέντα συμπεράσματα του συντάκτη συνάδουν με τα όσα αναπτύσσονται στην έκθεσή του, και ιδίως με τα διαγράμματα όπου συγκρίνεται η εξέλιξη των αναγγελλομένων τιμών με την εξέλιξη των τιμών των συναλλαγών (έκθεση LE, διαγράμματα 10 και 11, σ. 29). Επιβάλλεται, επομένως, η διαπίστωση ότι η Επιτροπή μερικώς μόνον απέδειξε την ύπαρξη της «στενής γραμμικής σχέσεως» την οποία επικαλείται.

- 221 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή είπε επίσης ότι έλαβε υπόψη και ένα τρίτο είδος αποτελεσμάτων της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές, συνιστάμενο στο ότι το επίπεδο των τιμών των συναλλαγών ήταν υψηλότερο του επιπέδου που θα επιτυγχανόταν αν δεν υπήρχε συμπαιγνία. Συναφώς, η Επιτροπή, τονίζοντας ότι ο χρόνος και η σειρά αναγγελίας των ανατιμήσεων είχαν προγραμματιστεί από την PWG, εκτιμά, στην απόφαση, ότι «είναι αδιανόητο υπό τις περιστάσεις αυτές να μην είχαν επηρεάσει οι εναρμονισμένες αναγγελίες τα πραγματικά επίπεδα τιμών» (αιτιολογική σκέψη 136, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως). Η έκθεση LE (τμήμα 3), όμως, περιέχει ένα υπόδειγμα βάσει του οποίου μπορεί να προβλεφθεί το επίπεδο τιμών που προκύπτει από τις αντικειμενικές συνθήκες της αγοράς. Κατά την έκθεση αυτή, το επίπεδο των τιμών, όπως καθοριζόταν από αντικειμενικούς οικονομικούς παράγοντες κατά την περίοδο 1975 έως 1991, εξελίχθηκε, με αμελητέες διακυμάνσεις, όπως εξελίχθηκαν και οι εφαρμοσθείσες τιμές των συναλλαγών, περιλαμβανομένης και της περιόδου την οποία αφορά η απόφαση.
- 222 Παρά τα συμπεράσματα αυτά, η περιεχομένη στην έκθεση ανάλυση δεν δικαιολογεί τη διαπίστωση ότι οι εναρμονισμένες πρωτοβουλίες για τις τιμές δεν παρέσχαν στους παραγωγούς τη δυνατότητα να φτάσουν επίπεδο τιμών των συναλλαγών υψηλότερο εκείνου που θα προέκυπτε από την ελεύθερη λειτουργία του ανταγωνισμού. Συναφώς, όπως τόνισε επ' ακροατηρίου η Επιτροπή, είναι πιθανόν οι παράγοντες που ελήφθησαν υπόψη στην εν λόγω ανάλυση να επηρεάστηκαν από την ύπαρξη της συμπαιγνίας. Έτσι, η Επιτροπή ορθώς υποστήριξε ότι η συνιστώσα συμπαιγνία συμπεριφορά ήταν, π.χ., ικανή να περιορίσει τα κίνητρα που θα είχαν οι επιχειρήσεις για να μειώσουν το κόστος τους. Δεν επικαλέστηκε όμως την ύπαρξη κανενός συγκεκριμένου σφάλματος στην ανάλυση της εκθέσεως LE, ούτε προέβαλε κάποια δική της οικονομική ανάλυση για το πώς θα εξελίσσοντο οι τιμές των συναλλαγών αν δεν υπήρχε σύμπραξη. Υπ' αυτές τις συνθήκες, ο ισχυρισμός της ότι το επίπεδο των τιμών των συναλλαγών θα ήταν χαμηλότερο αν δεν υπήρχε σύμπραξη μεταξύ των παραγωγών δεν μπορεί να γίνει δεκτός.
- 223 Επομένως, η απόδειξη αυτού του τρίτου είδους αποτελεσμάτων της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές δεν αποδείχθηκε.
- 224 Τις προεκτεθείσες διαπιστώσεις ουδόλως μεταβάλλει η υποκειμενική εκτίμηση των παραγωγών, στην οποία στηρίχθηκε η Επιτροπή για να θεωρήσει ότι η

σύμπραξη είχε επιτύχει σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της. Επί του σημείου αυτού, η Επιτροπή αναφέρθηκε σε έναν κατάλογο εγγράφων την οποία προσκόμισε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Όμως, και αν ακόμη υποτεθεί ότι στήριξε την εκτίμησή της για την ενδεχομένη επιτυχία των πρωτοβουλιών για τις τιμές σε έγγραφα που απηχούσαν την υποκειμενική αίσθηση ορισμένων παραγωγών, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι διάφορες επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, ορθώς εμνημόνευσαν επ' ακροατηρίου πολλά άλλα έγγραφα της δικογραφίας, όπου εκφράζονται οι δυσχέρειες τις οποίες συνάντησαν οι παραγωγοί κατά την εφαρμογή των συμφωνηθεισών ανατιμήσεων. Υπ' αυτές τις συνθήκες, η αναφορά της Επιτροπής στις δηλώσεις των ίδιων των παραγωγών δεν αρκεί για ν' αντληθεί το συμπέρασμα ότι η σύμπραξη επέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της.

- 225 Εν όψει των προεκτεθέντων, τα επισημαινόμενα από την Επιτροπή αποτελέσματα της παραβάσεως μερικώς μόνον αποδείχθηκαν. Το Πρωτοδικείο θα προσδιορίσει τις επιπτώσεις του συμπεράσματος αυτού στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας επί των προστίμων, κατά την αξιολόγηση της βαρύτητας της διαπιστωθείσας εν προκειμένω παραβάσεως (βλ. σκέψη 246 κατωτέρω).

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι δεν υπήρχε σύστημα κυρώσεων που να εξαναγκάζει τις επιχειρήσεις να τηρούν τους κανόνες της συμπράξεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 226 Κατά την προσφεύγουσα, το γεγονός ότι κανένα μέτρο, οικονομικής ή ηθικής φύσεως, δεν προβλεπόταν για να εξαναγκάζει τις επιχειρήσεις να εφαρμόζουν τις αναγγελλόμενες ανατιμήσεις πρέπει να συνεπάγεται μείωση του προστίμου. Συγκεκριμένα, ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι υπήρχε σύστημα κυρώσεων είναι εσφαλμένος και δεν στηρίζεται σε κανένα αποδεικτικό στοιχείο.

- 227 Ασφαλώς, κατά την από 2 Μαρτίου 1993 δήλωση του Roos (στην οποία προέβη ο εκπρόσωπος της Feldmühle στις συναντήσεις της PWG κατόπιν αιτήσεως της προσφεύγουσας), η προσφεύγουσα εκλήθη να παράσχει εξηγήσεις για το ότι δεν επεδείκνυε πνεύμα συνεργασίας. Αυτό όμως δεν αποτελεί κύρωση. Η προσφεύγουσα δεν μετέβαλε άποψη, η δε συμπεριφορά των επιχειρήσεων στηριζόταν σε αποφάσεις τις οποίες ελάμβαναν ελευθέρως οι ίδιες. Όσο για τις δηλώσεις της Stora, δεν μνημονεύουν την ύπαρξη συστήματος κυρώσεων.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 228 Αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, πουθενά στην απόφαση δεν λέγεται ότι οι αποδέκτριές της επιχειρήσεις καθιέρωσαν «σύστημα κυρώσεων» με σκοπό να εξαναγκάζονται οι επιχειρήσεις να τηρούν τις αποφάσεις της συμπράξεως. Η προσφεύγουσα δεν διευκρινίζει άλλωστε ποιες από τις περιεχόμενες στην απόφαση διαπιστώσεις της Επιτροπής είναι εσφαλμένες.
- 229 Τέλος, από τις αιτιολογικές σκέψεις 167 έως 172 της αποφάσεως δεν προκύπτει ότι η ενδεχομένη ύπαρξη μέτρων κυρώσεως ή εξαναγκασμού απετέλεσε στοιχείο που ελήφθη υπόψη κατά την επιμέτρηση των προστίμων.
- 230 Υπ' αυτές τις συνθήκες, ο λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι το γενικό επίπεδο των προστίμων είναι υπέρρογκο

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 231 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι, όπως προκύπτει από τις πληροφορίες τις οποίες δημοσιοποίησε το αρμόδιο επί θεμάτων ανταγωνισμού μέλος της Επι-

τροπής κατά τη διάρκεια της συνεντεύξεως Τύπου της 13ης Ιουλίου 1994, τα πρόστιμα με συντελεστή 9 %, που επιβλήθηκαν στους φερομένους ως «επί κεφαλής» της συμπράξεως, συνιστούν το μέγιστο ή περίπου το μέγιστο όριο του προστίμου.

- 232 Η διαπιστωθείσα όμως εν προκειμένω παράβαση δεν συνιστά την πλέον επίμεμπτη από τις παραβάσεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Η προσφεύγουσα τονίζει ότι κανείς έλεγχος του όγκου παραγωγής δεν υπήρξε, ότι οι ανατιμήσεις δεν ήταν αποτέλεσμα συμφωνίας, αλλά προέκυπταν από απλή διαβούλευση μεταξύ των παραγωγών, ότι οι παραβάσεις καθίσταντο υποχρεωτικές χάρη σε σύστημα κυρώσεων και ότι, αν οι παραβάσεις είχαν κάποια επίδραση στην αγορά, αυτή ήταν πολύ περιορισμένη. Το πρόστιμο έπρεπε επίσης να μειωθεί κατά το μέτρο που το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides θεωρήθηκε ως στοιχείο που επεβάρυνε τον επίμεμπτο χαρακτήρα της παραβάσεως.
- 233 Περαιτέρω, η Επιτροπή εξετίμησε εσφαλμένα τη σοβαρότητα των επιδίκων παραβάσεων καθ' όσον δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι οι παραβάσεις έλαβαν χώρα στο πλαίσιο επαγγελματικού συνδέσμου ο οποίος δρούσε νομίμως.
- 234 Τέλος, κακώς εθεώρησε ότι οι συνεδριάσεις της PG Paperboard ήσαν μυστικές. Αντιθέτως, υπήρχαν κατάλογοι συμμετεχόντων, η δε έλλειψη πρακτικών εξηγείται από το ίδιο το περιεχόμενο των συζητήσεων που διεξήγοντο κατά τις συνεδριάσεις. Αυτή η έλλειψη πρακτικών συνδέεται άλλωστε άρρηκτα με μια συνεργασία που ενέχει συζητήσεις με αντικείμενο εν μέρει αντίθετο στον ανταγωνισμό.
- 235 Η προσφεύγουσα καταλήγει ότι η αποδειχθείσα εν προκειμένω παράβαση ασφαλώς δεν είναι τόσο σοβαρή όσο οι συμπράξεις τις οποίες έχει αποκαλύψει κατά το παρελθόν η Επιτροπή (βλ. ιδίως απόφαση Πολυπρότυπενίου).

- 236 Η Επιτροπή θεωρεί ότι η σοβαρότητα της παραβάσεως δικαιολογεί πλήρως το επίπεδο των επιβληθέντων προστίμων. Υπενθυμίζει ότι η επίδικη σύμπραξη περιελάμβανε όχι μόνο συμφωνίες για τις τιμές και τον καταμερισμό της αγοράς, αλλά και μέτρα σκοπούντα στον έλεγχο των προμηθειών χαρτονιού, αλλά και μέτρα που καθιστούσαν δυνατή την εφαρμογή των πρωτοβουλιών για τις τιμές και εμπόδισαν την φυσιολογική εξέλιξη των τιμών. Το παράνομον αυτών των ενεργειών είναι έκδηλο, εφόσον οι συμφωνίες επί των τιμών και του καταμερισμού των αγορών απαγορεύονται ρητά από το άρθρο 85 της Συνθήκης.
- 237 Το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η PG Paperboard ασκούσε ουσιαστικά τις φυσιολογικές δραστηριότητες μιας επαγγελματικής ενώσεως δεν είναι ούτε πιστευτό ούτε στηρίζεται σε αποδείξεις. Άλλωστε, το αν η PG Paperboard επιδίωκε και θεμιτούς σκοπούς δεν έχει σημασία.
- 238 Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο για την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως έγκειται στην πρακτική της μυστικότητας εντός της συμπράξεως. Ασφαλώς, η έλλειψη σημειώσεων συνιστά συνήθως ουσιώδες γνώρισμα των αθεμίτων συμφωνιών, τα ληφθέντα όμως από την PG Paperboard μέτρα υπερβαίνουν κατά πολύ τη συνήθη τήρηση του απορρήτου. Αφενός μεν τα μέλη ελάμβαναν τη ρητή οδηγία να μη τηρούν σημειώσεις, όπως παραδέχτηκε κατά την ακρόαση ο γενικός διευθυντής της Gruber & Weber (πρακτικό, σ. 46). Αφετέρου δε οι επιχειρήσεις αποπειράθηκαν να αποκρύψουν την ύπαρξη συμφωνιών, μεταβάλλοντας, για κάθε πρωτοβουλία τιμών, τη σειρά με την οποία οι επιχειρήσεις ανήγγελλαν την ανατίμηση περί της οποίας επρόκειτο (αιτιολογική σκέψη 73 της αποφάσεως).
- 239 Τέλος, η εκτίμηση της σοβαρότητας πρέπει να στηρίζεται και στα λοιπά από τα απαριθμούμενα στην αιτιολογική σκέψη 168 της αποφάσεως στοιχεία.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

240 Εν όψει των διαπιστώσεων που έγιναν κατά την εξέταση των λόγων ακυρώσεως που προβλήθηκαν προς στήριξη του αιτήματος της — ολικής ή μερικής — ακυρώσεως του άρθρου 1 της αποφάσεως, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας ότι δεν υπήρξε έλεγχος του όγκου παραγωγής ούτε συμφωνίες για τις τιμές πρέπει ν' απορριφθούν. Το ίδιο ισχύει και ως προς το επιχείρημα ότι δεν υπήρξε εν προκειμένω «σύστημα κυρώσεων» (βλ. σκέψεις 228 και 229 ανωτέρω).

241 Εν προκειμένω, η Επιτροπή καθόρισε το γενικό επίπεδο των προστίμων λαμβάνοντας υπόψη τη διάρκεια της παραβάσεως (αιτιολογική σκέψη 167 της αποφάσεως), καθώς και τις ακόλουθες εκτιμήσεις (αιτιολογική σκέψη 168):

«— η αθέμιτη συνεργασία για τον καθορισμό των τιμών και των μεριδίων της αγοράς αποτελεί αυτή καθαυτή σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού,

— η σύμπραξη κάλυπτε όλο σχεδόν το έδαφος της Κοινότητας,

— η κοινοτική αγορά χαρτονιού αποτελεί σημαντικό βιομηχανικό κλάδο με ετήσιο κύκλο εργασιών 2,5 περίπου δισεκατομμύρια ECU,

— οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην παράβαση καλύπτουν σχεδόν ολόκληρη την αγορά,

— η σύμπραξη λειτουργούσε με τη μορφή ενός συστήματος τακτικών θεσμοθετημένων συνεδριάσεων που αποσκοπούσαν στη λεπτομερέστατη ρύθμιση της κοινοτικής αγοράς χαρτονιού,

— ελήφθησαν περίπλοκα μέτρα για να συγκαλυφθεί η αληθινή φύση και η έκταση της αθέμιτης συνεργασίας (ανυπαρξία οποιωνδήποτε επίσημων πρακτικών ή εγγράφων για την PWG και την JMC· αποτροπή της τήρησης σημειώσεων· σκηνοθέτηση του χρόνου και της σειράς με την οποία αναγγέλλονταν οι αυξήσεις των τιμών για να μπορεί να υποστηριχθεί ότι “ακολουθούσαν” άλλες κ.λπ.),

— η σύμπραξη επέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της.»

242 Επί πλέον, όπως υπομνήσθηκε ήδη, από απάντηση της Επιτροπής σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι τα επιβληθέντα πρόστιμα είχαν ως βάση υπολογισμού για τις μεν επιχειρήσεις που θεωρούνται «επί κεφαλής» της συμπράξεως το 9 %, για τις δε λοιπές το 7,5 % του κύκλου εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε καθεμιά από τις αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις στην κοινοτική αγορά του χαρτονιού το 1990.

243 Πρέπει να τονισθεί, πρώτον, ότι, κατά την εκτίμηση του γενικού επιπέδου των προστίμων, η Επιτροπή ευλόγως λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι εξακολουθούν να εμφανίζονται σχετικά συχνά κατάφωρες παραβάσεις των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού και, επομένως, έχει τη δυνατότητα να αυξάνει το ύψος των προστίμων προκειμένου να ενισχύει το προληπτικό τους αποτέλεσμα. Κατά συνέπεια, το ότι η Επιτροπή επέβαλε στο παρελθόν πρόστιμα ορισμένου ύψους για ορισμένες μορφές παραβάσεων δεν της στερεί τη δυνατότητα να αυξάνει το ύψος αυτό, εντός των ορίων που τίθενται με τον κανονισμό 17, αν αυτό είναι αναγκαίο προκειμένου να κατοχυρωθεί η εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού (βλ. ιδίως απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80, 101/80, 102/80 και 103/80, *Musique Diffusion française* κ.λπ. κατά Επιτροπής Συλλογή 1983, σ. 1825, σκέψεις 105 και 108, και προαναφερθείσα απόφαση ICI κατά Επιτροπής, σκέψη 385).

244 Δεύτερον, η Επιτροπή ορθώς υποστήριξε ότι, λόγω των ιδιορρυθμιών της παρούσας υποθέσεως, δεν χωρεί απευθείας σύγκριση του γενικού επιπέδου των προστίμων που ισχύει στην επίδικη απόφαση με εκείνο που ίσχυε στην προη-

γούμενη πρακτική των αποφάσεων της Επιτροπής και ειδικότερα στην απόφαση Πολυπροπυλενίου, την οποία η ίδια η Επιτροπή κρίνει ως την πλέον παρεμφερή με την παρούσα. Συγκεκριμένα, αντιθέτως προς την υπόθεση που οδήγησε στην απόφαση Πολυπροπυλενίου, εδώ δεν ελήφθη υπόψη καμμία γενική ελαφρυντική περίπτωση κατά τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων. Εξ άλλου, η λήψη μέτρων που αποσκοπούσαν στην απόκρυψη της υπάρξεως της συμπαιγνίας δείχνει ότι οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είχαν πλήρη επίγνωση του παρανόμου της συμπεριφοράς τους. Δικαιολογημένα, άρα, η Επιτροπή έλαβε υπόψη τα μέτρα αυτά κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, διότι συνιστούν ιδιαίτερος σοβαρή πλευρά της, που την καθιστά βαρύτερη από τις διαπιστωθείσες προηγουμένως παραβάσεις.

245 Τρίτον, πρέπει να τονισθεί η μακρά διάρκεια και ο κατάφωρος χαρακτήρας της διαπραχθείσας παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, η οποία διαπράχθηκε παρά την προειδοποίηση την οποία θα όφειλε να συνιστά η προηγούμενη πρακτική των αποφάσεων της Επιτροπής, και ιδίως η απόφαση Πολυπροπυλενίου. Το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η PG Paperboard ασκούσε νόμιμες δραστηριότητες δεν ασκεί επιρροή, άπαξ διαπιστώθηκε ότι τα όργανα αυτής της επαγγελματικής ενώσεως, και ιδίως η PWG και η JMC, είχαν αντικείμενο στρεφόμενο κατ' ουσίαν κατά του ανταγωνισμού.

246 Βάσει των στοιχείων αυτών, πρέπει να θεωρηθεί ότι τα κριτήρια που εκτίθενται στην αιτιολογική σκέψη 168 της αποφάσεως δικαιολογούν το καθορισθέν από την Επιτροπή γενικό επίπεδο των προστίμων. Ασφαλώς, όπως έκρινε ήδη το Πρωτοδικείο, τα αποτελέσματα της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές, τα οποία δέχτηκε η Επιτροπή για τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων, μερικώς μόνον αποδείχθηκαν. Υπό το πρίσμα όμως των προεκτιθεμένων σκέψεων, το συμπέρασμα αυτό δεν είναι ικανό να επηρεάσει αισθητά την εκτίμηση της βαρύτητας της διαπιστωθείσας παραβάσεως. Συναφώς, το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις ανήγγελλαν όντως τις συμφωνούμενες ανατιμήσεις και ότι οι αναγγελλόμενες τιμές αποτελούσαν το σημείο αφετηρίας για τον καθορισμό των ατομικών τιμών των συναλλαγών αρκεί αφ' εαυτού για να διαπιστωθεί ότι η σύμπραξη ως προς τις τιμές είχε και ως σκοπό και ως αποτέλεσμα τον σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού. Επομένως, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι γενόμενες διαπιστώσεις σχετικά με τα αποτελέσματα της παραβάσεως δεν δικαιολογούν καμμία μείωση του καθορισθέντος από την Επιτροπή γενικού επιπέδου των προστίμων.

247 Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η Επιτροπή εκτίμησε εσφαλμένα τη συμμετοχή της προσφεύγουσας στη σύμπραξη

Επιχειρήματα των διαδίκων

248 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι το πρόστιμο που της επιβλήθηκε ήταν υπέρογκο, διότι η Επιτροπή δεν εκτίμησε ορθώς τη συμμετοχή της στην προσαπτόμενη παράβαση.

249 Πρώτον, η Επιτροπή δεν έλαβε προσηκόντως υπόψη την ισχνή συμμετοχή της προσφεύγουσας στις συναντήσεις των διαφόρων οργάνων της PG Paperboard.

250 Όσον αφορά την PWG, κακώς έκρινε ότι η προσφεύγουσα ήταν «μέλος» της από το 1988 (αιτιολογική σκέψη 170, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως). Συγκεκριμένα, ναι μεν φαίνεται ότι εκπρόσωπος της προσφεύγουσας μετέσχε σε συνεδρίαση της PWG του Φεβρουαρίου/Μαρτίου του 1988, αυτός όμως δεν ενημέρωσε τους διευθυντές της προσφεύγουσας ούτε για τη συμμετοχή του ούτε καν για την ύπαρξη της PWG. Οι διευθυντές πληροφορήθηκαν την ύπαρξη της PWG μόλις κατά τη γενική συνέλευση της PG Paperboard που διεξήχθη τον Μάιο του 1988 στη Βαρκελώνη. Προσκληθέντες να μετάσχουν στη συνεδρίαση της PWG, αποφάσισαν να παραστούν σ' αυτήν, που διεξήχθη πριν από τη συνεδρίαση της PC, απλώς και μόνον για να γνωρίζουν το περιεχόμενο των συζητήσεων. Επειδή όμως οι συνεδριάσεις του οργάνου αυτού τελικά δεν παρουσίαζαν ενδιαφέρον γι' αυτούς, δεν μετέσχαν σε καμμία άλλη συνεδρίαση κατά το 1988.

- 251 Μόνο τον Μάιο του 1989 η προσφεύγουσα άρχισε να μετέχει λίγο ως πολύ τακτικά στις συνεδριάσεις της PWG. Ο εκπρόσωπος της Feldmühle στις συνεδριάσεις της PWG (ονόματι Roos) επισκέφθηκε, δις κατά το χρονικό διάστημα 1988-1989, τους ιθύνοντες της προσφεύγουσας για να τους πείσει να μετέχουν τακτικά στις συνεδριάσεις. Η απόφαση της προσφεύγουσας να μετάσχει στις συνεδριάσεις εξηγούνται από το γεγονός ότι ήταν πιθανόν οι μεγάλοι όμιλοι, που έλεγχαν ήδη την αγορά, να αποδυθούν σε πόλεμο τιμών για να εκτοπίσουν τους μικρούς ανταγωνιστές από την αγορά. Έτσι, η προσφεύγουσα αποφάσισε, για να διαφυλάξει την ανεξαρτησία της, να μετέχει στις συνεδριάσεις της PWG για να έχει πρόσβαση στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των επιχειρήσεων που εκπροσωπούνταν στην PWG και στη JMC.
- 252 Μετέσχε τελικά σε εννέα μόνον από τις 21 συνεδριάσεις της PWG των οποίων την ύπαρξη η Επιτροπή έκρινε αποδεδειγμένη (αιτιολογική σκέψη 39 της αποφάσεως).
- 253 Όσον αφορά τα λοιπά όργανα της PG Paperboard, μετείχε σποραδικώς μόνον ή και καθόλου. Έτσι, παρέστη σε οκτώ συνεδριάσεις της JMC κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ Μαρτίου 1988 και Απριλίου 1991, σε επτά συνεδριάσεις της PC από τις ένδεκα των οποίων την ύπαρξη η Επιτροπή έκρινε αποδεδειγμένη εντός του χρονικού διαστήματος 1986 έως 1991, ενώ ουδέποτε μετέσχε σε συνεδρίαση της OE.
- 254 Δεύτερον, η Επιτροπή δεν έλαβε προσηκόντως υπόψη τον απολύτως παθητικό ρόλο της προσφεύγουσας εντός των διαφόρων οργάνων της PG Paperboard. Η προσφεύγουσα αναφέρεται σχετικώς στη δήλωση του Roos (βλ. σκέψη 227 ανωτέρω), που επιβεβαιώνει αφενός μεν ότι η προσφεύγουσα μετέσχε στις συνεδριάσεις της PWG μόνον αφότου πείσθηκε από τον Roos για τη χρησιμότητα αυτής της συμμετοχής, αφετέρου δε ότι έπαιξε παθητικό ρόλο και ειδικότερα ότι δεν έπαιξε κανένα ρόλο στη σύναψη των συμφωνιών. Ομοίως, η δήλωση του Roos επιβεβαιώνει τον παθητικό ρόλο τον οποίο έπαιξε η προσφεύγουσα εντός της JMC και δείχνει ότι εθεωρείτο μάλλον ως δυστροπών και μη συνεργάσιμος εταίρος.

255 Τέλος, η προσφεύγουσα δεν έπαιξε κανένα ρόλο στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της PWG και της PC.

256 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η προσφεύγουσα παραδέχεται τη συμμετοχή της στις συνεδριάσεις τριών από τις τέσσερις επιτροπές της PG Paperboard. Μεταξύ των συνεδριάσεων στις οποίες μετέσχε, πολλές ήταν εκείνες στις οποίες οι μετέχοντες αντήλλασαν πληροφορίες και διαβουλευόταν επί των ανατιμήσεων, του παραγωγικού δυναμικού, του όγκου παραγωγής και των ενδεχομένων διακοπών της παραγωγής. Επί πλέον, η προσφεύγουσα καθόριζε τη συμπεριφορά της, όσον αφορά τουλάχιστον τις ανατιμήσεις, σε συνάρτηση με τις ενέργειες των άλλων επιχειρήσεων και, επομένως, αξιοποιούσε προς όφελός της τις λαμβανόμενες πληροφορίες.

257 Η Επιτροπή, ακολούθως, επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα ήταν μέλος της PWG από το 1988 και ότι μετέσχε σε όλες σχεδόν τις συνεδριάσεις του οργάνου αυτού από το 1989 και έπειτα. Η PWG όμως ήταν το κεντρικό όργανο της συμπράξεως που συζητούσε και εξειδίκευε τη στρατηγική της συμπράξεως. Η συμμετοχή στις συνεδριάσεις αυτού του οργάνου δικαιολογεί την κρίση ότι η προσφεύγουσα μετείχε στη σύμπραξη πλέον του μέσου όρου.

258 Λόγω της συμμετοχής αυτής της προσφεύγουσας στις συνεδριάσεις του κεντρικού οργάνου της συμπράξεως και της θέσεως του δεύτερου παραγωγού των ποιοτήτων GD την οποία κατείχε η επιχείρηση αυτή στη Γερμανία, ορθώς έκρινε η Επιτροπή ότι έπρεπε να της επιβάλει υψηλότερο πρόστιμο — ανερχόμενο στο 8 % περίπου του κύκλου εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε στον τομέα του χαρτονιού εντός της Κοινότητας το 1990 — από εκείνο το οποίο επέβαλε στις επιχειρήσεις που μετείχαν με μέση ένταση στη σύμπραξη. Πάντως, η Επιτροπή δεν της επέβαλε πρόστιμο ανάλογο με εκείνα τα οποία επέβαλε στους «επί κεφαλής» της συμπράξεως, λαμβάνοντας έτσι προσηκόντως υπόψη το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δεν διαδραμάτισε εξ ίσου σημαντικό ρόλο με τους μεγάλους βιομηχανικούς ομίλους.

259 Τέλος, η προσπάθεια της προσφεύγουσας να ελαχιστοποιήσει τον ρόλο της εντός της συμπράξεως στηριζόμενη στη δήλωση του Roos είναι αλυσιτελής. Και

αν ακόμη υποτεθεί ότι οι άλλες μετέχουσες επιχειρήσεις θεωρούσαν την προσφεύγουσα ως μη συνεργάσιμη επιχείρηση, συνεργάστηκε ωστόσο στις πρωτοβουλίες για τις τιμές και, άρα, συνέβαλε στην επιτυχία της συμπράξεως.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

260 Όπως υπομνήσθηκε ήδη, από απάντηση της Επιτροπής σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι τα επιβληθέντα πρόστιμα είχαν ως βάση υπολογισμού για τις μεν επιχειρήσεις που θεωρούνται «επί κεφαλής» της συμπράξεως το 9 %, για τις δε λοιπές το 7,5 % του κύκλου εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε καθεμιά από τις αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις στην κοινοτική αγορά του χαρτονιού το 1990. Υπομνήσθηκε επίσης ότι το επιβληθέν στην προσφεύγουσα πρόστιμο αντιστοιχεί σε συντελεστή 8 % του κύκλου εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε στην κοινοτική αγορά χαρτονιού το 1990, ποσό που μειώθηκε κατά ένα τρίτον, για τον λόγο ότι, με την απάντησή της στην ανακρίνωση των αιτιάσεων, δεν αμφισβήτησε τους βασικούς πραγματικούς ισχυρισμούς στους οποίους στήριζε η Επιτροπή τις βασικές κατ' αυτής αιτιάσεις.

261 Για να εκτιμηθεί αν το επίτεδο του προστίμου ήταν δικαιολογημένο, πρέπει, κατ' αρχάς, να σημειωθεί, ότι η προσφεύγουσα παραδέχεται τη συμμετοχή της σε συνεδρίαση της PWG τον Μάιο του 1988 και τη «λίγο ως πολύ τακτική συμμετοχή της» («eine mehr oder weniger regelmäßige Teilnahme») στις συνεδριάσεις αυτού του οργάνου από τον Μάιο του 1989. Περαιτέρω, δηλώνει ότι έμαθε, χάρη στις έρευνες του δικηγόρου της, ότι ένας πρώην διοικητικός υπάλληλος της «φαίνεται ότι μετέσχε τον Φεβρουάριο/Μάρτιο του 1988 σε μία μόνη συνεδρίαση της PWG» («offenbar im Februar/März 1988 an einer einzigen Sitzung der PWG teilgenommen hat»), χωρίς όμως να ενημερώσει τους διευθυντές της προσφεύγουσας ούτε για τη συμμετοχή του ούτε καν για την ύπαρξη της PWG. Συναφώς, τονίζεται ότι, η Επιτροπή δηλώνει μεν ότι η προσφεύγουσα ήταν «μέλος» της PWG από το 1988 (αιτιολογική σκέψη 170, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως), χωρίς όμως να υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα μετέσχε σε άλλες συνεδριάσεις της PWG πέραν εκείνων τις οποίες μνημονεύει η ίδια η προσφεύγουσα.

- 262 Όπως προκύπτει από τις διαπιστώσεις σχετικά με τους λόγους που προέβλεπε η προσφεύγουσα προς στήριξη του αιτήματός της περί ολικής ή μερικής ακυρώσεως του άρθρου 1 της αποφάσεως, η Επιτροπή απέδειξε τη φύση των καθηκόντων της PWG, όπως περιγράφονται στην απόφαση.
- 263 Υπ' αυτές τις συνθήκες, καλώς η Επιτροπή κατέληξε ότι οι επιχειρήσεις που μετείχαν στις συναντήσεις αυτού του οργάνου έπρεπε να θεωρούνται ως «επί κεφαλής» της διαπιστωθείσας παραβάσεως και ότι έφεραν, ως εκ τούτου, ιδιαίτερη ευθύνη (βλ. αιτιολογική σκέψη 170, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως). Δεν κατέταξε όμως την προσφεύγουσα μεταξύ των «επί κεφαλής» της διαπιστωθείσας παραβάσεως διότι δεν φαίνεται να διαδραμάτισε τόσο σημαντικό ρόλο στη χάραξη της πολιτικής της συμπράξεως όσο οι άλλοι μετέχοντες των συνεδριάσεων αυτού του οργάνου (αιτιολογική σκέψη 170, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως).
- 264 Όρθως, έτσι, εξετίμησε τον ρόλο της προσφεύγουσας, λαμβάνοντας υπόψη αφενός μεν το γεγονός ότι αυτή είχε μετάσχει στις συνεδριάσεις της PWG όπου ελαμβάνοντο οι κυριότερες πλήττουσες τον ανταγωνισμό αποφάσεις, αφετέρου δε ότι διαδραμάτιζε λιγότερο σημαντικό ρόλο στη χάραξη της πολιτικής της συμπράξεως. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η Επιτροπή έλαβε επίσης υπόψη τα όσα διαλαμβάνονται στη δήλωση του Roos σχετικά με τον ρόλο τον οποίο διαδραμάτισε η προσφεύγουσα εντός της συμπράξεως.
- 265 Υπ' αυτές τις συνθήκες, οι εξηγήσεις της προσφεύγουσας, ότι μετείχε στις συναντήσεις της PWG απλώς και μόνον για να έχει πρόσβαση στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των επιχειρήσεων που εκπροσωπούσαν σ' αυτήν, επιβεβαιώνουν απλώς ότι ο σκοπός της συμμετοχής της ήταν κατ' ουσίαν αντίθετος στον ανταγωνισμό.
- 266 Τέλος, εν όψει της συμμετοχής της προσφεύγουσας στις συναντήσεις της PWG, εντός της οποίας ελαμβάνοντο οι κυριότερες στρεφόμενες κατά του ανταγωνισμού αποφάσεις, ορθώς η Επιτροπή εθεώρησε τη διαπραχθείσα από την προ-

σφεύγουσα παράβαση σοβαρότερη από εκείνες που διέπραξαν οι επιχειρήσεις τις οποίες χαρακτηρίζει «απλά μέλη» της συμπράξεως και οι οποίες δεν εκπροσωπούνταν στην ΡWG.

- 267 Εν όψει του συνόλου των προεκτεθέντων, ο παρών λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η συνεργασία της προσφεύγουσας στη διαδικασία ελήφθη ανεπαρκώς υπόψη

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 268 Ο λόγος αυτός υποδιαιρείται σε τρία σκέλη.

- 269 Με ένα πρώτο σκέλος, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη το γεγονός ότι απάντησε με ειλικρίνεια και πληρότητα στην αίτηση παροχής πληροφοριών που της είχε απευθύνει βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17. Συγκεκριμένα, εφόσον η Επιτροπή δεν διενήργησε ελέγχους στις εγκαταστάσεις της προσφεύγουσας, αυτή αγνοούσε ότι η Επιτροπή είχε ανακαλύψει έγγραφα που θα την οδηγούσαν στο συμπέρασμα ότι υπήρξε σοβαρή παράβαση του άρθρου 85 της Συνθήκης. Επί πλέον, η προσφεύγουσα δεν είχε γνώση του συνόλου των πραγματικών περιστατικών τα οποία έκρινε αποδειχθέντα η Επιτροπή, λόγω περιορισμένης συμμετοχής της στην ΡG Paperboard. Υπ' αυτές τις συνθήκες, δεν ήταν τότε σε θέση να συνεργασθεί ενεργότερα με την Επιτροπή.

- 270 Με ένα δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, τονίζει ότι ο άμεσος τεματισμός, αφότου διενεργήθηκαν οι έλεγχοι της Επιτροπής στις 23 Απριλίου 1991, της συμμετοχής της προσφεύγουσας στις συνεδριάσεις της ΡG Paperboard και

σε κάθε πρακτική δυνάμενη να στοιχειοθετεί παράβαση συνιστά, κατά τη νομολογία και τη πρακτική της Επιτροπής, ελαφρυντική περίπτωση (βλ. ιδίως απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Ιουλίου 1994, T-43/92, Dunlop Slazenger κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-441, σκέψη 146).

- 271 Με ένα τρίτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, διατείνεται ότι, κατά τον υπολογισμό του προστίμου, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τη ενεργή συνεργασία της, που συνέβαλε στην ταχεία περάτωση της διαδικασίας. Πράγματι, μόνο κατά τον χρόνο της ανακοινώσεως των αιτιάσεων έμαθε ότι η Επιτροπή της προσήπτε σοβαρή παράβαση του άρθρου 85 της Συνθήκης. Η προσφεύγουσα όμως αναγνώρισε, με την από 23 Μαρτίου 1993 επιστολή της, ήτοι πριν παρέλθει η προθεσμία που της είχε ταχθεί για ν' απαντήσει στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, ότι είχε παραβεί το άρθρο 85 της Συνθήκης μετέχοντας σε συνομιλίες σχετικά με τις ανατιμήσεις και σε γενική ανταλλαγή απόψεων περί διατηρήσεως των πωλουμένων ποσοτήτων. Αυτή η αναγνώριση παραβάσεως του άρθρου 85 της Συνθήκης έγινε εντελώς ελεύθερα και προφανώς οδήγησε και άλλες επιχειρήσεις να αναγνωρίσουν την παράβαση, ή τουλάχιστον να μη την αμφισβητήσουν επί της ουσίας.
- 272 Η προσφεύγουσα ήταν η μόνη επιχείρηση που δήλωσε ρητά, κατά την ενώπιον της Επιτροπής ακρόαση, ότι δεν αμφισβητούσε, κατά τα βασικά της στοιχεία, την προσαπτόμενη από την Επιτροπή παράβαση. Επίσης ήταν, μαζί με την Cascades, η μόνη επιχείρηση που κοινοποίησε όλες τις ημερομηνίες των συνεδριάσεων στις οποίες εκπροσωπούνταν. Τέλος, υπενθυμίζει ότι διαβίβασε στην Επιτροπή τη δήλωση του Roos την οποία η Επιτροπή μνημόνευσε επανειλημμένα κατά την ακρόαση και της οποίας κάνει έμμεση αναφορά στην αιτιολογική σκέψη 59 της αποφάσεως, που αναφέρεται στο γεγονός ότι η προσφεύγουσα ανεκλήθη στην τάξη διότι είχε αυξήσει το μερίδιό της στην αγορά.
- 273 Επειδή η ενεργή αυτή συνεργασία δεν ελήφθη υπόψη, η προσφεύγουσα υπέστη δυσμενή μεταχείριση, ιδίως έναντι της Stora. Η Stora, πράγματι, συνεργάστηκε μόνο μετά τη διενέργεια των ελέγχων από την Επιτροπή. Περαιτέρω, έλαβε γνώση όχι μόνο των ενοχοποιητικών εγγράφων τα οποία είχε βρει η Επιτροπή στις εγκαταστάσεις των επιχειρήσεων του ομίλου Stora, αλλά και των εγγράφων που βρέθηκαν στις εγκαταστάσεις άλλων επιχειρήσεων. Τέλος, από την ανταλ-

λαγείσα μεταξύ Stora και Επιτροπής αλληλογραφία (παραρτήματα 34 έως 43 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων) προκύπτει ότι η Stora δεν ομολόγησε τα πάντα αμέσως, αλλ' ότι, στην πραγματικότητα, η Επιτροπή αναγκάστηκε να αποσπάσει από τη Stora τις διάφορες πληροφορίες. Υπ' αυτές τις συνθήκες, η προσφεύγουσα έπρεπε να ανταμειφθεί για τη συνεργασία της στον ίδιο βαθμό με τη Stora, με μείωση του προστίμου κατά δύο τρίτα.

- 274 Η Επιτροπή, άλλωστε, δεν παρέσχε στους μικρούς παραγωγούς τη δυνατότητα να συνεργασθούν σε πρώιμο στάδιο, οι δε παραγωγοί αυτοί δεν είχαν καμμία γνώση της συνεργασίας της Stora ούτε των αποδεικτικών στοιχείων τα οποία κατείχε η Επιτροπή.
- 275 Τέλος, επειδή δεν ελήφθησαν υπόψη τα στοιχεία που δείχνουν την ενεργή συνεργασία της με την Επιτροπή, η προσφεύγουσα υπέστη δυσμενή μεταχείριση και έναντι των άλλων επιχειρήσεων που έτυχαν μείωσης του προστίμου κατά ένα τρίτο διότι δεν είχαν αμφισβητήσει τους βασικούς πραγματικούς ισχυρισμούς.
- 276 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι χορηγήθηκε στην προσφεύγουσα μείωση του προστίμου κατά ένα τρίτον, διότι δεν αμφισβήτησε την ουσία των πραγματικών ισχυρισμών που περιέχονταν στην ανακοίνωση των αιτιάσεων (αιτιολογική σκέψη 172 της αποφάσεως). Δεν συντρέχει λόγος να της χορηγηθεί μεγαλύτερη μείωση.
- 277 Το ότι η προσφεύγουσα απάντησε σε αίτηση παροχής πληροφοριών με πληρότητα και ειλικρίνεια δεν δικαιολογεί μείωση του προστίμου, διότι η συμπεριφορά αυτή αντιστοιχεί προς έννομη υποχρέωση.
- 278 Το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι δεν μπόρεσε να συνεργασθεί ενεργά σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Αντιθέτως, η προσφεύγουσα είχε την ευχέρεια να διαλευκάνει τα πραγματικά περιστατικά και να συμβάλει έτσι ενεργά στην ταχεία περάτωση της διαδικασίας. Εξ άλλου, η προ-

σφεύγουσα υπερτιμά την αξία της δηλώσεως του Roos, η οποία όχι μόνο συνέβαλε στη διαλεύκανση των πραγματικών περιστατικών, αλλά και στην άμυνα της ίδιας της προσφεύγουσας.

- 279 Η προσφεύγουσα, επομένως, δεν υπέστη δυσμενή μεταχείριση έναντι της Stora. Συγκεκριμένα, η Stora συνεργάστηκε αυθορμήτως και συνέβαλε, ενεργά και σε σημαντικό βαθμό, στη διαλεύκανση των πραγματικών περιστατικών με την απάντησή της στις αιτήσεις παροχής πληροφοριών της 30ής Αυγούστου και της 23ης Οκτωβρίου 1991. Αντιθέτως, η προσφεύγουσα αναγνώρισε ότι ίσως είχε μετάσχει σε παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού με επιστολή της 23ης Μαρτίου 1993, ήτοι μετά την ανακοίνωση των αιτιάσεων. Η συνεργασία της στο στάδιο αυτό περιορίστηκε πάντοτε στη μη αμφισβήτηση των βασικών αιτιάσεων που διατυπώθηκαν κατ' αυτής. Η συμπεριφορά αυτή, που ανταμείφθηκε ήδη με μείωση του προστίμου κατά ένα τρίτον, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ενεργή συνεργασία.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 280 Η προσφεύγουσα έτυχε μείωσης κατά ένα τρίτον του επιβληθέντος προστίμου, με την αιτιολογία ότι δεν αμφισβήτησε, με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, την ουσία των πραγματικών ισχυρισμών στους οποίους στηρίξε τις κατ' αυτής αιτιάσεις της η Επιτροπή.
- 281 Μείωση του προστίμου λόγω συνεργασίας κατά την ενώπιον της Επιτροπής διοικητική διαδικασία δικαιολογείται μόνον εάν η συμπεριφορά διευκόλυνε την εκ μέρους της Επιτροπής διαπίστωση της παραβάσεως και, ενδεχομένως, τον τερματισμό της (βλ. προαναφερθείσα απόφαση ICI κατά Επιτροπής, σκέψη 393). Υπ' αυτές τις συνθήκες, μια επιχείρηση που δηλώνει ρητά, κατά τη διοικητική διαδικασία, ότι δεν αμφισβητεί τους πραγματικούς ισχυρισμούς στους οποίους στηρίζει τις αιτιάσεις της η Επιτροπή ενδέχεται να θεωρηθεί ότι συμβάλλει στη διευκόλυνση του έργου της Επιτροπής που συνίσταται στη διαπίστωση και τη δίωξη των παραβάσεων των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού. Ειδικότερα, η Επιτροπή δύναται να θεωρήσει ότι μια τέτοια συμπερι-

φορά συνιστά αναγνώριση των πραγματικών ισχυρισμών και, άρα, ως στοιχείο αποδείξεως του βασίμου αυτών.

- 282 Εν προκειμένω, κανένα από τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας δεν στηρίζει τον ισχυρισμό ότι επέδειξε πνεύμα συνεργασίας με την Επιτροπή βαίνουσας πέραν της απλής αναγνώρισεως των πραγματικών ισχυρισμών αυτής.
- 283 Με το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι απάντησε με ειλικρίνεια και πληρότητα στην αίτηση παροχής πληροφοριών που της είχε απευθύνει βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17 η Επιτροπή. Κατά πάγια, όμως, νομολογία, η συνεργασία σε διοικητική εξέταση που δεν βαίνει πέραν των όσων επιβάλλουν οι υποχρεώσεις τις οποίες υπέχουν οι επιχειρήσεις δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφοι 4 και 5, του κανονισμού 17 δεν δικαιολογεί μείωση του προστίμου (βλ., π.χ., απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-12/89, Solvay κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-907, σκέψεις 341 και 342). Εξ άλλου, η προσφεύγουσα, η οποία μετείχε στην παράβαση από τον Μάρτιο του 1988 και ε γνώριζε επομένως τις λειτουργίες της PWG και της JMC, μπορούσε πράγματι, όπως και η Stora, να συνεργασθεί με την Επιτροπή ενεργότερα απ' ό,τι έπραξε, πράγμα που θα δικαιολογούσε σημαντικότερη μείωση του προστίμου. Επομένως, επιβάλλεται να απορριφθεί το επιχειρήματός της ότι δεν διέθετε τότε τις αναγκαίες πληροφορίες για να βοηθήσει ενεργά την Επιτροπή.
- 284 Ως προς το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, ότι η προσφεύγουσα έθεσε αμέσως τέρμα στη συμμετοχή της στις συνεδριάσεις της PG Paperboard και σε κάθε πρακτική δυνάμενη να στοιχειοθετεί παράβαση, αφότου διενεργήθηκαν οι έλεγχοι της Επιτροπής στις 23 Απριλίου 1991 (βλ. σκέψη 8 ανωτέρω), υπενθυμίζεται ότι η σοβαρότητα των παραβάσεων πρέπει να αποδεικνύεται βάσει μεγάλου αριθμού στοιχείων, χωρίς να υφίσταται δεσμευτικός ή εξαντλητικός κατάλογος κριτηρίων που πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνονται υπόψη (βλ. σκέψη 183 ανωτέρω). Συνεπώς, και μεν η παύση της παραβάσεως μπορεί κατ' αρχήν να θεωρηθεί ως περίσταση μειώνουσα τη σοβαρότητα της παραβάσεως που διαπιστώνεται εις βάρος επιχειρήσεως, η Επιτροπή όμως δεν ήταν υποχρεωμένη να υιοθετήσει μια τέτοια ανάλυση υπό τις περιστάσεις της παρούσας υποθέσεως. Επειδή η προσφεύγουσα δεν προέβαλε κανένα επιχείρημα που να

αποδεικνύει ότι η Επιτροπή υπερέβη, εν προκειμένω, τα περιθώρια εκτιμήσεως που διαθέτει όταν προσδιορίζει τα στοιχεία που πρέπει να λάβει υπόψη κατά την επιμέτρηση των προστίμων, το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

285 Ούτε το τρίτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, ότι η προσφεύγουσα επέδειξε ενεργή συνεργασία με την Επιτροπή, μπορεί να γίνει δεκτό.

286 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι έδωσε στην Επιτροπή πλήρη στοιχεία σχετικά με τη συμμετοχή της στα διάφορα όργανα της PG Paperboard. Τονίζει, περαιτέρω, ότι δήλωσε ρητά, κατά την ενώπιον της Επιτροπής ακρόαση, ότι δεν αμφισβητούσε, κατά τα βασικά τους στοιχεία, τους πραγματικούς ισχυρισμούς τους οποίους προέβαλε. Επιβάλλεται, ωστόσο, η διαπίστωση ότι μια τέτοια συνεργασία με την Επιτροπή δεν δικαιολογούσε μείωση του προστίμου πέραν του ενός τρίτου που ήδη της χορηγήθηκε. Όσο για τη δήλωση του Roos, την οποία απηύθυνε στην Επιτροπή η προσφεύγουσα με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, δεν περιέχει στοιχεία δυνάμενα να διευκολύνουν αισθητά το έργο του κοινοτικού οργάνου. Αρκεί να διαπιστωθεί σχετικώς ότι η απόφαση περιέχει μία μόνη αναφορά, έμμεση άλλωστε, στα περιεχόμενα στη δήλωση αυτή στοιχεία (αιτιολογική σκέψη 59, τελευταίο εδάφιο).

287 Τέλος, σχετικά με τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι υπέστη δυσμενή μεταχείριση έναντι της Stora, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, προσβολή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως — που συγκαταλέγεται μεταξύ των θεμελιωδών αρχών του κοινοτικού δικαίου — υπάρχει μόνον όταν παρόμοιες καταστάσεις αντιμετωπίζονται κατά τρόπο διαφορετικό ή διαφορετικές καταστάσεις αντιμετωπίζονται καθ' όμοιο τρόπο, εκτός εάν μια τέτοια αντιμετώπιση δικαιολογείται αντικειμενικώς (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Δεκεμβρίου 1984, 106/83, Sermidé, Συλλογή 1984, σ. 4209, σκέψη 28, και της 28ης Ιουνίου 1990, C-174/89, Hoche, Συλλογή 1990, σ. I-2681, σκέψη 25· στην ίδια κατεύθυνση, απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Μαρτίου 1994, T-100/92, La Pietra κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1994, σ. II-275, σκέψη 50).

288 Εν προκειμένω, η Stora προσκόμισε στην Επιτροπή δηλώσεις που περιείχαν λεπτομερέστατη περιγραφή της φύσεως και του αντικειμένου της παραβάσεως, της λειτουργίας των διαφόρων οργάνων της PG Paperboard και της συμμετοχής των διαφόρων παραγωγών στην παράβαση. Με τις δηλώσεις αυτές, η Stora παρέσχε πληροφορίες που έβαιναν κατά πολύ πέραν όσων την προσκόμιση μπορεί να αξιώσει η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 11 του κανονισμού 17. Καίτοι η Επιτροπή δηλώνει, στην απόφαση, ότι απέσπασε αποδεικτικά στοιχεία που επιβεβαίωναν τις πληροφορίες τις οποίες περιείχαν οι δηλώσεις της Stora (αιτιολογικές σκέψεις 112 και 113), προκύπτει σαφώς ότι το κύριο αποδεικτικό στοιχείο περί της υπάρξεως της παραβάσεως απετέλεσαν, για την Επιτροπή, οι δηλώσεις της Stora. Πρέπει, επομένως, να γίνει δεκτό ότι, χωρίς αυτές τις δηλώσεις, θα ήταν, αν μη τι άλλο, πολύ δυσχερέστερο για την Επιτροπή να διαπιστώσει, εν ανάγκη δε να θέσει πέρασ στην παράβαση που αποτελεί αντικείμενο της αποφάσεως. Υπό το φως αυτών των στοιχείων, δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι έπρεπε, δυνάμει της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, να τύχει της μειωθεί το πρόστιμο σε ανάλογο βαθμό με εκείνον που ίσχυσε για τη Stora.

289 Εφόσον η συνεργασία της με την Επιτροπή δεν έβαινε πέραν της απλής αναγνωρίσεως των πραγματικών της ισχυρισμών, η προσφεύγουσα δεν υπέστη δυσμενή μεταχείριση ούτε έναντι άλλων επιχειρήσεων των οποίων το πρόστιμο μειώθηκε κατά ένα τρίτον.

290 Εν όψει των προεκτεθέντων, ο λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι το επιβληθέν στην προσφεύγουσα πρόστιμο είναι υπέρογκο σε σχέση προς την προηγουμένη πρακτική της Επιτροπής

291 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η Επιτροπή οφείλει, όπως έχει αναγνωρίσει η ίδια (Δέκατη τρίτη Έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού, παράγραφος 64), να τηρεί, κατά τον καθορισμό του ποσού των προστίμων, την αρχή της αναλογικότητας. Το επιβληθέν όμως στην προσφεύγουσα πρόστιμο είναι υπέρογκο σε σχέση προς την προηγουμένη πρακτική της Επιτροπής.

- 292 Η Επιτροπή έχει επιβάλει πρόστιμα ύψους τριών εκατομμυρίων ECU μόνο σε επιχειρήσεις που πραγματοποιούσαν κύκλο εργασιών πολλών δισεκατομμυρίων ECU. Επί πλέον, τέτοια πρόστιμα επεβάλλοντο συνήθως σε περιπτώσεις επανειλημμένων παραβάσεων.
- 293 Υπενθυμίζεται ότι, εν προκειμένω, διαπιστώθηκε ότι το ορισθέν από την Επιτροπή γενικό επίπεδο των προστίμων ήταν δικαιολογημένο, ακόμη και έναντι της προηγούμενης πρακτικής της (βλ. ανωτέρω σκέψεις 240 επ.). Διαπιστώθηκε επίσης ότι η Επιτροπή εκτίμησε ορθά τον ρόλο τον οποίο διαδραμάτισε η προσφεύγουσα στη διαπιστωθείσα σύμπραξη (βλ. ανωτέρω σκέψεις 260 επ.).
- 294 Επομένως, ο παρών λόγος ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι δεν ελήφθη υπόψη αφενός μεν ότι η προσφεύγουσα παράγει ένα μόνο προϊόν, αφετέρου δε ότι η ανταγωνιστικότητά της είναι περιορισμένη

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 295 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η Επιτροπή οφείλει, κατά την επιμέτρηση των προστίμων, να στηρίζεται στον ολικό κύκλο εργασιών κάθε επιχειρήσεως, ο οποίος αντανακλά το μέγεθος και την οικονομική της ισχύ (προαναφερθείσα απόφαση Dunlop Slazenger κατά Επιτροπής, σκέψη 160). Με την απόφασή του της 14ης Ιουλίου 1994, T-77/92, Parker Pen κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. II-549, σκέψη 94), το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η Επιτροπή δεν μπορεί, κατά τον καθορισμό του προστίμου, να στηρίζεται αποκλειστικά στον κύκλο εργασιών που πραγματοποιήθηκε με τα προϊόντα τα οποία αφορά η παράβαση (βλ. επίσης προπαρατεθείσα απόφαση Musique diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 121).

- 296 Εν προκειμένω, όμως, η Επιτροπή στηρίχτηκε αποκλειστικά στον κύκλο εργασιών που πραγματοποιήθηκε με τα προϊόντα τα οποία αφορά η παράβαση. Για μια επιχείρηση που, όπως η προσφεύγουσα πραγματοποιεί το κύριο μέρος του κύκλου εργασιών της με το προϊόν το οποίο αφορά η παράβαση, η θεώρηση αυτή στοιχειοθετεί άνιση μεταχείριση έναντι των επιχειρήσεων που κατασκευάζουν και άλλα προϊόντα. Συγκεκριμένα, το επιβληθέν στην προσφεύγουσα πρόστιμο αναφέρεται σε σχετικά υψηλό μέρος του ολικού της κύκλου εργασιών, ενώ, όσον αφορά, π.χ., τη Stora, το πρόστιμο πλήττει ασήμαντο μέρος του ολικού κύκλου εργασιών. Κατά συνέπεια, το πρόστιμο πλήττει την προσφεύγουσα πολύ βαρύτερα, ακόμη και σε σύγκριση προς επιχειρήσεις που υπέπεσαν σε σαφώς βαρύτερη παράβαση.
- 297 Τέλος, το υπέρογκο ποσό του προστίμου πλήττει βαρέως την επενδυτική ικανότητα της προσφεύγουσας επί σειράν ετών και αυξάνει τον κίνδυνο εξαγοράς της από κάποια μεγάλη επιχείρηση της αγοράς.
- 298 Η Επιτροπή διατείνεται ότι, καθ' όσον η προσφεύγουσα κατασκευάζει ένα μοναδικό προϊόν, ωφελήθηκε ιδιαίτερα από τη σύμπραξη, που αφορούσε ολόκληρη την παραγωγή της χαρτονιού. Ορθώς, επομένως, το πρόστιμο καθορίστηκε βάσει του κύκλου εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε στην κοινοτική αγορά χαρτονιού. Άλλωστε, ο ολικός κύκλος εργασιών της προσφεύγουσας το 1990 ανήλθε σε ποσό που υπερέβαινε κατά 11 εκατομμύρια ECU περίπου τον κύκλο εργασιών βάσει του οποίου υπολογίστηκε το πρόστιμο.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 299 Όπως έχει ήδη υπομνησθεί, η σοβαρότητα των παραβάσεων πρέπει να αποδεικνύεται βάσει μεγάλου αριθμού στοιχείων, χωρίς να υφίσταται δεσμευτικός ή εξαντλητικός κατάλογος κριτηρίων που πρέπει υποχρεωτικώς να λαμβάνονται υπόψη (βλ. σκέψη 183 ανωτέρω).

- 300 Μεταξύ των στοιχείων που μπορούν να ληφθούν υπόψη μπορούν, κατά περίπτωση, να περιλαμβάνονται, ο όγκος και η αξία των εμπορευμάτων που αποτελούν αντικείμενο της παραβάσεως, καθώς και το μέγεθος και η οικονομική ισχύς της επιχειρήσεως και, συνεπώς, η επιρροή που μπορεί η τελευταία να ασκήσει επί της αγοράς. Επομένως, η Επιτροπή έχει την ευχέρεια, κατά την επιμέτρηση του προστίμου, να λαμβάνει υπόψη τόσο τον ολικό κύκλο εργασιών της επιχειρήσεως, που αποτελεί ένδειξη, έστω κατά προσέγγιση και ατελή, του μεγέθους και της οικονομικής ισχύος της, όσο και το ποσοστό του κύκλου εργασιών που προέρχεται από τα εμπορεύματα που συνιστούν το αντικείμενο της παραβάσεως και που, συνεπώς, μπορούν να παράσχουν ένδειξη για την έκταση της (προαναφερθείσα απόφαση *Musique Diffusion française* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 120 και 121).
- 301 Περαιτέρω, η Επιτροπή πρέπει κανονικά να χρησιμοποιεί μία και την αυτή μέθοδο υπολογισμού των προστίμων τα οποία επιβάλλει στις επιχειρήσεις λόγω συμμετοχής τους σε μία και την αυτή παράβαση (ίδια απόφαση, σκέψη 122). Επομένως, εν προκειμένω δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι στηρίχτηκε κατά σύστημα, κατά την επιμέτρηση των προστίμων, στον κύκλο εργασιών τον οποίον είχε πραγματοποιήσει κάθε επιχείρηση στην κοινοτική αγορά χαρτονιού το 1990 μέσω και μόνον των εμπορευμάτων που αποτελούν αντικείμενο της παραβάσεως.
- 302 Υπ' αυτές τις συνθήκες, δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι η χρησιμοποιηθείσα από την Επιτροπή μέθοδος είχε δυσμενή γι' αυτήν αποτελέσματα, όταν μάλιστα δεν αποκρούει τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι ο ολικός κύκλος εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε το 1990 υπερέβαινε εκείνον τον οποίον έλαβε υπόψη η Επιτροπή.
- 303 Επομένως, ο παρών λόγος ακυρώσεως πρέπει επίσης να απορριφθεί.
- 304 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι πρέπει ν' ακυρωθεί το άρθρο 1 της αποφάσεως έναντι της προσφεύγουσας, καθ' όσον η διάταξη αυτή ορίζει ότι η προσφεύγουσα μετείχε σε παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης πριν από τον Μάρτιο του 1988. Επί πλέον, πρέπει ν' ακυρωθεί μερικώς έναντι της προσφεύγουσας το άρθρο 2 της αποφάσεως.

305 Όσον αφορά το ύψος του προστίμου, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί να θεωρηθεί υπαίτια παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης για το χρονικό διάστημα μεταξύ Μαρτίου 1988 και Απριλίου 1991.

306 Επειδή οι λοιποί λόγοι από όσους προέβαλε η προσφεύγουσα προς στήριξη του αιτήματός της ακυρώσεως ή μειώσεως του προστίμου απορρίφθηκαν, το Πρωτοδικείο, κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας, καθορίζει το ύψος του προστίμου αυτού σε 2 500 000 ECU.

Επί των δικαστικών εξόδων

307 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο μπορεί να καταναίμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων. Επειδή η προσφυγή έγινε μερικώς μόνον δεκτή, το Πρωτοδικείο, κατά δικαία κρίση των περιστάσεων της υποθέσεως, αποφασίζει ότι κάθε διάδικος θα φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

308 Η προσφεύγουσα ζήτησε να καταδικασθεί η Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων και των δαπανών στις οποίες υποβλήθηκε για τη σύσταση τραπεζικής εγγυήσεως. Κατά πάγια όμως νομολογία, τα έξοδα της συστάσεως τραπεζικής εγγυήσεως που σκοπεί στην αποφυγή της αναγκαστικής εκτελέσεως της αποφάσεως δεν αποτελούν έξοδα καθιστάμενα αναγκαία λόγω της δίκης κατά την έννοια του άρθρου 91, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας (βλ. διάταξη του Δικαστηρίου της 20ής Νοεμβρίου 1987, 183/83, Krupp κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 4611, σκέψη 10, και προαναφερθείσα απόφαση Parker Pen κατά Επιτροπής σκέψη 101).

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο πενταμελές τμήμα),

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει έναντι της προσφεύγουσας το άρθρο 1 της αποφάσεως 94/601/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1994, σχετικά με μια διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/C/33.833 — Χαρτόνι), κατά το μέτρο που ο καθοριζόμενος χρόνος ενάρξεως της προσαπτομένης σ' αυτήν παραβάσεως είναι προγενέστερος του Μαρτίου 1988.

- 2) Ακυρώνει έναντι της προσφεύγουσας το άρθρο 2, πρώτο έως τέταρτο εδάφιο, της αποφάσεως 94/601 πλην των ακολούθων χωρίων:

«Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 πρέπει να παύσουν αμέσως την ανωτέρω παράβαση, εάν δεν το έχουν ήδη πράξει. Πρέπει στο εξής να απέχουν, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων τους στον τομέα του χαρτονιού, από οιαδήποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική που μπορεί να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανόμενης και οποιασδήποτε ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών:

α) με την οποία οι συμμετέχοντες ενημερώνονται άμεσα ή έμμεσα για την παραγωγή, τις πωλήσεις, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων, το κόστος των τιμών πώλησης ή τα σχέδια εμπορίας των άλλων παραγωγών.

Κάθε σύστημα ανταλλαγής γενικών πληροφοριών μεταξύ τους (όπως το σύστημα Fides ή το σύστημα που θα το διαδεχθεί), πρέπει να εφαρμόζεται με τρόπο ώστε να αποκλείεται η παροχή οποιωνδήποτε πληροφοριών για την εξακρίβωση της συμπεριφοράς μεμονωμένων παραγωγών.»

- 3) Καθορίζει το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3 της αποφάσεως 94/601 σε 2 500 000 ECU.
- 4) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.
- 5) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Vesterdorf

Briët

Lindh

Potocki

Cooke

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14ης Μαΐου 1998.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

B. Vesterdorf

Περιεχόμενα

Ιστορικό της διαφοράς	II - 1242
Διαδικασία	II - 1249
Αιτήματα των διαδίκων	II - 1251
Επί του αιτήματος ολικής ή μερικής ακυρώσεως του άρθρου 1 της αποφάσεως	II - 1252
Επί του λόγου ακυρώσεως περί μη συμμετοχής της προσφεύγουσας σε μέτρα ελέγχου του όγκου της παραγωγής	II - 1252
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1252
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1256
— Περί υπάρξεως διαβουλεύσεως για την παγίωση των μεριδίων αγοράς και διαβουλεύσεως για τον έλεγχο της προσφοράς	II - 1256
— Επί της πραγματικής συμπεριφοράς της προσφεύγουσας	II - 1264
Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η Επιτροπή εκτίμησε εσφαλμένα τη διάρκεια της παραβάσεως	II - 1265
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1265
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1267
Επί του λόγου ακυρώσεως περί ελλείψεως συμφωνιών σχετικά με τις ανατιμήσεις ...	II - 1274
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1274
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1276
Επί του αιτήματος ακυρώσεως του άρθρου 2 της αποφάσεως	II - 1280
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1280
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1283
Επί του αιτήματος ακυρώσεως ή μειώσεως του προστίμου	II - 1289
Επί του λόγου ακυρώσεως περί παραβάσεως του άρθρου 190 της Συνθήκης σχετικά με τον υπολογισμό των προστίμων	II - 1289
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1289
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1292
Επί του λόγου ακυρώσεως περί ελλείψεως οικονομικών συνεπειών των παραβάσεων .	II - 1296
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1296
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1300
	II - 1329

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι δεν υπήρχε σύστημα κυρώσεων που να εξαναγκάζει τις επιχειρήσεις να τηρούν τους κανόνες της συμπτράξεως	II - 1304
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1304
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1305
Επί του λόγου ακυρώσεως ότι το γενικό επίπεδο των προστίμων είναι υπέρογκο	II - 1305
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1305
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1308
Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η Επιτροπή εκτίμησε εσφαλμένα τη συμμετοχή της προσφεύγουσας στη σύμπραξη	II - 1311
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1311
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1314
Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η συνεργασία της προσφεύγουσας στη διαδικασία ελήφθη ανεπαρκώς υπόψη	II - 1316
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1316
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1319
Επί του λόγου ακυρώσεως ότι το επιβληθέν στην προσφεύγουσα πρόστιμο είναι υπέρογκο σε σχέση προς την προηγούμενη πρακτική της Επιτροπής	II - 1322
Επί του λόγου ακυρώσεως ότι δεν ελήφθη υπόψη αφενός μεν ότι η προσφεύγουσα παράγει ένα μόνο προϊόν, αφετέρου δε ότι η ανταγωνιστικότητά της είναι περιορισμένη	II - 1323
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1323
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1324
Επί των δικαστικών εξόδων	II - 1326